

การออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง
Women's Bags Design with Dyed Canvas Fabric
from Dried Teak Leaves

อภิศรา ลิมบริสุทธิ์
APHISARA LIMBORISUT

โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรคหกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชื่อโครงการพิเศษ การออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง
ชื่อ นามสกุล อภิศรา ลีμβรสุทธิ
ชื่อปริญญา คหกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา และคณะ ออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์มัลลิกา จงจิตต์
อาจารย์เกศทิพย์ กรี่เงิน

คณะกรรมการสอบโครงการพิเศษได้ให้ความเห็นชอบโครงการพิเศษฉบับนี้แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์มัลลิกา จงจิตต์)

.....กรรมการ
(อาจารย์เกศทิพย์ กรี่เงิน)

.....กรรมการ
(อาจารย์กฤตพร ชูแสง)

โครงการพิเศษเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรคหกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

.....หัวหน้าสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย
(อาจารย์เกศทิพย์ กรี่เงิน)

วันที่ 18 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2560

ชื่อโครงการพิเศษ	การออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง
ชื่อ นามสกุล	อภิศรา ลิ้มบริสุทธิ
ชื่อปริญญา	คหกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา และคณะ	ออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

โครงการพิเศษ เรื่อง การออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการย้อมผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง เพื่อออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง โครงการพิเศษเรื่องนี้มีวิธิดำเนินการ 4 ระยะ คือ การย้อมผ้าแคนวาสด้วยสีจากใบสักแห้ง การออกแบบกระเป๋าสตรี การจัดทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าต้นแบบ และการสำรวจความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการออกแบบกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง จากบุคคลทั่วไปเฉพาะเพศหญิง จำนวน 120 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ได้ผลดังนี้

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 25 ปี (ร้อยละ 92.50) สถานภาพโสด (ร้อยละ 93.33) วุฒิการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 80.00) รายได้ต่อเดือน 5,000 บาท หรือน้อยกว่า (ร้อยละ 57.50) สถานที่ในการทำแบบสอบถาม คือ อาคารเรียนปัญญา มทร.พระนคร (ร้อยละ 83.33) ความพึงพอใจรวมต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.46) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยกระเป๋าแต่ละใบ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ใบ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ใบที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 4.53) ใบที่ 3 และใบที่ 5 (ค่าเฉลี่ย 4.51 เท่ากัน)

คำสำคัญ: ใบสักแห้ง, กระเป๋าสตรี, ผ้าแคนวาส

Title	Women's Bags Design with Dyed Canvas Fabric from Dried Teak Leaves
Author	Aphisara limborisut
Major Program	Fashion Clothing and Textile design
Faculty	Home Economics Technology
Academic Year	2016

ABSTRACT

The purposes of this special project were 1) to study dying process of canvas fabric from dried Teak leaves, 2) to design women's bags with dyed canvas fabric from dried Teak leaves, and 3) to study satisfaction of respondents towards women's bags with dyed canvas fabric from dried Teak leaves. The procedures has 4 stages follows as; dyed canvas fabric from dried Teak leaves, designed women's bags, made prototype product, and survey satisfaction of respondents towards bags. Data collected from sample of 120 women by questionnaire. Analyses of the data were performed with frequencies, percentage and mean.

The results showed that most of the respondents were age below 25 years (92.50%), status of single (93.33%), bachelor degree education level (80.00%), monthly income 5,000 baht or less (57.50%), place of questionnaire response at Ruenpanya Building, RMUTP (83.33%). The respondents satisfied to women's bags overall was very satisfied level (4.46). Mean of each bag was extremely satisfied level and sorted from the high mean as follows; bag style 4 (4.53), bag style 3 and bag style 5 (4.51 as equal). More suggestion to product prototype was more decoration and had a small bag inside for keep coins.

Keywords: Dried Teak Leaves, Women's Bag, Canvas Fabric

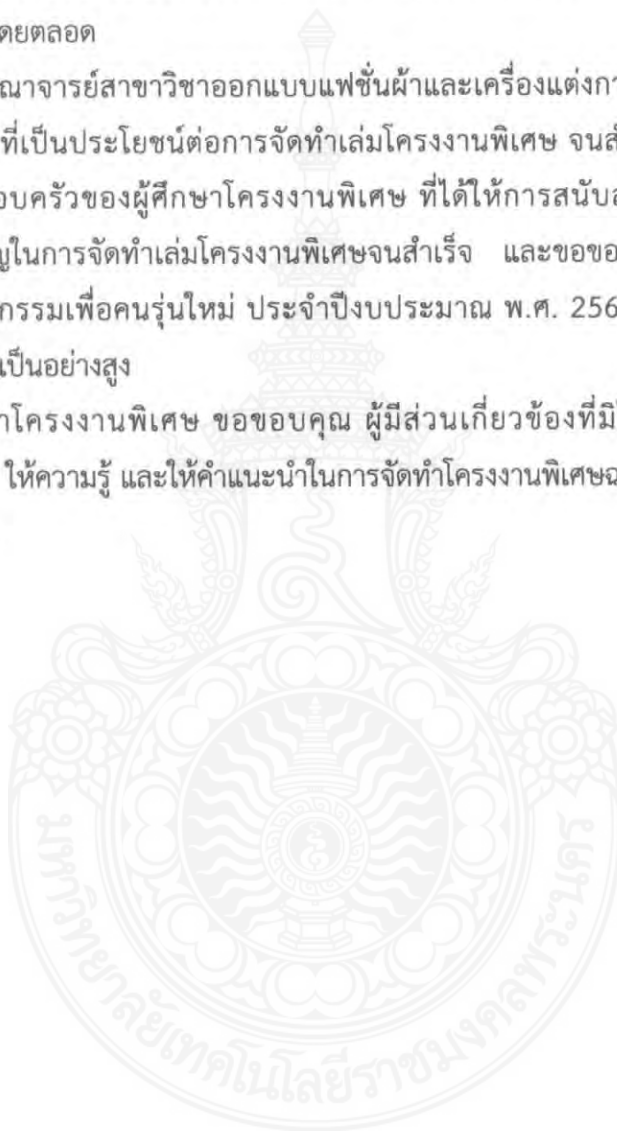
กิตติกรรมประกาศ

โครงการพิเศษเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้ศึกษาขอขอบคุณอาจารย์มัลลิกา จงจิตต์ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการพิเศษ อาจารย์เกศทิพย์ กรี่เงิน อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมและ อาจารย์กฤตพร ชูแสง อาจารย์ประจำวิชา ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดต่างๆ ของการจัดทำ เล่มโครงการพิเศษมาโดยตลอด

ขอขอบคุณคณาจารย์สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย ทุกท่านที่ให้ความรู้ และคำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำเล่มโครงการพิเศษ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณ ครอบครัวของผู้ศึกษาโครงการพิเศษ ที่ได้ให้การสนับสนุนในด้านทุนทรัพย์ และเป็นกำลังใจสำคัญในการจัดทำเล่มโครงการพิเศษจนสำเร็จ และขอขอบคุณโครงการส่งเสริม สิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมเพื่อคนรุ่นใหม่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จนถึงบัดนี้ ผู้ศึกษา จึงตระหนักในพระคุณเป็นอย่างสูง

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาโครงการพิเศษ ขอขอบคุณ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีได้กล่าวนามทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้ความรู้ และให้คำแนะนำในการจัดทำโครงการพิเศษฉบับนี้ จนเป็นอันสำเร็จ สมบูรณ์ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อภิศรา ลิ้มบริสุทธิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
ABSTRACT	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญ	(4)
สารบัญตาราง	(6)
สารบัญภาพ	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา	2
1.4 นิยามศัพท์	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
2.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการย้อมสีธรรมชาติและสารช่วยติด	3
2.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับต้นไม้สัก	13
2.3 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระเป๋าสตรีและการออกแบบ	16
2.4 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผ้าแคนวาส	26
2.5 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตกแต่งผลิตภัณฑ์	27
2.6 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่อผู้บริโภค	30
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการ	32
3.1 ระยะเวลาที่ 1 การย้อมผ้าแคนวาสด้วยสีจากใบสักแห้ง	32
3.2 ระยะเวลาที่ 2 การออกแบบกระเป๋าสตรี	34
3.3 ระยะเวลาที่ 3 การจัดทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบ	45
3.4 ระยะเวลาที่ 4 การสำรวจความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม ต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง	73
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	74
4.1 ข้อมูลพื้นฐาน	74

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม	82
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	83
5.1 สรุปผล	83
5.2 ข้อเสนอแนะ	85
เอกสารอ้างอิง	86
ภาคผนวก	89
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ และบันทึกข้อความ	90
ภาคผนวก ข แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ	97
ภาคผนวก ค แบบสอบถามความพึงพอใจ	105
ประวัติผู้ศึกษา	111

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 พีชให้สี	4
1.2 สูตรการทำน้ำย้อมหอม/คราม	9
3.1 ผลการคัดเลือกแบบกระเป่าโดยผู้เชี่ยวชาญ	42
4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	74
4.2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกระเป่าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจาก ใบสักแห้ง ใบที่ 1	76
4.3 ข้อมูลที่เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกระเป่าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจาก ใบสักแห้ง ใบที่ 2	77
4.4 ข้อมูลที่เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกระเป่าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจาก ใบสักแห้ง ใบที่ 3	78
4.5 ข้อมูลที่เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกระเป่าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจาก ใบสักแห้ง ใบที่ 4	79
4.6 ข้อมูลที่เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกระเป่าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจาก ใบสักแห้ง ใบที่ 5	80
4.7 ข้อมูลที่เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกระเป่าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจาก ใบสักแห้ง ใบที่ 6	81
4.8 ข้อมูลที่เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกระเป่าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจาก ใบสักแห้ง จำนวนทั้งหมด 6 ใบ	82

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ใบสักทอง	15
2.2 กระเป๋าคงรูป	17
2.3 กระเป๋าไม่คงรูป	18
2.4 กระเป๋าถึงคงรูป	18
2.5 กระเป๋าขนาดใหญ่	19
2.6 กระเป๋าแบบสะพายไหล่	20
2.7 กระเป๋าถือหูจับสั้น	20
2.8 กระเป๋าหนีบ	21
2.9 กระเป๋าไปงานกลางคืน	21
3.1 ผ้าที่ผ่านการย้อม	33
3.2 แบบร่างกระเป๋าหนีบ	34
3.3 แบบร่างกระเป๋าถือ	37
3.4 แบบร่างกระเป๋าสะพาย	39
3.5 แบบกระเป๋ที่ได้รับคัดเลือก	43
3.6 แบบกระเป๋าใบที่ 1	45
3.7 แบบตัดกระเป๋าใบที่ 1	48
3.8 ผลิตรัณฑ์กระเป๋าดันแบบใบที่ 1	47
3.9 แบบกระเป๋าใบที่ 2	48
3.10 แบบตัดกระเป๋าใบที่ 2	49
3.11 ผลิตรัณฑ์กระเป๋าดันแบบใบที่ 2	51
3.12 แบบกระเป๋าใบที่ 3	52
3.13 แบบตัดกระเป๋าใบที่ 3	54
3.14 ผลิตรัณฑ์กระเป๋าดันแบบใบที่ 3	56
3.15 แบบกระเป๋าใบที่ 4	57
3.16 แบบตัดกระเป๋าใบที่ 4	59
3.17 ผลิตรัณฑ์กระเป๋าดันแบบใบที่ 4	61
3.18 แบบกระเป๋าใบที่ 5	62

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
3.19 แบบตัดกระเป่าใบที่ 5	64
3.20 ผลิตรัณฑ์กระเป่าต้นแบบใบที่ 5	66
3.21 แบบกระเป่าใบที่ 6	67
3.22 แบบตัดกระเป่าใบที่ 6	69
3.23 ผลิตรัณฑ์กระเป่าต้นแบบใบที่ 6	71
3.24 ผลิตรัณฑ์กระเป่าต้นแบบทั้ง 6 ใบ	72

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตจนถึงปัจจุบัน การออกแบบเครื่องแต่งกายและเครื่องใช้ประเภทผ้าผ่านแนวคิดและจินตนาการของผู้ออกแบบ ได้ถือว่ามีสำคัญเป็นอย่างมาก นอกจากจะเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์แล้ว ยังช่วยในด้านของจิตวิทยา คือความต้องการด้านจิตใจของมนุษย์ในด้านความงามที่ช่วยให้มีความมั่นใจ เสริมบุคลิกภาพให้ดูดี ในการเข้าสังคมด้วยการนำองค์ประกอบทางศิลปะมาช่วยในการออกแบบให้สวยงาม เช่น สัดส่วน รูปทรง รูปร่าง และลวดลาย เป็นต้น และต้องให้เหมาะสมกับผู้สวมใส่หรือผู้ใช้งาน เช่น วัย เพศ บุคลิกภาพ และอาชีพ เป็นต้น

สีย้อมธรรมชาติ เป็นสีที่ใช้กันในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ประมาณ 5,000 ปี เนื่องจากในสมัยนั้นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติยังอุดมสมบูรณ์ จึงสามารถหาทรัพยากรต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการทำสีย้อมได้โดยง่าย โดยสกัดจากวัตถุดิบธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นสีที่ได้จากส่วนต่างๆ ของพืช เช่น ต้นไม้ เปลือก ราก แก่น ใบ และผล หรือสีที่ได้จากสัตว์ เช่น ครั่ง และสีที่ได้จากแร่ธาตุ เช่น ดินแดง หรือ ดินลูกรัง ดินโคลน เป็นต้น สีย้อมธรรมชาติที่นิยมนำมาใช้กันมากที่สุดคือ สีที่ได้จากพืช ส่วนต่างๆ ของพืชจะให้สีที่แตกต่างกัน เช่น ใบของพืชเกือบทุกชนิด จะให้สีที่ใกล้เคียงกับสีเขียว ส่วนสีจากแก่นของลำต้นส่วนใหญ่จะให้สีเหลืองและสีน้ำตาล สีจากดอกและผลส่วนมากจะให้สีที่มองเห็น ซึ่งสีที่ได้จากดอกและใบจะมีความคงทนน้อยกว่าสีที่ได้จากแก่น ราก และผล (ศศธร และคณะ, 2556)

ผู้ศึกษาจึงมีแนวคิดที่จะนำผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้งมาออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าประเภทต่างๆ ซึ่งเป็นเครื่องประกอบการแต่งกายของสุภาพสตรีที่นิยมใช้กันอย่างมาก ปัจจุบันกระเป๋ามีหลากหลายรูปแบบ มักจะเปลี่ยนไปตามกระแสแฟชั่น และการสร้างสรรค์กระเป๋าในรูปแบบใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา เพื่อเพิ่มมูลค่า ความสวยงามให้กับกระเป๋า และเพื่อการอนุรักษ์ สืบทอดให้คนรุ่นหลัง รวมไปถึงบุคคลที่สนใจเล็งเห็นความสำคัญของผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง โดยการออกแบบกระเป๋าให้มีความทันสมัย และนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ให้กับผู้บริโภค และที่สำคัญเพื่อเผยแพร่ผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้งให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อศึกษากระบวนการย้อมผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง
- 1.2.2 เพื่อออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง
- 1.2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง

1.3 ขอบเขตการศึกษา

- 1.3.1 ผ้าแคนวาส ประเภท เนื้อบาง เพราะสีติดดี และไม่ทำให้ผ้าแข็งกระด้าง
- 1.3.2 ใช้สารช่วยติด คือ สารส้ม
- 1.3.3 วัสดุตกแต่ง คือ หนัง pvc
- 1.3.4 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นบุคคลทั่วไปเฉพาะสตรี

1.4 นิยามศัพท์

- 1.4.1 ใบสักแห้ง คือ ใบของต้นไม้ยืนต้นชนิดหนึ่งที่นิยมขึ้นในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออก เพื่อถึงฤดูหนาวจะสลัดใบทิ้ง มีลักษณะเป็นสีน้ำตาลเข้ม
- 1.4.2 ผ้าแคนวาส คือ สิ่งทอลายขัดที่มีความทนทานมาก เส้นด้ายยืนหรือเส้นด้ายพุ่งที่ใช้ อาจเป็นด้ายเดี่ยวหรือด้ายควบ (Jurina, 2015)

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 เป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการย้อมผ้าแคนวาสด้วยสีจากใบสักแห้ง
- 1.5.2 ส่งเสริมการใช้สีย้อมจากธรรมชาติ เพื่อลดมลภาวะที่เกิดจากกระบวนการย้อมด้วยสีสังเคราะห์
- 1.5.3 ใช้ประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากหัวข้อโครงการพิเศษ เรื่อง การออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการทำโครงการพิเศษ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 2.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการย้อมสีธรรมชาติและสารช่วยติด
- 2.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับต้นไม้สัก
- 2.3 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระเป๋าสตรีและการออกแบบ
- 2.4 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผ้าแคนวาส
- 2.5 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตกแต่งผลิตภัณฑ์
- 2.6 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่อผู้บริโภค
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการย้อมสีธรรมชาติและสารช่วยติด

2.1.1 ความหมายของสีธรรมชาติ

สีธรรมชาติ คือ สีที่ได้จากธรรมชาติจากแหล่งต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น คือ ได้จากพืช สัตว์ และแร่ธาตุต่างๆ โดยนำมาต้ม หมัก หรือวิธีอื่นๆ กากที่เหลือเมื่อนำไปทิ้งก็สลายตัวได้ง่ายไม่ก่อให้เกิดมลพิษใดๆ ส่วนใหญ่สีธรรมชาติที่นำมาใช้ได้จากพืช เช่น แก่นขนุน ใบหูกวาง เปลือกมังคุด เป็นต้น สีที่ได้จากสัตว์ คือ ครั่ง และจากสิ่งอื่นๆ เช่น โคลน และ ดิน เป็นต้น สีธรรมชาติสามารถย้อมได้ดีกับเส้นใยธรรมชาติ เช่น ไผ่ฝ้าย ไหม เป็นต้น ชุมชนในท้องถิ่นจึงคิดค้นได้สีย้อมใหม่ๆ ซึ่งใช้เป็นสีย้อมที่มีราคาถูกลงกว่าการซื้อสีเคมีมาใช้

การสกัดสีจากพืชมาใช้ในการย้อมมี 2 วิธี คือ การหมัก และการต้ม การหมักเป็นการย้อมเย็น จะใช้ส่วนของพืชที่ให้สีมาหมัก ทิ้งไว้ประมาณ 2-3 วัน สำหรับการต้มเป็นการย้อมร้อน จะใช้ส่วนของพืชที่ให้สีมาต้มให้เดือดนานประมาณ 2 ชั่วโมงเพื่อสกัดน้ำสีออกมา จะได้น้ำสีใช้ย้อมผ้า ข้อเสียที่สำคัญของสีธรรมชาติ คือปริมาณของสีในวัสดุมีน้อย จึงย้อมสีได้ไม่เข้ม สีซีดง่ายเมื่อถูกแสงแดด และจะย้อมให้ได้สีเดิมได้ยาก ส่วนข้อดีคือสีมีลักษณะอ่อน นุ่มนวล มีคุณค่ามากกว่าสีเคมี (ยุพินศรี, 2555)

2.1.2 พืชให้สี

สีธรรมชาติจากพืช จะได้จากส่วนต่างๆ ของพืช เช่น ลำต้น ใบ ดอก ผล ราก แก่น เปลือก เป็นต้น และให้สีแตกต่างกัน จากการศึกษาสีธรรมชาติสรุปได้ว่าพืชที่นำมาทำสีย้อมผ้าที่ใช้กันมาก มีดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1.1 พืชให้สี

ชื่อพืช	ส่วนที่ให้สี	สีที่ได้
กรรณิการ์	หลอดดอก	เหลืองทอง
ก่อ	เปลือก	เหลืองเข้ม
แกแล (แซ)	เหลืองแก่	น้ำตาลแก่
โก่งกาง	เหลือง	แก่น
ขนุน	เปลือก	แก่น
ขนุนป่า	แก่น	น้ำตาลดำ
ขมิ้นชัน	หัว	น้ำตาลเข้ม
คนทา (หนามกะแพ่ง-เลย)	ผล	สีขี้ม้า
คราม	ต้น ใบ	น้ำตาลเข้ม
คำป่า	ราก ดอก	เหลือง
คำฝอย	ดอก	ส้มแดง
คำแสด	เนื้อหุ้มเมล็ด	น้ำตาลออกเหลือง
แค	เปลือกของต้น สดๆ	น้ำตาลเข้ม
ตะขบไทย	ใบ	สีขี้ม้า
ตัวขน (ตัวส้ม-โคราช)	เปลือก	น้ำตาลเข้ม
ทองกวาว (จวน)	ดอก	เหลือง
นนทรี (อะราง, ตาเซก)	เปลือก	น้ำตาลออกเหลือง
ประดู่	แก่น	แดงคล้ำ
ฝาง	แก่น	แดง
ฝาง	แก่น (จากต้นที่ตายแล้ว)	ชมพู
ฝางผสมประดู่	แก่นฝางผสมเปลือกประดู่	ม่วง
พุดซ้อน	เนื้อหุ้มเมล็ด	แดง
เพกา (ลิ้นฟ้า)	เปลือก	กากี เขียวไพล

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ชื่อพืช	ส่วนที่ให้สี	สีที่ได้
มะกล่ำต้น (มะกล่ำตาช้าง)	ไม้	แดง
มะเกลือ	ผล	ดำ
มะกึ้ม (กอกกั้ม)	ผล	ดำ
มะขามไทย	ใบ	เหลือง
มะขามป้อม	เปลือก ใบ	น้ำตาลแกมเหลือง
ประดู่	เปลือกของผลดิบ	เหลือง
พะยอม (ชะยอม)	เปลือก	น้ำตาลแกมเหลือง
พุด (ข่อยหิน-โคราช)	เปลือกของผล	ม่วงอมเหลือง
พุดซ้อน	ดอก	แสดแดง
ยอ	รากที่แก่	แดง
ยูคาลิปตัส	ใบ	เหลือง น้ำตาล
รง	ยาง	เหลือง
ลกฟ้า	เปลือก	ดำ
เล็บรอก (ผักแปมป่า)	ราก	เหลือง
เลี่ยน (เฮียน-เหนือ)	ใบ	เขียว
สนทะเล	เปลือก	น้ำตาลแกมแดง
สมอ	เปลือก	เขียว
สมอไทย	เปลือกและผล	ดำ
สะเดา	เปลือกของลำต้น	น้ำตาลแดง
สะตอ	ฝัก	เทา
แสมดำ	เปลือก	น้ำตาลแดง
หลุมพอ	แก่น (ไม้ที่ตายแล้ว)	น้ำตาล
ห้อม	ใบ	น้ำเงิน
หูกวาง	ใบ	เขียวอ่อน

ที่มา: ยุพินศรี (2555)

2.1.3 สารที่ช่วยในการย้อม

สารที่ช่วยในการย้อม หรือสารช่วยติด หมายถึง สารที่ช่วยทำให้เกิดปฏิกิริยาในการให้ผ้าดูดซึมสีได้ง่าย สีติดทน ช่วยเพิ่มและเปลี่ยนสีสันทให้ได้สีที่หลากหลายขึ้นจากเดิม ซึ่งสารที่ช่วยในการย้อมแต่ละชนิดจะทำให้ผ้าที่ย้อมเปลี่ยนเป็นสีเข้มขึ้น จางลง หรือเปลี่ยนเป็นสีอื่นๆ แต่ก็อยู่ในโทนสีเดิม นอกจากนั้นยังทำให้ผ้ามีสีสดใสยิ่งขึ้นอีกด้วย การย้อมสีธรรมชาติบางชนิดใช้สารช่วยย้อมต่างกันแต่บางชนิดก็ใช้เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติพืชที่ใช่และสารที่ใช่ ตัวอย่างของสารช่วยติดได้แก่

2.1.3.1 น้ำด่าง ได้จากการนำขี้เถ้าของต้นกล้วย เหง้ากล้วย ต้นมะขาม ต้นเพกา หรือไม้เบญจพรรณ จากเตาไฟที่เผาไหม้แล้ว ประมาณ 1-2 กิโลกรัม มาผสมให้ละลายกับน้ำประมาณ 10-15 ลิตร ในภาชนะ เช่น ถังน้ำ หรือ อ่าง แล้วปล่อยให้ทิ้งไว้ให้ตกตะกอน ประมาณ 1-2 วัน หลังจากนั้นค่อยๆ เทกรองเอาน้ำใสๆ ที่ได้จากการหมักขี้เถ้า มาเป็นน้ำหัวเชื้อ ซึ่งสามารถใส่ขวดแล้วเก็บไว้ได้นาน หรือใส่ขี้เถ้าในภาชนะที่เจาะรูเล็กๆ แล้วเติมน้ำให้ไหลผ่าน ใช้อ่างรองรับ ต่างขี้เถ้าที่ติดจะต้องใสและไม่มียกกลิ่นเหม็น มีค่าความเป็นกรดต่างประมาณ 12 ปริมาณที่ใช้ในแต่ละครั้ง น้ำ 1 ถัง ใช้น้ำด่างประมาณครึ่งลิตร เป็นต้น

2.1.3.2 น้ำปูนใส ได้จากการนำปูนขาวที่ใช่เคี้ยวหมากขนาดเท่าหัวแม่มือมาละลายกับน้ำ 1 ถัง (ประมาณ 15-20 ลิตร) ทิ้งไว้ให้ตกตะกอน รินเอาเฉพาะน้ำที่ใสๆ เท่านั้น น้ำปูนใสที่ดีจะใสและไม่มียกกลิ่น

2.1.3.3 น้ำสารส้ม ได้จากการนำสารส้มที่เป็นก้อนมาแกว่งให้ละลายกับน้ำ แล้วกรอง หรือตักเอาน้ำและนำไปใช้ น้ำสารส้มจะใสและไม่มียกกลิ่น

2.1.3.4 น้ำสนิมเหล็ก ได้จากการนำเศษเหล็ก ตะปู หรือสังกะสีที่เป็นสนิมลงไปแช่น้ำทิ้งไว้กลางแดดเป็นเวลาอย่างน้อย 1 เดือน หมั่นตรวจดูและเติมน้ำให้เต็มเสมอ เพราะน้ำที่ตั้งกลางแดด น้ำจะระเหยกลายเป็นไอทำให้น้ำบางส่วนหายไป จึงต้องคอยเติมน้ำไว้ เมื่อจะใช้ให้กรองเอาเฉพาะน้ำที่แช่เหล็ก ระวังเศษเหล็กจะผสมมากับน้ำ เพราะอาจจะเกิดอันตรายได้ น้ำสนิมเหล็กมีสีขุ่นดำ มีกลิ่นค่อนข้างเหม็น ในการย้อมจะใช้น้ำสนิมครึ่งลิตร ต่อน้ำ 1 ถัง (ประมาณ 15-25 ลิตร)

2.1.3.5 น้ำขาวข้าว ใช้ข้าวสารเหนียวขัดสะอาดที่ใช้นึ่งรับประทาน แช่ข้าวสารเหนียวค้างคืน นำน้ำที่ได้จากการขาวข้าวไปหมักต่อไปจนเปรี้ยว (ประมาณ 3-4 วัน) ใช้เป็นส่วนผสมของสีย้อมได้ เช่น การย้อมหม้อม เป็นต้น

2.1.3.6 น้ำมะขามเปียก ใช้มะขามเปียกผสมกับน้ำเปล่าในอัตราส่วน 1 : 1 แล้วคั้นเอาแต่น้ำไปใช้

2.1.4 การย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติ

ปัจจุบันมีการย้อมสีจากธรรมชาติมากขึ้น โดยเฉพาะผ้าทอหรือร้านภูฟ้า โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ พืชที่ใช้อย้อมมีทั้งที่ได้จากเปลือกของลำต้น (ต้นประดู่ ต้นกระโดน ต้นมะรุ่ยช้าง) จากแก่นของกิ่งหรือลำต้น (แก่นยอป่า) จากผล (เปลือกมะพร้าวทั้งอ่อนและแก่ ผลมะนาวโห่) จากใบ (ใบขี้เหล็ก ใบตะไคร้) ในการย้อมจะใช้วัสดุช่วยย้อมจากธรรมชาติ ได้แก่ ใบโมงหรือใบเหมียด หรือใบมะขาม ในการย้อมนอกจากจะใส่ใบโมง ใบเหมียดแล้วยังเติมเกลือและสารส้มด้วย ปริมาณของเกลือและสารส้มไม่แน่นอน จะใช้วิธีชิมดูให้มีรสเค็มๆ เปรี้ยวๆ นอกจากนี้หากต้องการให้สีที่ย้อมได้เข้มข้น หรือมีสีเทา ก็จะเติมน้ำโคลนลงไปในน้ำย้อมด้วย เช่น ถ้าย้อมด้วยเปลือกมะพร้าวจะได้สีน้ำตาลอ่อน (สีโอวัลติน) เมื่อผสมน้ำโคลนลงในน้ำย้อมขณะย้อมก็จะได้สีน้ำตาลเข้มออกเทา (สมบัติ และคณะ, 2545)

การทำน้ำสีจากธรรมชาติ นำส่วนของพืชที่จะทำน้ำสี มาหั่นให้เป็นชิ้นเล็กๆ แล้วโขลก ทูบ หรือปั่น จากนั้นนำไปหมักทิ้งไว้ การหมักต้องใช้เวลานาน ราว 2-3 วัน แต่พืชบางชนิดใช้วิธีการหมักไม่ได้ต้องใช้วิธีต้ม การต้มเป็นวิธีที่ทำได้รวดเร็ว ได้น้ำสีดีกว่าและใช้กันทั่วไป แต่การต้มแต่ละครั้งต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมง กรองเอาน้ำสีออกไว้ อาจจะต้มซ้ำอีก 1 หรือ 2 ครั้งจนกว่าสีจะจางลง ควรแยกน้ำสีที่ได้จากการต้มแต่ละครั้งเป็นอ่างๆ เพื่อเลือกย้อมสีอ่อนแก่ได้ตามชอบใจ การนำน้ำสีที่ได้ไปย้อมถ้านำไปใช้อย้อมทันทีจะได้สีที่สว่างสดใส แต่ถ้าแช่ผ้าหรือหมักไว้จะได้สีที่คล้ำกว่า ปริมาณน้ำสีต้องมากเพียงพอกับจำนวนผ้าที่ย้อม อย่างน้อยต้องไม่ต่ำกว่า 30 เท่าของน้ำหนัก และให้ดีที่สุดต้องย้อมที่อุณหภูมิ 80-100 องศาเซลเซียส จึงจะทำให้สีติดซึมได้ดี นอกจากนั้นยังต้องมีสารช่วยติดสีเพื่อเพิ่มความคงทนของสีย้อมธรรมชาติอีกด้วย สารช่วยติดสีที่นิยมใช้ คือ สารส้ม จุนสี และสนิมเหล็ก เป็นต้น สารส้มเป็นสารช่วยติดสีที่ย้อมแล้วทำให้สีเหมือนกับสีที่สกัดได้จากธรรมชาติจริงๆ และสีที่ได้จะสดใส การใช้สารส้มจะใช้ในปริมาณ 25 % ของน้ำหนักผ้าที่ย้อมสี ถ้าต้องการสีที่ย้อมออกสีอมเขียว จะใช้จุนสีเป็นตัวช่วย โดยใช้ 2 % ของน้ำหนักผ้าที่ย้อมสี แต่ถ้าต้องการให้สีคล้ำลงก็ใช้สนิมเหล็กประมาณ 3-6 % ของน้ำหนักผ้าที่ย้อมสีเป็นตัวช่วย (สมบัติ และคณะ, 2545)

ตัวอย่างการย้อมสีธรรมชาติที่สำคัญ มีดังต่อไปนี้

2.1.4.1 การย้อมด้วยครั่ง ครั่งเป็นแมลงตัวสีแดงขนาดเล็กมาก ที่นำมาใช้ประโยชน์คือ ไข่หรือชันชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นสารที่ขับถ่ายออกจากตัวแมลงครั่ง แมลงครั่งอาศัยอยู่ตามกิ่งไม้ที่ไ้เลี้ยงครั่ง ต้นไม้ที่ไ้เลี้ยงครั่ง ได้แก่ ต้นจามจุรี ต้นพุทรา ต้นสะแก เป็นต้น ครั่งใช้ปากซึ่งมีลักษณะเป็นวงดูเจาะเข้าไปในกิ่งของต้นไม้เพื่อดูดน้ำเลี้ยงมาเป็นอาหาร และขับถ่ายออกมาจากภายในตัวครั่งตลอดเวลาเพื่อหล่อลื่นตัวเป็นเกราะป้องกันอันตรายจากสิ่งภายนอก มีลักษณะนิ่ม เหนียว

สีเหลืองทอง เมื่อถูกอากาศนานเข้าจะแข็งและมีสีน้ำตาล ครั้งที่เก็บได้จากต้นไม้ เรียกว่า ครั่งดิบ ซึ่งมีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ เรซิน ขี้ผึ้ง สี ซากตัวครั่ง และสารอื่นๆ ส่วนที่ใช้เป็นประโยชน์ ในทางอุตสาหกรรม คือ สีครั่ง และเนื้อครั่ง นิยมเลี้ยงครั่งกันในแถบภาคเหนือและ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อนำครั่งมาย้อมผ้าจะได้สีแดง วิธีการย้อมเริ่มจากการนำครั่งไปตากแดด ให้แห้ง นำไปตำให้ละเอียด แล้วแช่น้ำมะขามเปียก นานประมาณ 6 ชั่วโมง เสร็จแล้วนำไปตั้งไฟต้ม ให้เดือด นำไหมหรือผ้าที่ต้องการย้อมสีขุบน้ำให้เปียกบิดพอหมาดลงแช่น้ำสีที่เตรียมไว้ นาน 30 นาที เสร็จแล้วยกลง บิดให้แห้ง ล้างน้ำให้สะอาด ถ้าต้องการได้สีแดงเข้มให้ทำซ้ำ 2-3 ครั้ง

2.1.4.2 การย้อมด้วยครามหรือห้อม สีครามเป็นสีธรรมชาติที่ได้รับการพิสูจน์จนเป็นที่ยอมรับกันมาเป็นเวลานานกว่า 4,000 ปี เป็นสีย้อมผ้าที่คงทนที่สุด ครามเป็นพืชล้มลุก มี 2 ชนิด คือ ครามบ้านและครามป่า ที่ใช้ย้อมผ้าเป็นครามบ้าน ต้นสูงประมาณ 1.25 เมตร เป็นไม้พุ่มขนาดย่อม ใบเล็กคล้ายใบมะขาม ดอกคล้ายดอกถั่วสีม่วง มีฝักเล็กๆ ยาวประมาณ 2 เซนติเมตร มีเมล็ดภายในคล้ายฝักถั่วเขียว เมื่ออายุประมาณ 3 เดือน จะออกดอกซึ่งแสดงว่าครามมีอายุแก่เต็มที่ เป็นพืชพื้นเมืองภาคเหนือ ส่วนที่ใช้ทำสี คือ ใบให้สีน้ำเงินหรือสีคราม เวลาเก็บเกี่ยวใบ ครามที่ดีที่สุด คือ ตอนเช้าตรู่ ในขณะที่ใบยังสดอยู่

พืชอีกชนิดหนึ่งที่มีมักจะเรียกสับสนกับคราม คือ ห้อม ห้อมเป็นไม้พุ่ม ลำต้นตรง มีกิ่งก้านสาขา ใบเดี่ยวเรียงตรงกันข้าม รูปวงรีขอบใบหยักละเอียด ลำต้นสูงประมาณ 50-100 เซนติเมตร เมื่ออายุ 2 ปี สามารถเก็บใบมาทำสีน้ำเงินได้เช่นเดียวกับคราม ต้นห้อมมีปลูกกันที่บ้านแม่ลัว และบ้านนาตอง จังหวัดแพร่ ส่วนต้นครามซื้อได้จากจังหวัดสกลนคร

วิธีการย้อมสีจากคราม จะเริ่มจากการตัดต้นครามมาฉนวนและมัดเป็นพ่อนๆ นำไปแช่น้ำไว้ในภาชนะที่เตรียมไว้ประมาณ 2-3 วัน จนใบครามเปื่อย จึงแก้มัดครามออกเพื่อให้ใบ ครามหลุดออกจากลำต้น นำลำต้นทิ้งไป เอาปูนขาวในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับน้ำผสมลงไป จากนั้น นำเอาขี้เถ้า ซึ่งได้จากเหง้ากล้วยเผาจนดำผสมลงไปทิ้งไว้ประมาณ 2-3 วัน กวนจนกว่าน้ำใส จึงรินน้ำ ที่ใส่ออกทิ้งจะได้สีครามที่ต้องการ หรืออาจใช้ผ้าขาวบางกรองเพื่อให้ได้สีครามที่ละเอียด เพื่อนำไปใช้ย้อมผ้าหรือเส้นด้ายต่อไป (บรรยง, 2547)

ตารางที่ 1.2 สูตรการทำน้ำย้อมหอม/คราม

สาร	ปริมาณ	หมายเหตุ
น้ำครามหรือหอมเปียก	3 ลิตร	หอมเปียก 1 กิโลกรัม ผสมน้ำต่าง 2 ลิตร
น้ำข้าวข้าวเหนียว	2 ลิตร	น้ำแช่ข้าวสารเหนียวค้ำคืนแล้วหมัก 3-4 วัน
ปูนขาว	300 กรัม	
น้ำมะขามเปียก	200 มิลลิลิตร	มะขามเปียกผสมกับน้ำในอัตราส่วน 1:1 คั้นเอาแต่น้ำ

ที่มา: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2548)

การย้อมครามต้องทำการย้อมซ้ำกัน จนได้สีเป็นที่น่าพอใจ ขั้นตอนการย้อมต้องทำความสะอาดผ้า ขจัดกาวและไขมันให้เรียบร้อย แล้วนำไปชุบน้ำเปล่า บิดพอหมาด ก่อนนำลงหม้อย้อมต้องต้กน้ำย้อมในหม้อออกก่อน 1 ชั่วโมง เพื่อนำไปเติมในการย้อมครั้งต่อไป และเติมน้ำสุดท้ายเพื่อเก็บน้ำย้อมไว้ใช้ในวันต่อไป การย้อมเมื่อนำผ้าลงย้อมในหม้อให้ใช้มือบีบและขยี้ผ้าประมาณ 5-10 นาที จึงนำออกและบีบน้ำย้อมออก คลี่ผ้า แล้วนำไปแช่ในสารละลายสารส้ม 1 % (สารส้ม 1 กรัม / น้ำ 1 ลิตร) แช่ประมาณ 2 นาที บิดและตากในร่ม นำไปหมักโดยห่อด้วยถุงพลาสติกเพื่อรอการย้อมครั้งต่อไป การย้อมครั้งต่อไปก็ทำเช่นเดิม (โดยทั่วไป ประมาณ 8-10 ครั้ง) ดูจนเห็นว่าสีติดดีสไลได้ทีแล้ว จึงนำไปตากแห้ง แล้วจึงซักน้ำ ประมาณ 8-10 ครั้ง ผึ่งให้แห้งในที่ร่ม เตรียมไว้สำหรับตัดเย็บต่อไป

2.1.4.3 การย้อมด้วยแกแล เป็นชื่อพื้นเมืองที่เรียกกันทั่วไป และเรียกต่างกันไปตามท้องถิ่น เช่น ภาคกลาง เรียกว่า เหลืองแกแล ภาคใต้ เรียกว่า แกแลแหร จังหวัดนครราชสีมาเรียกว่า เข จังหวัดแพร่และน่าน เรียกว่า แกก้อง จังหวัดลำปาง เรียกว่า ช้างงาดอก และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เรียกว่า หนามเข แกแลเป็นไม้เนื้อแข็งประเภทเถาวัลย์ขนาดใหญ่ ขอบเกาะพันกับต้นไม้อื่น ส่วนที่ทอดไปกับพื้นดินนั้นมักจะแตกรากขึ้นเป็นพุ่มเดี่ยวๆ ไม่มีมือเกาะแต่มีหนามแข็งแรง ลักษณะคล้ายเตยไก่อ่ ไม้ก่อนซ่างขาว แก่นเป็นสีเหลืองปนน้ำตาล เปลือกมีสีเทาปนน้ำตาล ลำต้นขนาดวัดโดยรอบประมาณ 20-80 เซนติเมตร สูงประมาณ 6-12 เมตร ใบเป็นใบสลับอยู่บนกิ่งแขนงด้วยก้านสั้นๆ ใต้หนาม ใบแหลมปลายมน หลังใบมีสีเขียวเข้ม ท้องใบขาวกว่า ผลมีลักษณะคล้ายผลลิ้นจี่แต่มีแกนและมีเมล็ดในมาก ส่วนที่ให้สี ได้แก่ แก่นไม้ ให้สีเหลือง

วิธีการย้อมด้วยแก่นแกแล ให้นำแก่นแกแลมาตากให้แห้งแล้วผ่าให้เป็นชิ้นเล็กๆ ใส่ภาชนะต้มให้เดือดจนน้ำเป็นสีเหลืองจึงยกขึ้นนำไปกรองเก็บน้ำสีไว้ แก่นแกแลที่เหลือให้เติม

น้ำต้มให้เดือดต่อไปจนได้น้ำสี ซึ่งจะมีสีอ่อนกว่าครั้งแรก ทำทั้งหมด 3 ครั้ง จะได้น้ำสีอ่อนสุดถึงเข้มสุด เมื่อได้สีตามต้องการเอาผ้าฝ้ายที่เตรียมไว้จุ่มลงในน้ำสีสุดท้ายก่อน (สีอ่อนสุด) กลับไปมาบ่อยๆ เพื่อให้สีติดซึมเข้าไปในผ้าฝ้ายได้อย่างทั่วถึง และไม่ต่าง ยกจุ่มในน้ำสีที่ 2 และสีแรก ทำแบบเดียวกันจนครบ 3 หม้อ นำมาซักน้ำสะอาดจนสีไม่ตกแล้วบิดและนำไปตากให้แห้ง

2.1.4.4 การย้อมด้วยมะเกลือ มะเกลือเป็นต้นไม้ขนาดใหญ่มีลำต้นคล้ายต้นตะโก คือมีเปลือกสีดำ เปลือกในสีเทา แก่นสีดำสนิท มีผลดก ออกดอกในฤดูฝน ดอกมีสีเหลืองคล้ายดอกประดู่ ผลจะแก่ตอนปลายฤดูฝน หนึ่งปีให้ผลครั้งเดียว ผลกลมป้อมขนาด 12 - 20 มิลลิเมตร ที่ขั้วมีกลีบเลี้ยงเป็นกลีบกลมๆ อยู่โดยรอบคล้ายกลีบเลี้ยงของผลมังคุดหรือผลตะโก แต่เล็กกว่า เปลือกภายนอกของผลมีสีเขียวอ่อน เมื่อแก่จะเป็นสีเทาและดำ ถ้าผ่าออกดูจะเป็นยางอยู่ภายใน มีลักษณะขุ่นขาว ในหนึ่งผลจะมีเมล็ด 6 - 8 เมล็ด ผลมะเกลือที่เก็บมาจากต้นจะเปลี่ยนเป็นสีดำภายใน 5 - 7 วัน เนื้อในของผลดิบรับประทานได้ มีรสมันๆ เมื่อสุกจะมีรสหวาน มะเกลือมีขึ้นในป่าเบญจพรรณที่ราบทั่วไป พบมากในจังหวัดนครปฐม เพชรบุรี กาญจนบุรี ลพบุรี สระบุรี และนครราชสีมา ส่วนที่ให้สีของมะเกลือคือผลซึ่งให้สีดำ

วิธีย้อม ให้นำผลมะเกลือสดมาตำให้ละเอียดแล้วแช่น้ำ ในน้ำที่แช่นี้ให้นำรากลำเจียกตำป่นลงไปด้วย นำผ้าหรือเส้นด้ายที่ต้องการย้อมสีชุบน้ำบิดให้หมาดลงย้อม 3 - 4 ครั้ง หลังการย้อมทุกครั้งต้องนำผ้าไปตากแดดให้แห้งจนเห็นว่าสีดำสนิท ถ้าต้องการให้มีความเงามันให้ต่างตำให้ละเอียดแล้วนำผ้าที่ย้อมมะเกลือแล้วลงคลุกให้ทั่ว ผึ่งไว้แล้วจึงซักน้ำ นำไปผึ่งให้แห้ง

2.1.4.5 การย้อมด้วยเปลือกสมอ สมอเป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางสูงประมาณ 20 - 35 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มกลม เปลือกสีเทาปนน้ำตาล ใบมนรูปไข่ ปลายใบแหลม หลังใบสีเขียวเข้ม มีขนสีขาวอ่อนนุ่มท้องใบอ่อนกว่าและมีสีน้ำตาลอ่อนนุ่ม ออกดอกสีเหลืองมีกลิ่นหอม ผลเป็นรูปไข่มีสีส้มเล็กน้อยสีเหลืองอมเขียว ผลจะออกเป็นพวง เมล็ดแข็ง เนื้อเมื่อแก่มีรสฝาดอมเปรี้ยว ผลและเปลือกของลำต้นให้สีดำ

วิธีย้อมให้นำผลและเปลือกสมอมาต้มเคี่ยวให้เนื้อแห้งพอสมควร รินเอาน้ำใส่หม้อหรืออ่างย้อมสี เอาผ้าที่เตรียมไว้ลงย้อมขณะที่ยังร้อนอยู่ จะได้สีดำแกมเขียวเข้ม (สมบัติ และคณะ, 2545)

2.1.4.6 การย้อมด้วยเปลือกเพกา ทางเหนือเรียกเพกาว่ามะลิดไม้ จังหวัดเลย เรียกว่าลันฟ้า เป็นไม้ยืนต้นผลัดใบสูง 4 - 20 เมตร เปลือกเรียบสีเทา ลำต้นและกิ่งก้านจะมีรูระบายอากาศกระจายอยู่ทั่วไป ชอบขึ้นที่โล่งบริเวณชายป่าดิบและไร่ร้างทั่วไป ป่าเบญจพรรณและป่าขึ้นทั่วไป นอกจากนี้ยังมีการปลูกในบริเวณบ้านด้วย ส่วนที่ให้สีคือเปลือกให้สีกากี

วิธีการย้อม ให้นำเปลือกเพกามาหั่นหรือสับให้เป็นชิ้นเล็กๆ นำไปต้ม 20 นาที กรองเอาแต่น้ำไปย้อมจะได้สีกากี ถ้าต้องการให้เป็นสีเขียวให้ต้มเอาแต่น้ำ

เติมลงไปใต้น้ำต้มเปลือกเพกาที่ซ้อนเอาเปลือกออกแล้ว ใสน้ำเกลือเล็กน้อย ใสปูนขาวและใบส้มป่อย ทั้งไว้สักพัก จึงกรองเอาแต่น้ำสี เมื่อต้องการย้อมก็นำน้ำสีที่ได้นี้ไปตั้งไฟพออุ่น นำผ้าหรือเส้นด้ายชุบน้ำบิดหมาดจุ่มลงในอ่างย้อมต้มต่อไปอีก 20 นาที จนได้สีตามต้องการจึงยกออก ชักน้ำให้สะอาดและนำไปตากจนแห้งจะได้สีเขียวตามต้องการ

2.1.4.7 การย้อมด้วยแก่นขนุน ขนุนเป็นไม้ผลเมืองร้อนขนาดใหญ่เจริญเติบโตเร็ว สูงประมาณ 8 - 21 เมตร ใบหนาหยาบยาวเรียวยาว ความยาวของใบประมาณ 12 เซนติเมตร ดอกตัวผู้และดอกตัวเมียจะอยู่ในต้นเดียวกัน แต่แยกกันอยู่คนละดอก ก้านดอกยาว เมื่อได้รับการผสมเกสรแล้วดอกตัวเมียจะเจริญเติบโตเป็นผลแก่ภายใน 8 เดือน ผลมีขนาดใหญ่รูปกลม หรือกลมยาว มีหนามแหลมสั้นรอบผลสีเหลืองแกมเขียว ส่วนที่ให้สี คือแก่นและรากให้สีเหลือง

วิธีการย้อม นำแก่นหรือรากขนุนมาหั่นหรือไสเป็นชิ้นบางๆ ใสน้ำต้มให้เดือด ใช้เวลานานประมาณ 1 ชั่วโมง แล้วกรองเอาแต่น้ำมาใซ้ย้อม เวลาต้มเติมสารส้มเล็กน้อยเพื่อให้สีติดทนนาน นำผ้าหรือเส้นด้ายชุบน้ำบิดหมาดลงแช่ในอ่างย้อม หมั่นกลับผ้าไปมาเพื่อให้สีติดสม่ำเสมอ แล้วยกขึ้นซักน้ำสะอาด บิดและนำไปผึ่งให้แห้ง ถ้าต้องการให้ได้สีกากีแกมเขียวให้ย้อมปนกับเปลือกเพกา โดยใช้เปลือกเพกามาล้างน้ำผึ่งแดดสัก 2 - 3 วัน พักทิ้งไว้ใช้เปลือกเพกา 3 ส่วน ต่อแก่นขนุน 1 ส่วน

2.1.4.8 การย้อมด้วยไม้ฝาง ฝางเป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็กสูงประมาณ 8 - 10 เมตร ลำต้นและกิ่งจะมีหนามโค้งทั่วไป ใบเป็นช่อแบบขนนกสองชั้นเรียงสลับกัน ช่อใบยาว 15 - 45 เซนติเมตร มีช่อแขนงแตกออกตรงข้ามกันทางด้านข้าง 8 - 18 คู่ แต่ละแขนงมีใบย่อยออกตรงกันข้าม 7 - 18 คู่ ดอกเป็นช่อไม่แตกแขนง สีเหลืองมี 5 กลีบ ผลเป็นฝักแข็งแบน สีน้ำตาลแก่เป็นจุดๆ ลักษณะคล้ายกับฝักถั่วแปบแต่ละฝักมี 2 - 4 เมล็ด ไม้ฝางมักขึ้นตามเขาหินปูนที่แห้งแล้ง ป่าดงดิบแล้งทั่วไป โดยเฉพาะภาคตะวันตกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนที่ให้สีคือแก่นให้สีเหลือง

วิธีการย้อม นำแก่นฝางมาผ่าเป็นชิ้นเล็กๆ ใสน้ำต้มให้เดือดนานประมาณ 1 ชั่วโมง แล้วกรองเอาแต่น้ำมาใซ้ย้อมซึ่งจะให้สีแดง ถ้าต้องการย้อมให้เป็นสีชมพูให้เอาเปลือกของต้นมหากาฬ มาสับให้ละเอียดต้มใสน้ำเดือด 1 ชั่วโมง แล้วซ้อนเปลือกออกเติมไม้ฝางชิ้นเล็กๆ ลงไปต้มอีก 1 ชั่วโมง เติมใบส้มป่อยลงไปอีก 1 กำ ต้มต่อไปอีกเล็กน้อยซ้อนเอากากออกแล้วเติมน้ำต่างลงไป จะได้น้ำย้อมสีชมพู นำผ้าหรือเส้นด้ายชุบน้ำบิดหมาดจุ่มในอ่างย้อมตั้งไฟต้มนาน 30 นาที นำขึ้นจากอ่างย้อม ล้างน้ำสะอาดบิดและนำไปผึ่งให้แห้ง

2.1.4.9 การย้อมด้วยรากยอ ยอบ้านเป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก สูงประมาณ 1 - 6 เมตร กิ่งก้านเกลี้ยง ใบเป็นใบเลี้ยงเดี่ยวออกตรงข้ามกัน รูปรีหรือขอบขนาน ดอกจะออกเป็นช่อกลมเดี่ยวๆ ตามง่ามใบ ผลขนาดเล็กภายในมี 1 เมล็ด แต่ละผลเชื่อมติดกันเป็นผลขนาดใหญ่ ผิวเป็นตุ่มพอง เมื่อสุกจะเป็นสีขาวมัวหรือสีขาวแกมเขียว เป็นพืชเขตร้อนชอบขึ้นตามดินที่มีความ

ชุ่มชื้นพอควร ส่วนที่ให้สี ได้แก่ ใบ เปลือก เนื้อไม้ และราก แต่ส่วนใหญ่จะใช้รากมากที่สุด ส่วนที่เป็นเปลือกของรากจะให้สีแดง และส่วนที่เป็นเนื้อของรากจะให้สีเหลือง หากนำทั้งสองส่วนไปใช้ย้อมรวมกันจะได้สีแดง สีที่ได้จากรากย้อมจะมีมากที่สุดเมื่อต้นย้อมมีอายุประมาณ 3 - 4 ปี หากอายุมากกว่านี้สารที่เป็นสีจะมีน้อยลงหรือไม่มีเลย และรากขนาดเล็กจะมีปริมาณ สีมากกว่ารากขนาดใหญ่ ถ้ารากใหญ่กว่าครั้งนั้นจะไม่มีสีเหลืออยู่เลย จึงควรตัดทิ้งเพื่อให้แตกรากอ่อนใหม่

วิธีย้อม ทำได้โดยนำรากย้อมมาหั่นเป็นแว่นหรือสับเป็นชิ้นเล็กๆ ใส่ในสะอาดต้มให้เดือดจนได้สีแดงคล้ำจึงยกกลงมารองเอาแต่น้ำสี นำผ้าหรือเส้นด้ายชุบน้ำบิดหมาดนำลงย้อมในน้ำสี หมั่นกลับบ่อยๆ และยกขึ้นเพื่อให้สีดูดซึมเข้าไปในเส้นด้ายอย่างทั่วถึง ใช้เวลาในการย้อมประมาณ 30 นาที เสร็จแล้วนำไปซักและผึ่งให้แห้ง (สมบัติ และคณะ, 2545)

2.1.4.10 การย้อมด้วยคำแสด คำแสดหรือคำเงาะเป็นต้นไม้ยืนต้นขนาดย่อม สูง 4 - 8 เมตร เรือนยอดหนาแน่นเป็นพุ่มกลม ใบเดี่ยวคล้ายใบโพธิ์ ใบบางเกลี้ยงและนุ่ม สีเขียวเหลือบแดง ก้านใบสีแดง ใบอ่อนสีแดง ดอกออกเป็นช่อใหญ่ตามปลายกิ่ง กลีบดอกสีชมพูมีชั้นเดียว ผลรูปไข่มีขนสีแดงเข้มคล้ายผลเงาะ เมื่อแก่จัดจะแตกเป็น 2 ซีก ภายในมีเมล็ดสีแดง เรียกว่า ลูกแสด คำแสด หรือชาด ผลจะแก่ในเดือนเมษายนถึงมิถุนายน ปลูกได้ทั่วไปทุกภาค นิยมปลูกเป็นไม้ประดับ ชอบขึ้นในดินร่วนซุย ส่วนที่ให้สีคือเนื้อหุ้มเมล็ด ประกอบด้วยสีแสด สีที่ได้จากคำแสดนี้มีความงดงาม คงทน สีไม่ตกง่ายเมื่อถูกสบู่หรือกรดอ่อนๆ

วิธีย้อม เริ่มจากการแกะเมล็ดออกจากผลที่แก่จัด แช่ในน้ำร้อนหมักทิ้งไว้หลายๆ วันจนสีตกตะกอนจึงแยกเมล็ดออก นำสีที่ได้ไปเคี่ยวจนงวดเกือบแห้ง แล้วนำไปตากแดดจนแห้งเป็นผงเก็บไว้ใช้ ในการย้อมไหมให้ละลายผงสีในน้ำยาโซดาแอซที่กำลังเดือด นำไหมลงแช่ในน้ำสีนานประมาณ 1 ชั่วโมง และเติมน้ำสบู่เล็กน้อยลงในน้ำสีที่ใช้ย้อม ถ้าต้องการให้มีสีเหลืองเพิ่มขึ้นให้เติมกรดทาร์ทาริก (tartaric acid) ลงไปเล็กน้อย (สมบัติ และคณะ, 2545)

2.1.4.11 การย้อมด้วยใบหูกวาง หูกวางเป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูง 10 - 35 เมตร เป็นไม้ผลัดใบ เปลือกเรียบ เนื้อไม้เป็นสีน้ำตาลหรือสีแดง กิ่งแตกเรียงเวียนรอบลำต้น และแผ่กว้างไปในแนวรอบ ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงเวียนสลับกันจะหนาแน่นที่ตรงปลายกิ่ง ดอกสีขาวออกเป็นช่อตามง่ามใบ ผลสีแดงเหลืองหรือเขียวรูปรีค่อนข้างแบนทางด้านข้าง เปลือกของผล มีเส้นอยู่โดยรอบ ชอบขึ้นกระจายตามชายฝั่งทะเลในเขตร้อน มักนิยมปลูกเป็นไม้ประดับหรือเกิดตามป่าราบต่างๆ ไป ส่วนที่ให้สีได้แก่ใบ ให้สีเขียว

วิธีย้อม นำใบหูกวางมาตำและคั้นกรองเอาแต่น้ำสี เวลาย้อมให้นำผ้าหรือเส้นด้ายชุบน้ำบิดให้หมาดลงในอ่างย้อม นำไปตั้งไฟต้มให้เดือดอ่อนๆ หมั่นยกผ้ากลับไปมา เพื่อให้สีติดอย่างทั่วถึง พอได้ความเข้มของสีตามต้องการจึงยกขึ้นบิดหมาด ชักน้ำสะอาด ผึ่งให้แห้ง (สมบัติ และคณะ, 2545)

2.1.4.12 การย้อมด้วยใบยูคาลิปตัส เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 24 - 26 เมตร และอาจสูงถึง 50 เมตร ใบเป็นรูปไข่เกือบเป็นรูปหอก ใบอ่อนมีสีเขียวปนเทา ใบแก่มีสีเขียวอ่อนทั้งสองด้าน บางครั้งมีสีเทา ใบบางและห้อยลง เส้นใบมองเห็นได้ชัด เปลือกของลำต้นเรียบ เป็นมัน สีเทาสลับขาวและน้ำตาลแดงเป็นบางแห่งสลับกัน ตามแนวยาวของลำต้น เปลือกนอกจะแตกออกเป็นแผ่นหลุดออกจากผิวของลำต้น ข้อดอกเกิดตรงระหว่างกิ่งกับก้านใบ ดอกมีลักษณะกลมสีขาวแกมเหลืองอ่อน ผลมีลักษณะครึ่งวงกลมหรือรูปถ้วย ผิวนอกแข็ง เมื่อยังอ่อนอยู่จะมีสีเขียว และจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเมื่อผลแก่ ฝักจะแยกออกทำให้เมล็ดที่อยู่ภายในร่วงหล่นออกมา ส่วนที่ให้สีคือใบ ให้สีเหลืองหรือสีน้ำตาล

วิธีย้อม นำใบยูคาลิปตัสมาล้างให้แห้ง ควรเลือกใช้ใบที่ไม่มีราและไม่ถูกแมลงทำลาย สับให้เป็นชิ้นเล็กๆ ใช้ใบยูคาลิปตัส 50 กรัม เติมน้ำ 1 ลิตร แช่ทิ้งไว้ 1 วัน และนำไปต้มให้เดือดที่ไฟอ่อนๆ ประมาณ 1 ชั่วโมงหรือมากกว่า กรองเอาแต่น้ำมาใช้ย้อม เวลาย้อม นำผ้าหรือเส้นด้ายที่เตรียมไว้ใส่ลงไปต้มประมาณ 20 นาที เมื่อย้อมเสร็จแล้วนำชิ้นล้างด้วยน้ำอุ่นให้สะอาด (สมบัติ และคณะ, 2545)

2.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับต้นสัก

ต้นสัก เป็นไม้ผลัดใบขนาดใหญ่ มีลำต้นปลายตรง มักมีพูพอนบริเวณโคนต้น เรือนยอดกลม ลำต้นมีความสูงตั้งแต่ 20 เมตรขึ้นไป มีเปลือกหนาสีเทาหรือน้ำตาลอ่อน แกมเทา มีใบขนาดใหญ่ กว้าง 20-30 เซนติเมตร ยาว 30-40 เซนติเมตร ดอกมีขนาดเล็กสีขาวนวล ออกเป็นช่อขนาดใหญ่ บริเวณปลายกิ่งในช่วงเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม ผลสีกรูปร่างค่อนข้างกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1-2 เซนติเมตร แต่ละผลจะมีเมล็ด 1-4 เมล็ด โดยทั่วไปมักจะเรียกผลสักว่า “เมล็ดสัก” ซึ่งเมื่อแก่จัดจะเป็นสีน้ำตาล

ลักษณะเนื้อไม้สักจะมีสีน้ำตาลทอง (เรียกว่า สักทอง) ถึงสีน้ำตาลแก่ และมักจะมีเส้นสีน้ำตาลแก่แทรก (เรียกว่า สักทองลายดำ) เนื้อไม้มีเสี้ยนตรง เนื้อหยาบ แข็งปานกลาง เลื่อยไสกบ ตกแต่งง่าย ไม่ค่อยยืดหดหรือบิดงออย่างเหมือนไม้ชนิดอื่น มีความทนทานต่อการทำลายของมอดและปลวกตลอดจนเชื้อราได้ดี จึงมีความทนทานตามธรรมชาติสูง และมีลวดลายสวยงามในด้านการใช้ประโยชน์ไม้สัก (พิชชาภา, 2556)

มีการแบ่งคุณลักษณะของไม้สักโดยพิจารณาจากสีของเนื้อไม้ การตกแต่ง ความแข็งแรง ความเหนียวของเนื้อไม้ออกเป็น 5 ชนิด (ปรัชญา, 2537) คือ

1. สักทอง เนื้อไม้เป็นสีเหลืองทอง เป็นไม้ที่มีคุณภาพดีที่สุดในโลก
2. สักหิน เนื้อไม้เป็นสีน้ำตาลหรือสีจาง ตกแต่งง่าย
3. สักหยวก เนื้อไม้เป็นสีขาว ต้นตรง เปลือกแตกเป็นร่องตื้นแต่ยาวตรง

4. สักไซ เนื้อไม้สีน้ำตาลเข้มปนเหลือง มีไขปน ยากแก่การขัด และทาแล็กเกอร์
5. สักซี่ควาย เนื้อไม้สีเขียวน้ำตาล น้ำตาลดำดูเป็นสีเลอะๆ

ไม้สัก มีถิ่นกำเนิดอยู่ในตอนใต้ของประเทศอินเดีย พม่า ไทย ลาว (ส่วนที่ติดภาคเหนือของไทย) และอินโดนีเซีย สำหรับประเทศไทยนั้น ไม้สักจะขึ้นอยู่เป็นส่วนใหญ่ในป่าเบญจพรรณทางภาคเหนือ และบางส่วนของภาคกลาง เช่น เชียงราย ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน ตาก สุโขทัย กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุทัยธานี และกาญจนบุรี ชอบขึ้นตามพื้นที่ที่เป็นภูเขาหรือตามพื้นที่ราบแต่ดินระบายน้ำได้ดี น้ำไม่ท่วมขัง ซึ่งอาจจะเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินที่มีความลึกมากๆ โดยเฉพาะดินที่เกิดจากหินปูน ซึ่งแตกแยกผุพังจนกลายเป็นดินร่วนลึก ไม้สักจะเจริญเติบโตดีมาก มักขึ้นอยู่เป็นกลุ่มไม้สักล้วนๆ เป็นหย่อมๆ หรืออาจขึ้นปะปนอยู่กับไม้เบญจพรรณอื่นๆ เช่น ไม้แดง ไม้ประดู่ มะค่าโมง ชิงชัน ตะแบก ฯลฯ

2.2.1 ลักษณะโดยทั่วไปของต้นสัก

สักเป็นไม้ป่าผลัดใบ ขึ้นอยู่ในป่าเขตร้อน มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Tectona grandis* ลักษณะของลำต้นสักเป็นไม้ยืนต้น สูงตั้งแต่ 20 เมตรขึ้นไป และอาจสูงถึง 50 เมตร ต้นสักที่ใหญ่ที่สุดของโลกอยู่ที่อำเภอป่าตอ จังหวัดอุดรธานี ความโตของลำต้นวัดเป็นเส้นรอบวงได้ถึง 9.30 เมตร (หรือเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 3.00 เมตร) มีอายุไม่ต่ำกว่าพันปี

2.2.2 ลักษณะของใบ

ใบสักแตกออกตามกิ่งก้านหรือตามลำต้นเล็กๆ ของกล้าไม้เป็นคู่ๆ ตรงข้ามกัน เมื่อต้นยังเล็กใบสักจะมีขนาดใหญ่มาก อาจมีความกว้างถึง 40 เซนติเมตร และยาวถึง 80 เซนติเมตร เมื่อต้นสักมีอายุมากขึ้น ขนาดของใบจะลดลง รูปของใบจะมีลักษณะโป่งตรงกลางและเรียวแหลมทั้งโคนและปลายใบ ผิวของใบสากคายเนื่องจากมีขนแข็งเล็กละเอียดตลอดทั้งใบ หลังใบจะมีสีเขียวเข้มเห็นลายเส้นเป็นร่างแหชัดเจน และมีต่อมสีดำเล็ก ท้องใบมีสีเขียวอ่อนเห็นลายเส้นนูน ใบอ่อนที่เพิ่งแตก มีสีน้ำตาลแดงและมีขนอ่อนนุ่ม เมื่อขยี้ใบสดจะมีสีแดงเหมือนเลือดเนื่องจากมีสารแทรกในใบ

สักเป็นไม้ผลัดใบ ใบเริ่มเปลี่ยนสีเป็นเหลือง น้ำตาลและแดง ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึง ธันวาคม ต่อมาในช่วงเดือนมกราคม ถึง มีนาคม ใบสักจะร่วงจนหมดต้นดูคล้ายต้นสักตายแห้ง และจะแตกใบอ่อนใหม่เมื่อฝนเริ่มตกในเดือนเมษายน ถึง พฤษภาคม (พัชชาภา, 2556)

ภาพที่ 2.1 ใบสีกทอง

2.2.3 คุณสมบัติเด่นของไม้สัก

ไม้สักนิยมใช้ก่อสร้างอาคารบ้านเรือนมาตั้งแต่สมัยโบราณ มีคุณสมบัติเด่นที่ทนต่อปลวกและมอดได้ดี เนื่องจากในเนื้อไม้สักมีสารเคมีชนิดพิเศษที่เรียกว่า O-cresyl methyl ether ซึ่งนักวิทยาศาสตร์ของกรมป่าไม้ได้ศึกษาพบว่า หากนำสารชนิดดังกล่าวมาทาหรืออบไม้ จะช่วยทำให้ไม้คงทนต่อ ปลวก แมลง เห็ดรา ได้อย่างดียิ่งขึ้น (ปรีชญา, 2537)

2.2.4 การนำไปใช้ประโยชน์

ไม้สักทองเป็นไม้โตเร็วปานกลางและเป็นไม้แข็งที่มีลักษณะพิเศษกว่าไม้ชนิดอื่น โดยเฉพาะเนื้อไม้ มอด ปลวก และแมลง ไม่ทำอันตราย เนื้อไม้มีสีเหลืองทอง ลวดลายสวยงามเลื่อยไส กบตบแต่งง่าย จึงนิยมใช้ทำบ้านเรือนที่ต้องการความสวยงาม ในสมัยโบราณไม้สักทองหาง่าย ราคาไม่แพง

การสร้างบ้านเรือนนิยมใช้ไม้สักทองทำเสาเรือน เพราะมีความทนทาน สามารถอยู่ในดินได้เป็นเวลานาน ปัจจุบันไม้สักทองหายากและมีราคาแพงจึงต้องใช้ไม้สักทองอย่างประหยัดและคุ้มค่าโดยนำไม้สักทองมาเข้าเครื่องฝานเป็นแผ่นบางๆ เพื่อทำเป็นไม้อัดแทนการใช้ไม้สักทั้งแผ่น นอกจากนี้ ยังนำไม้ขนาดเล็ก เศษไม้ ปลายไม้ มาใช้ทำเฟอร์นิเจอร์ แกะสลัก ปาร์เก้ โมเสค วงกบ กรอบและบานประตูหน้าต่าง

อย่างไรก็ตามในขณะที่ไม้สักทองในป่าธรรมชาติกำลังหมดไป รัฐบาลก็มีนโยบายส่งเสริมให้เอกชนปลูกไม้สักทอง แม้ว่าไม้สักที่ปลูกจะมีลวดลายไม่สวยงามเหมือนไม้สักทองในป่าธรรมชาติ แต่มีความแข็งแรงทนทานเหมือนกัน (ปรีชญา, 2537)

2.3 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระเป๋าสตรีและการออกแบบ

2.3.1 ประวัติความเป็นมาของกระเป๋า

กระเป๋า (Bag) หรือ กระเป๋าถือ (Handbag) เป็นคำที่เริ่มใช้เมื่อตอนกลางศตวรรษที่ 19 เพราะก่อนหน้านี้กระเป๋ายังไม่เป็นที่นิยมในวงการเหมือนปัจจุบันนี้ เมื่อก่อนผู้หญิงและผู้ชายใช้ถุงเงิน (Purse) เหน็บไว้ที่สะเอวหรือผูกติดไว้กับเข็มขัด หรือใช้หีบ (Trunk) เพื่อบรรจุสัมภาระต่างๆ ยามต้องเดินทาง และเมื่อมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในยุโรปก็มีการสร้างทางรถไฟเพิ่มขึ้น ผู้คนจึงมีความต้องการกระเป๋าใส่สัมภาระที่พกพาไปไหนได้ด้วยตนเองแบบสะดวกมากขึ้น ทำให้กระเป๋าถือได้กำเนิดขึ้นก่อนจะกลายมาเป็นแฟชั่นอีกชิ้นหนึ่งที่มีความสำคัญไม่แพ้อย่างอื่น

นับตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 19 เรื่อยมา กระเป๋าได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนไกลจากภาพของหีบและถุงเงิน มีการผลิตกระเป๋าคลัตช์ (Clutch) สำหรับสาวไว้เหน็บได้แขนได้เวลามือไม่ว่าง มีการผลิตกระเป๋าช้อปปิ้ง (Shopping Bag) กระเป๋าใส่เอกสาร (Briefcase) ที่สามารถคล้องแขนหรือสะพายไว้บนไหล่ได้แม้ยามเดินเหินไปไหน

พอเข้าสู่ปี 1930 โลกได้สรรหาวัสดุชนิดใหม่อย่างพลาสติกและซิป เพื่อมาทำกระเป๋ารูปแบบและส่วนประกอบว่าจะออกมาเป็นกระเป๋าแต่ละใบก็มีรายละเอียดซับซ้อน และพอเข้าสู่ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี 1940 กระเป๋าได้เปลี่ยนรูปโฉมไปอีกครั้ง ให้มีความใหญ่และอิงกับประโยชน์ใช้สอยมากขึ้น กระเป๋าสะพาย (Shoulder Bag) ทุกประเภทจึงกลายเป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมที่สุดในยุคนี้

หลังจากสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 เหล่าดีไซเนอร์ดังเหมือนได้รับการปลดปล่อยอาทิเช่น Christian Dior ออกแบบเสื้อผ้าสไตล์ New Look เพื่อลบภาพ Military Style ที่ไม่น่าจดจำทิ้งไป ซึ่ง Louis Vuitton และ Hermes ต่างก็ยกมือเห็นด้วย จึงออกแบบกระเป๋าถือสุภาพสตรีเพื่อสร้างวัฒนธรรมใหม่ให้โลกรู้ว่า กระเป๋าเป็นตัวแทนของความงามและความมีรสนิยม

จากปี 1950 เป็นต้นมา ไม่มีกระเป๋าแบบใดที่หายไปถาวร มีแต่สลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาสร้างความนิยม เมื่อถึงปี 1960-1970 กระแสของฮิปปีหรือเหล่าบุปผาชน ผู้ชื่นชอบเสรีภาพและอิสระทางความคิดเป็นชีวิตจิตใจ ยิ่งตอกย้ำให้ภาพของกระเป๋าเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงปัจเจกบุคคล มีทั้งกระเป๋าผ้าลายดอกไม้ กระเป๋าถัก ประดับหัวเข็มขัด ประดับลูกบิด ฯลฯ ทั้งยังเป็นการเริ่มต้นอย่างเป็นทางการของศิลปะชนเผ่า (Ethnic) สู่โลกของแฟชั่นอีกด้วย

ปี 1980-1990 ถือเป็นครั้งแรกที่กระเป๋าเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องสุขภาพ มีการผลิตกระเป๋ากีฬาและฟิตเนสขึ้น ส่งผลให้กลุ่มบริษัทสปอร์ตแวร์ประสบความสำเร็จอย่างมหาศาล ไม่เว้นแม้แต่เหล่าแบรนด์ไฮแฟชั่นก็ให้ความสนใจเรื่องกระเป๋ากีฬาเช่นเดียวกัน นอกจากกระเป๋ากีฬาที่ใช้ได้ทั้งชายและหญิงแล้ว ช่วงปี 1990 กระแสเสื้อผ้าที่สามารถสวมใส่ได้ทั้งชายและหญิงยิ่งมาแรง

ทำให้ Miuccia Prada นำกระเป๋าผ้าไนลอนสีดำที่ใช้ได้ทั้งชายและหญิงออกมาวางจำหน่ายเป็นเจ้าแรกๆ

จนก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 กระเป๋าถือที่แรกเริ่มมีความสัมพันธ์ แนบแน่นกับผู้หญิงมาก่อน ตอนนี้ก็มีความสำคัญกับผู้ชายไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน และมีรูปแบบรวมถึงการผลิตจากวัสดุดิบแปลกใหม่อยู่ตลอดเวลา เช่นผ้าใบกันน้ำ โยสังเคราะห์ด้วยนาโนเทคโนโลยี หรือหนังเทียม ทั้งนี้ก็เพื่อให้เข้ากับไลฟ์สไตล์และแสดงถึงความชอบส่วนบุคคล ส่วนรูปทรงกระเป๋าก็หมุนเปลี่ยนไปตามวงล้อแห่งแฟชั่น

2.3.2 ประเภทของกระเป๋า

2.3.2.1 การจำแนกประเภทของกระเป๋าตามโครงสร้าง

การจำแนกประเภทของกระเป๋าตามโครงสร้าง แบ่งได้ดังนี้ (พลอย, 2547)

1) กระเป๋าคงรูป ลักษณะของกระเป๋าเป็นรูปทรงแข็งแรง เช่น พลาสติก สามารถอัดรูปกระเป๋าเพื่อคงสภาพรูปทรงนั้นอยู่ตลอด

ภาพที่ 2.2 กระเป๋าคงรูป

ที่มา: www.wordpress.com

2) กระเป๋าไม่คงรูป ลักษณะโครงสร้างของกระเป๋า จะไม่มีการเสริมความแข็งแรงของกระเป๋า ไม่สามารถตั้งอยู่ทรงได้ วัสดุที่นิยมใช้เป็นวัสดุอ่อน มีอยู่ด้วยกันหลายชนิด เช่น ไนลอน พลาสติกบาง เป็นต้น สามารถออกแบบรูปทรงที่หลากหลายได้ตามต้องการ

ภาพที่ 2.3 กระเป๋าไม่คงรูป
ที่มา: www.wordpress.co

3) กระเป๋าถึงคงรูป เป็นลักษณะที่มีการผสมผสานระหว่างกระเป๋าคงรูป และกระเป๋าไม่คงรูปไว้ด้วยกัน แต่ยังไม่เป็นทรงมีทั้งตัววัสดุแบบอ่อนแล้วเสริมโครงแข็งวัสดุอย่างแข็ง และวัสดุที่สามารถคงรูปได้ด้วยตนเองแต่ไม่มีโครงสร้าง

ภาพที่ 2.4 กระเป๋าถึงคงรูป
ที่มา: www.wordpress.com

2.3.2.2 การจำแนกประเภทของกระเป๋าตามลักษณะการใช้งาน

ในการจัดแบ่งประเภทการใช้งานนี้สามารถแยกกระเป๋าได้หลายประเภท ตามลักษณะของการทำงานที่มีอยู่มากมาย ได้ดังต่อไปนี้

1) กระเป๋าเดินทางแบบมีลูกล้อ (Luggage) เป็นรูปของกระเป๋าที่ใช้ในการเดินทางซึ่งมักจะออกแบบให้มีลูกล้อของกระเป๋า มีรูปทรงที่แข็งแรง คงรูป ดุจภูมิจาน อาจมีโครงสร้างที่บุด้วยหนังเทียม

2) กระเป๋าเดินทางแบบฉาบฉวย (Baggage) เป็นลักษณะของกระเป๋าเดินทางแบบฉาบฉวยชั่วคราว ทรงนึ่งกึ่งแข็งตัว ไม่มีการเสริมโครงสร้างภายใน

3) กระเป๋าเดินทางขนาดใหญ่ (Looker) เป็นลักษณะของกระเป๋าเดินทางขนาดใหญ่ ใช้สำหรับใส่สิ่งต่างๆ มากมาย รูปร่างเหมือนหีบบรรจุของ ทรงแข็งคงรูป แต่ไม่นิยมใส่เสื้อผ้า

4) กระเป๋าใส่เอกสาร (Portfolio) เป็นกระเป๋าใส่เอกสารของผู้หญิงรูปทรงแข็ง คงตัว ลักษณะ 2 มิติ คือทางด้านกว้างและด้านยาว กระเป๋าจะทำมาจากวัสดุค่อนข้างคงรูป เช่น หนังชนิดหนา ฯลฯ

5) กระเป๋าใส่เสื้อผ้า (Case) เป็นลักษณะของกระเป๋าใส่เสื้อผ้าสามารถแผ่ออกเพื่อทำการแขวนเสื้อผ้านั้นๆ ได้

6) ย่าม (Bag) เป็นลักษณะของกระเป๋าที่ใช้สะพาย รูปทรงจะเป็นแบบกึ่งคงรูป

2.3.2.3 การจำแนกประเภทของกระเป๋าตามรูปแบบของกระเป๋า

1) กระเป๋าขนาดใหญ่ (Tote Bag) มีลักษณะใหญ่พอดีสามารถใส่กระดาดขนาดเอ 4 มีสายสะพายไม่ยาวมาก สะพายแล้วอยู่ในระดับพอดีกับรักแร้ ทำให้ดูทะมัดทะแมง มีทั้งแบบที่มีซิปและแบบที่ไม่มีซิป แบบมีซิปเหมาะสำหรับใช้ในโอกาสเดินทาง ด้านหน้ากระเป๋ามีกระเป๋าเจาะขนาดเล็ก ส่วนใหญ่จะทำจากผ้าร่ม ผ้าในลอนเนื้อดีเหนียว รับน้ำหนักได้ดี และมีน้ำหนักเบา

ภาพที่ 2.5 กระเป๋าขนาดใหญ่

ที่มา: www.th.aliexpress.com

2) กระเป๋าแบบสะพายไหล่ (Shoulder Bag) เป็นกระเป๋ามีสายยาวกว่า กระเป๋าขนาดใหญ่ เหมาะที่จะใช้กับชุดทำงาน สามารถปรับความยาวของกระเป๋าได้ สามารถสะพาย เอียงได้ ในการเดินทางควรเอากระเป๋าไว้ด้านหน้าเพื่อป้องกันการล้วงกระเป๋าได้เพราะเป็นแบบ ที่กระชับ เหมาะสำหรับการพกพา

ภาพที่ 2.6 กระเป๋าแบบสะพายไหล่
ที่มา: www.wordpress.com

3) กระเป๋าถือหุบจับสั้น สำหรับถือหรือคล้องแขน เหมาะสำหรับผู้ที่มีบุคลิก คุณหญิงคุณนายหรือใช้เก็บเอกสาร โดยเฉพาะกระเป๋ายอดนิยมแห่งยุคเรียกว่า กระเป๋า Shopping Bag ซึ่งมีลักษณะเหมือนถุงกระดาษซอปปิงแต่มีขนาดกะทัดรัดกว่า ทำจากหนังคุณภาพดี

ภาพที่ 2.7 กระเป๋าถือหุบจับสั้น
ที่มา: www.wordpress.com

4) กระเป๋าหนีบ (Clutch) เป็นลักษณะรูปทรงเรียวยาวเหมาะใช้งานกลางวัน หรือกลางคืนก็ได้

ภาพที่ 2.8 กระเป๋าหนีบ

ที่มา: www.sapashop.com

5) กระเป๋าไปงานกลางคืน ลักษณะเป็นกระเป๋าใบเล็กเหมาะสำหรับถือ กับชุดราตรี มีหลากหลายรูปทรง วัสดุของกระจุกระจิก เช่น กระจุก แบ่ง ลิปสติค สีที่นิยม คือสีดำ สีเมทัลลิก สีเงิน สีทอง

ภาพที่ 2.9 กระเป๋าไปงานกลางคืน

ที่มา: www.sapashop.com

2.3.2.4 ส่วนประกอบและการประกอบกระเป๋า

องค์ประกอบของกระเป๋า นอกจากวัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า ที่มีชิ้นส่วนต่างๆ มากมาย ในการนำมาใช้ประกอบการทำกระเป๋า เพื่อเสริมสร้างหรือเพิ่มหน้าที่ใช้สอยให้แก่กระเป๋า

ได้เป็นอย่างดี ชั้นส่วนทั้งหลายที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องในการทำกระเป๋าเหล่านี้จะประกอบไปด้วยชั้นส่วนดังต่อไปนี้

1) ตัวล็อกเปิด-ปิด แบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1.1) แบบเข็มขัดมี ทั้งสอดเข็มร้อยที่รูเจาะ และเข็มขัดที่ไม่มีเข็มแต่ใช้

วิธีล็อกตลับ

1.2) แบบตัวล็อกโลหะเป็นเงื่อน ใช้กันมากในกระเป๋านักเรียน

1.3) แบบตัวล็อกเลเซอร์ที่ส ซึ่งมีช่องเลขไว้สำหรับเลื่อน

1.4) แบบกระดุมแม่เหล็กมีความสะดวกและไวต่อการใช้งาน แต่ไม่ให้ความมั่นใจในการเปิดทั้งแม่เหล็กหรือเทปในลอน ตัวเลื่อนนั้นอาจเกิดจากการเสื่อมคุณภาพได้

1.5) แบบซิป (Zippers) คือ เครื่องรูดปิดเปิดชนิดทำด้วยโลหะ ใช้ติดเสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า ประกอบด้วยผ้าเทปสองข้าง จะยึดติดกับฟันซิป ส่วนประกอบที่ช่วยให้ซิปแยกออกจากกันแต่ละข้าง เรียกว่า สคูป (Scoop) หรือฟันซิป ส่วนที่ดึงให้เคลื่อนที่ได้ เรียกว่า หัวซิป เมื่อหัวเลื่อนซิปลงฟันซิปสองข้างจะแยกออกจากกัน ปลายสุดของความยาวซิปจะมีที่กั้นหัวซิปให้หยุดเมื่อเลื่อนขึ้นและลง เรียก ตัวคั่นหัวและท้าย ถ้าเป็นแบบเปิดท้าย จะมีหัวเปิดท้าย เพื่อให้ซิปทั้งสองข้างแยกออกจากกันได้

2) ส่วนที่ใช้ในการนำพา แบ่งตามประเภทดังนี้ (มาตรฐาน, 2548)

2.1) แบบหูหิ้ว มักใช้วัสดุมาทำการผลิตได้ต่างๆ มากมายหลายแบบ เช่น การนำเอาพลาสติกแข็งมาใช้ หรือบางครั้งอาจเป็นโลหะในลักษณะที่มีน้ำหนักเบาเลยก็ได้ การนำพาจะเป็นลักษณะการถือหรือหิ้ว

2.2) แบบสายสะพาย สามารถใช้วัสดุต่างๆ ได้มากมายหลายชนิด เช่น วัสดุชนิดเดียวที่ใช้กับกระเป๋าอาจเป็นโลหะ ลักษณะโซ่หรือห่วง หรือวัสดุพวงยางยืด และอาจเป็นจำพวกในลอน เป็นต้น ในการนำพาก็จะเป็นลักษณะการถือหรือสะพายไหล่ หรือสะพายกลางหลัง ซึ่งสายสะพายนี้สามารถปรับเปลี่ยนระยะห่างของสายเพื่อให้สะดวกได้ตามต้องการ

3) ชั้นส่วนที่สะดวกในการทำงานของกระเป๋า

3.1) ปุ่มใต้กระดานเป็นขาสำหรับวางตั้ง มักใช้วัสดุที่มีความแข็งแรงคงทนสามารถรับน้ำหนักทั้งหมดของกระเป๋าได้

3.2) ลูกล้อใต้กระเป๋า เป็นส่วนที่เพิ่มความสะดวกในการทำงาน เวลาเคลื่อนที่มักใช้กับกระเป๋าเดินทาง

3.3) เวลโก้เทปหรือเทปในลอน เกิดจากการกดและดันให้แน่นใช้กับผลิตภัณฑ์กระเป๋าที่ต้องรับน้ำหนักน้อยหรือเป็นส่วนเสริมในการตกแต่งในบางจุด

2.3.2.5 การเก็บรักษากระเป๋า

กระเป๋าก็เหมือนกับเสื้อผ้าที่มีการผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันใช้ ใบไหนที่ไม่ค่อยได้ใช้ ก็ควรมีการจัดเก็บที่ถูกรวิธี กระเป๋าหนึ่งควรเก็บไว้ในถุงผ้าสำหรับเก็บกระเป๋าโดยเฉพาะ เพราะถุงแบบนี้จะมีลักษณะพิเศษ คือ ลมสามารถผ่านได้พอประมาณ ในขณะที่เดียวกันสามารถป้องกันฝุ่นละอองได้ดี ป้องกันอันตรายจากรอยขีดข่วน ไม่ควรใส่ถุงพลาสติก เพราะจะทำให้หนังกรอบเสียหายได้ง่าย เมื่อเก็บกระเป๋าไว้ในระยะหนึ่ง ควรนำกระเป๋าออกจากถุง เพื่อให้กระเป๋าโดนลม เมื่อซื้อใหม่ก่อนใช้งานควรใช้สเปรย์หรือครีมรักษาหนัง จะช่วยให้กระเป๋า มีคุณภาพ และทนทานยิ่งขึ้น ควรรักษารูปร่างของกระเป๋า ด้วยการใส่ก้อนกระดาษไว้ในกระเป๋า เพื่อป้องกันไม่ให้กระเป๋าเสียรูปร่าง กระเป๋าผ้าก็เหมือนกับเสื้อผ้า การเก็บรักษากระเป๋าผ้าควรแขวนไว้ในตู้ หรือวางไว้ก็ได้ เมื่อกระเป๋ามีคราบสกปรกควรทำความสะอาดก่อน แล้วแขวนผึ่งลมให้แห้ง (มาตุลักษ์ณ์, 2548)

2.3.3 การออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋า

2.3.3.1 มีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่า "การออกแบบ" ไว้หลายรูปแบบมากมายทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิหลังทางการศึกษา ประสบการณ์ โลกทัศน์ และความน่าสนใจของแต่ละบุคคล ตัวอย่างความหมายของการออกแบบ ดังนี้

- 1) การออกแบบ หมายถึง การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เพื่อประโยชน์และความงามด้วยการนำส่วนประกอบของการออกแบบมาใช้ (อารี, 2519)
- 2) การออกแบบ หมายถึง แบบ แผนแบบ ลวดลายเค้าโครง (สอ, 2537)
- 3) การออกแบบ หมายถึง การสร้างสรรค์ หรือ ออกแบบสิ่งใดสิ่งหนึ่งๆ อย่างมีวัตถุประสงค์ (สุรรัตน์, 2554)
- 4) การออกแบบ หมายถึง การถ่ายทอดแนวความคิดของนักออกแบบลงบนแผ่นกระดาษหรือผืนผ้า เพื่อนำมาตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าให้ได้ตามแบบเสื้อที่นักออกแบบวาดไว้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้ทำแบบตัดที่จะต้องสร้างแบบตัดเสื้อให้ได้ตามที่นักออกแบบกำหนด (จุฑาทิพ, 2556)

จากการศึกษาความหมายข้างต้น จึงอาจสรุปได้ว่า การออกแบบเป็นกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์โดยมีจุดมุ่งหมายเป็นการเฉพาะหรือเป็นพิเศษ

2.3.3.2 หลักในการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋า

การออกแบบมีหลักการพื้นฐานโดยอาศัยส่วนประกอบขององค์ประกอบศิลป์ คือ จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก สี และพื้นผิว นำมาจัดวางเพื่อให้เกิดความสวยงาม

- 1) จุด (Point) จุดจัดว่าเป็นส่วนประกอบที่เล็กที่สุด เป็นพื้นฐานเบื้องต้น และสำคัญยิ่งการออกแบบทุกชนิด จุดเมื่อเรียงต่อกันในตำแหน่งที่เหมาะสมแล้วซ้ำๆกัน ทำให้เห็น

เป็นเส้นรูปร่าง รูปทรง ลักษณะผิว และการออกแบบได้ การนำจุดมาใช้ในการออกแบบทำได้หลายวิธี เช่น

- 1.1) การนำจุดมาวางเรียงกันในลักษณะที่ซ้ำๆ กัน
- 1.2) การนำจุดมาวางให้มีความสมดุลทั้งสองข้างไม่เท่ากัน
- 1.3) การนำจุดมาวางให้เกิดลวดลาย

2) เส้น (Line) เส้นเป็นสิ่งที่เชื่อมระหว่างจุด 2 จุด เส้นทุกเส้นมีความหมาย และสามารถแสดงอารมณ์ในตัวเอง เช่น

- 2.1) เส้นตรงแนวตั้ง แสดงถึงความสง่างาม มั่นคง ชีวิต การต้านทาน
- 2.2) เส้นตรงแนวนอน แสดงถึงความนิ่ง สงบ เส้นขอบฟ้า
- 2.3) เส้นทแยง แสดงถึงอันตราย การเคลื่อนไหว อารมณ์
- 2.4) วงกลม เส้นโค้ง แสดงถึง ความอ่อนช้อย ความเสน่ห์

กลมเกลียว

3) รูปร่าง (Shape) รูปร่างมีลักษณะสองมิติ ไม่มีปริมาตรหรือมวล เช่น รูปวงกลม รูปสี่เหลี่ยม รูปสามเหลี่ยม ซึ่งจะมองเห็นแต่ด้านกว้าง ยาว รูปทรงมีลักษณะสามมิติ มีปริมาตรและมวล เรียกว่า รูปเรขาคณิต เช่น ทรงสี่เหลี่ยม ทรงกลม

4) ปริมาตร (Volume) เป็นสิ่งที่มีลักษณะสามมิติ มีด้านกว้าง ยาว และสูง หรือหนา ปริมาตรสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ปริมาตรในพื้นที่ว่างของวัตถุ เช่น บ่อ หลุม ขวด แจกัน ปริมาตรมีความหนาแน่นเป็นกลุ่มก้อน เช่น กรวด หิน อิฐ ไม้

5) ลักษณะพื้นผิว (Texture) ลักษณะของพื้นผิวมีอิทธิพลต่ออารมณ์และความรู้สึก ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ เช่น ถ้าลักษณะพื้นผิวหยาบ จะให้ความรู้สึกน่ากลัว หยาบ ไม่น่าจับต้อง

6) บริเวณว่าง (Space) บริเวณว่างจะช่วยดึงดูดให้งานน่าสนใจ รู้สึกสบาย โล่งปลอดโปร่ง แต่ถ้าบริเวณที่คับแคบจะให้ความรู้สึกอึดอัด ไม่สบาย

7) สี (Color) สีจัดว่าเป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดใจได้อย่างมาก การผลิตสีประเภทต่างๆ ควรเลือกชนิดของสีให้ดี เพราะมีหลากหลายชนิดให้เลือก ไม่ว่าจะป็นสีน้ำ สีโปสเตอร์ สีฝุ่น สีน้ำมัน สีดินสอ สีเทียน สีสามารถกระตุ้นให้ผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกแตกต่างกันไป นอกจากนี้ยังมีวรรณะของสี ทั้งวรรณะร้อนและเย็น วรรณะเย็นจะทำให้รู้สึกสบายตา เช่น สีเขียว เป็นต้น

8) น้ำหนัก (Value) น้ำหนักสีเป็นความรู้สึกของหนักเบา โกล้โกล ว่าป็นสิ่งของที่อยู่ใกล้จะมีสีเข้ม ส่วนวัตถุที่อยู่ไกลมากๆ จะมีสีจาง มองดูมีน้ำหนักเบา

9) ความเป็นหน่วย (Unity) ในการออกแบบ ผู้ออกแบบจะต้องคำนึงถึงงานทั้งหมดให้อยู่ในหน่วยงานเดียวกัน เป็นกลุ่มก้อน หรือมีความสัมพันธ์กันทั้งหมดของงานนั้นๆ และพิจารณาส่วนย่อยๆ ก็คงต้องถือหลักนี้เช่นกัน

10) ความสมดุลหรือความถ่วง (Balancing) เป็นหลักทั่วไปของงานศิลปะที่จะต้องดูความสมดุลของงานนั้นๆ ความรู้สึกทางสมดุลของงานนี้ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้น ในส่วนของการคิดในเรื่องของความงามในสิ่งนั้นๆ มีหลักความสมดุลอยู่ 3 ประการ

10.1) ความสมดุลในลักษณะเท่ากัน (Symmetry Balancing) คือ มีลักษณะเป็น ซ้าย-ขวา บน-ล่าง เป็นต้น ความสมดุลในลักษณะนี้ดูและเข้าใจง่าย

10.2) ความสมดุลในลักษณะไม่เท่ากัน (Non-Symmetry Balancing) คือ มีลักษณะสมดุลกันในตัวเองไม่จำเป็นต้องเท่ากัน แต่ดูในด้านความรู้สึกแล้วเกิดความสมดุลกันในตัว ลักษณะการสมดุลแบบนี้ผู้ออกแบบจะต้องมีการดูให้แน่ใจในความรู้สึกของผู้พบเห็นด้วย

10.3) ความสมดุลที่เกิดในลักษณะที่แตกต่างกันได้ เช่น ใช้ความสมดุลด้วยผิว (Texture) แสง-เงา (Shade) หรือสี (Color)

11) การเน้นหรือจุดสนใจ (Emphasis or Centre of Interest) งานด้านศิลปะผู้ออกแบบจะต้องมีจุดเน้นให้เกิดสิ่งที่ประทับใจแก่ผู้พบเห็น โดยมีข้อบอกล่าวเป็นความรู้สึกร่วมที่เกิดขึ้นเองจากตัวของศิลปกรรมนั้นๆ

12) จุดสำคัญ (Subordinate) คล้ายกับจุดเน้นแต่มีความสำคัญรองลงไปตามลำดับ ซึ่งอาจจะเป็นรองส่วนที่ 1 ส่วนที่ 2 ก็ได้ ส่วนนี้จะช่วยให้เกิดความลัดหล่นทางผลงานที่แสดง

13) จังหวะ (Rhythms) โดยทั่วไปสิ่งที่สัมพันธ์กันในสิ่งนั้นๆ ย่อมมีจังหวะระยะหรือความถี่ห่างในตัวเอง หรือสิ่งแวดล้อมที่สัมพันธ์อยู่ก็ตี จะเป็นเส้น สี เงา หรือช่วงจังหวะของการตกแต่ง แสงไฟ ลวดลาย ที่มีความสัมพันธ์กันในที่นั้น เป็นความรู้สึกของผู้พบเห็นหรือผู้ออกแบบจะรู้สึกในความงามนั่นเอง

14) ความแตกต่าง (Contrast) เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเพื่อช่วยให้มีการเคลื่อนไหวไม่ซ้ำซากเกินไป หรือเกิดความเบื่อหน่าย จำเจ ปัจจุบันผู้ออกแบบมักจะหาทางให้เกิดความรู้สึกขัดกันต่างกัน เช่น แก้วอ้อชุดสมัยใหม่ แต่ขณะเดียวกันก็มีแก้วอ้อสมัย รัชกาลที่ 5 อยู่ด้วย 1 ตัว เช่นนี้ผู้พบเห็นจะเกิดความรู้สึกแตกต่างกัน ทำให้เกิดความรู้สึกไม่ซ้ำซาก

15) ความกลมกลืน (Harmonies) ความกลมกลืนในที่นี้ หมายถึง พิจารณาในส่วนรวมทั้งหมดแม้จะมีบางอย่างที่แตกต่างกัน การใช้สีที่ตัดกัน หรือ การใช้ผิว ใช้เส้นที่ขัดกัน ความรู้สึกส่วนน้อยนี้ไม่ทำให้ส่วนรวมเสีย ก็ถือว่าเกิดความกลมกลืนกันในส่วนรวม

2.4 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผ้าแคนวาส

2.4.1 ประวัติของผ้าแคนวาส

ผ้าแคนวาสหรือผ้าใบ เดิมผลิตจากเส้นใยลินิน กล้วยง หรือฝ้าย ปัจจุบันมักทำจากฝ้าย เส้นใยสังเคราะห์ หรือ เส้นใยผสม ผ้าแคนวาสที่ผลิตจากเส้นใยฝ้าย มีความทนทานปานกลาง ดูดซึมน้ำได้ดีจึงทำให้แห้งช้าและไม่ทนต่อการขึ้นรา ติดไฟได้ง่าย สามารถนำไปตากแห้งให้ทนน้ำและทนไฟได้ ขณะที่ผ้าแคนวาสที่ผลิตจากเส้นใยลินิน มีคุณสมบัติในการดูดซึมน้ำได้ดี เนื้อฝ้ายง่าย ส่วนผ้าแคนวาสที่ผลิตจากเส้นใยกล้วยง จะมีการนำไปใช้งานได้หลากหลายกว่าผ้าแคนวาสที่ผลิตจากเส้นใยฝ้าย รวมถึงมีความทนทานต่อการเกิดรา และสามารถไล่น้ำได้ด้วย สำหรับผ้าแคนวาสที่ผลิตจากเส้นใยสังเคราะห์ หรือเส้นใยผสม สามารถผลิตให้เป็นผ้าที่มีน้ำหนักเบา ทนต่อการเกิดรา และมีคุณสมบัติด้านการทนน้ำและการเปื้อนขาดได้ดีกว่าเส้นใยธรรมชาติ ซึ่งเส้นใยสังเคราะห์ที่ใช้ในการผลิตผ้าแคนวาส เช่น โยพอลิเอสเตอร์ โยโนลอน เป็นต้น (Carpenter, 2015)

2.4.2 ลักษณะของผ้าแคนวาส

ลักษณะของผ้าแคนวาสจัดเป็นผ้าทอลายขัดที่มีความทนทานมาก เส้นด้ายยืนหรือเส้นด้ายพุ่งที่ใช้อาจเป็นด้ายเดี่ยวหรือด้ายควบ ปกติเป็นผ้าที่เนื้อไม่เรียบ มีน้ำหนักมาก มักผลิตในรูปของผ้าดิบ ฝ้ายอมสีเขียวอมเหลืองหรือสีน้ำตาล อาจมีการตกแต่งให้นุ่มหรือลงแป้งอย่างแข็ง ใช้สำหรับการทำใบเรือ เต็นท์ หลังคาบังแดด กระเป๋าเป้ และผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่ต้องการความทนทาน นิยมใช้เป็นวัสดุสำหรับวาดภาพของศิลปิน และใช้เป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่น เช่น กระเป๋า ที่ใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และรองเท้า (สนั่น, 2553; สถาบันวิจัยแฟชั่นแห่งประเทศไทย, 2555) และใช้ในการทำงานฝีมือ เช่น ทำสมุดภาพ (Scrapbooking) ผ้าปัก (Needlepoint) หรือ ทำเดคูพาจ (Decoupage) เป็นต้น (Jurina, 2015)

2.4.3 การแบ่งประเภทของผ้าแคนวาส

การจัดแบ่งประเภทของผ้าแคนวาสมี 2 วิธี คือ การแบ่งตามระบบเบอร์ โดยผ้าแคนวาสที่มีเบอร์สูงจะมีน้ำหนักเบากว่าผ้าแคนวาสที่มีเบอร์ต่ำ และการแบ่งตามน้ำหนักกอนซ์ต่อตารางหลา โดยผ้าที่มีน้ำหนักเบาจะมีน้ำหนัก 4 - 5 ออนซ์ (110 - 140 กรัม) ผ้าที่มีน้ำหนักปานกลางจะมีน้ำหนัก 7 - 8 ออนซ์ (200 - 230 กรัม) และผ้าที่มีน้ำหนักมากจะมีน้ำหนัก 10 - 12 ออนซ์ (280 - 340 กรัม) (Wikipedia, 2016)

2.4.4 การใช้ประโยชน์และการดูแลรักษา

ผ้าแคนวาสมีความเหมาะสมที่จะใช้ประโยชน์หลายด้าน เช่น เสื้อผ้า เครื่องใช้ในบ้าน หรืองานอุตสาหกรรม สำหรับการใช้ทำเสื้อผ้ามีความเหมาะสมอย่างยิ่ง เนื่องจากผ้าแคนวาสให้ความสบายในการสวมใส่หลายประการ เช่น เป็นตัวนำความร้อนที่ดีจึงไม่สะสมความร้อน

ดูดความเปียกชื้นได้ดี และระเหยไปได้เร็ว ผ้าจึงดูดซับความเปียกชื้นได้อยู่เรื่อยๆ คล้ายไส้ตะเกียงดูดชัน้ำมัน คุณสมบัตินี้เรียกว่า Wickability ผ้าแคนวาสไม่สะสมประจุไฟฟ้าสถิต จึงเหมาะสมสวมใส่ในขณะที่อากาศเย็นและมีความชื้นต่ำ

ผ้าแคนวาสถึงแม้จะยับง่าย แต่ก็แก้ไขโดยการตกแต่งสำเร็จในทนายับได้ด้วยวิธี Durable perss หรือผสมเส้นใยฝ้ายกับเส้นใยที่มีความเหนียวและไม่หดหรือยับง่าย คือ พอลิเอสเตอร์ การผสมมักจะใช้ปริมาณเส้นใยทั้งสองต่างกัน เช่น พอลิเอสเตอร์ 65% ฝ้าย 35% หรือ พอลิเอสเตอร์ 50% ฝ้าย 50% นอกจากนี้การตกแต่งสำเร็จที่ช่วยให้ผ้าฝ้ายมีสมบัติเหมาะกับการใช้งานมากขึ้นได้แก่ การตกแต่งด้วยการชุบต่าง (Mercerization) เพื่อทำให้ฝ้ายมีความเหนียว ความมัน ดูดสีย้อมได้ดี การตกแต่งเพื่อให้ผ้าไม่หดโดยวิธีดึงผ้าให้ตึงเคลื่อนย้ายผ่านลูกกลิ้ง (Compressive shrinkage)

ผ้าแคนวาสมีความแข็งแรง โดยเฉพาะเมื่อเปียกน้ำ จึงซักได้ทั้งในน้ำและซักแห้ง ใช้สารซักฟอกและสารฟอกขาวได้ทุกชนิด แคนวาสชอบดูดซับน้ำ จึงดูดซับรอยเปื้อนที่ละลายน้ำได้ดี และเมื่อน้ำระเหยไปก็จะทิ้งคราบรอยเปื้อนติดอยู่บนผ้า หากการซักฟอกธรรมดายังสามารถกำจัดรอยเปื้อนได้ ก็ควรกำจัดรอยเปื้อนด้วยสารลบรอยเปื้อนที่เหมาะสม ผ้าแคนวาสยับง่าย หดตัวเมื่อซักน้ำ แต่ถ้าได้รับการตกแต่งสำเร็จหรือทำเป็นผ้าใยผสมก็จะลดปัญหานี้ไปได้ ฝ้ายทนต่อแสงแดดหรือความร้อนที่ใช้ทำให้ผ้าแห้งได้ แต่ถ้าถูกแดดตลอดเวลาจะทำให้เป็นสีเหลืองและลดความแข็งแรงลง การซักและตากผ้าแคนวาสควรให้แห้งสนิท หากยังชื้นและนำไปเก็บไว้จะเกิดรา และมีกลิ่นอับเกิดขึ้นได้ การรีดผ้าแคนวาสให้เรียบจะต้องรีดด้วยอุณหภูมิสูง ขณะที่ผ้าชื้นโดยทั่วผืน

2.5 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตกแต่งผลิตภัณฑ์

การตกแต่ง หมายถึง วิธีการตกแต่งเสื้อผ้าที่เกิดจากการตกแต่งด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งทำให้เสื้อผ้าเกิดความสวยงาม การตกแต่งเสื้อผ้ามีหลายวิธี เช่น การตกแต่งด้วยตะเข็บ การต่อผ้า การแทรกผ้า ที่ดีเกสิด จีบรูด จีบระบาย เป็นต้น เป็นการตกแต่งที่ต้องใช้ฝีมือการตัดเย็บ ความประณีต นิยมใช้ตกแต่งกับเสื้อผ้าเด็ก เสื้อผ้าสตรี บุรุษ หรือชุดอื่นๆ ขึ้นอยู่กับการเลือกวิธีการตกแต่ง (สาคร, 2548)

2.5.1 ความสำคัญของการตกแต่ง

การตกแต่งเป็นวิธีที่ทำให้ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคได้ ช่วยเพิ่มราคาของผลิตภัณฑ์และบ่งบอกรสนิยมของผู้ใช้ นอกจากนี้การตกแต่งยังสามารถบ่งบอถึงเอกลักษณ์ของแต่ละสังคมได้ด้วย

2.5.2 หลักการตกแต่งเสื้อผ้า

2.5.2.1 การตกแต่งต้องกลมกลืนกับลวดลายในผ้า

2.5.2.2 สีและผิวสัมผัสของผ้ากับการตกแต่งต้องกลมกลืนกัน

2.5.2.3 จุดเด่นบนผ้าควรมีเพียงจุดเดียว

2.5.2.4 ควรหลีกเลี่ยงสัดส่วนการตกแต่งที่มีความเท่ากัน หรือขนาดเท่ากัน

2.5.3 ประเภทของวัสดุตกแต่ง

ประเภทของวัสดุตกแต่งแบ่งตามที่มา สามารถแยกออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

2.5.3.1 วัสดุตกแต่งประเภทผ้าและสิ่งทอ การใช้วัสดุตกแต่งที่ทำจากผ้าและสิ่งทอจัดว่าเป็นศิลปะการตกแต่งที่นิยมมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วัสดุตกแต่งที่ทำจากผ้าและสิ่งทอมักให้เลือกหลายรูปแบบและที่นิยม ได้แก่

1) ลูกไม้และผ้าปัก โดยทั่วไปลูกไม้ที่ใช้เพื่อการตกแต่งมักทำด้วยมือ โดยใช้วิธีการถัก การทอ หรือทำให้เกิดลวดลายที่สวยงามบนพื้นของผ้าโปร่ง

2) ผ้าเฉลียง คือ ผ้าที่ตัดตามเส้นทแยงมุมของผืนผ้า 45 องศา มีลักษณะเด่น คือ สามารถยืดโค้งได้โดยไม่เกิดรอยย่น ผ้าเฉลียงที่นิยมนำมาใช้ตกแต่ง เช่น ใช้เป็นผ้ากั้น ไข่เย็บทาบทับรอยต่อตะเข็บ ไข่เย็บคิ้ว ไข่เย็บเป็นไส้ใก่นำมาขุดหรือสาน ขุดเป็นกระดุมจีน ตัดเย็บเป็นโบหรือพับเป็นดอกกุหลาบ นำไปตกแต่งเสื้อผ้าหรือผลิตภัณฑ์อื่นได้สวยงาม

3) เกลียวเชือก ที่นิยมนำมาใช้ตกแต่ง มี 2 ชนิด ได้แก่ เชือกที่เข้าเกลียว ลักษณะเดียวกับเส้นด้าย และเชือกที่เข้าเกลียวด้วยการผูกปม เกลียวเชือกที่ใช้ตกแต่งส่วนมากทำด้วยไหมหรือเส้นใยที่คล้ายไหมใช้วิธีถักเป็นเกลียวด้วยเครื่องจักร มีทั้งชนิดสีเดียวและหลายสีสลับกัน

4) ไหมปัก มีลักษณะเป็นใจ หลอด หรือเข็ด มีขนาดและสีให้เลือกมากมาย ไหมปักที่นิยมใช้ตกแต่ง ได้แก่ ไหมปัก ด้ายมัน และไหมพรม

5) ระบาย มีในรูปแบบที่ผลิตจากผ้าไนลอนสีพื้นและระบายที่ปักลวดลายต่างๆ ใช้ตกแต่งโดยการเย็บทาบขอบ หรือทาบปิดรอยตะเข็บ

6) ผ้าเทป มีโครงสร้างการทอเป็นแถบเล็กๆ มีลักษณะเช่นเดียวกับระบาย บางชนิดทอเนื้อหยาบยืดหยุ่นได้ ถ้าตัดแปลงโครงสร้างการทอให้มีลักษณะหยักโค้ง เรียกว่า ริ้วกรัก

7) ชายครุย มีทั้งชายครุยสำเร็จ และชายครุยประดิษฐ์ เช่น การนำผ้าหนังมาตัดเป็นชายครุย การเลาะเส้นด้ายยืน หรือเส้นด้ายพุ่ง ด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อเหลืออีกด้านไว้เป็นชายครุย

2.5.3.2 วัสดุตกแต่งประเภทพลาสติกและโลหะ

วัสดุตกแต่งประเภทพลาสติกและโลหะเป็นที่นิยมกันแพร่หลาย มีหลายรูปแบบให้เลือกใช้ตามต้องการ

1) พลาสติก เป็นวัสดุที่มีความยืดหยุ่น เมื่อได้รับความร้อนสูงจะอ่อนตัวจนสามารถขึ้นรูป และหลอมละลายจนเชื่อมประสานกันได้ เมื่อปล่อยให้เย็นจะแข็งเหมือนเดิม

มีคุณสมบัติทนต่อน้ำล้าง ผงซักฟอก กรดและด่าง ใช้ผลิตเป็นชิ้นส่วน และรูปพรรณต่างๆ ได้ วัสดุที่ใช้ประกอบและตกแต่งที่ทำจากพลาสติก ได้แก่ กระจุม เลื่อม ลูกบิด เป็นต้น

2) โลหะ วัสดุตกแต่งที่ทำมาจากโลหะส่วนใหญ่ที่นิยมใช้จะทำมาจากโลหะประเภท เงิน ทองเหลือง ทองแดง มีลักษณะเป็นวัสดุสำเร็จรูปผลิตขึ้นเพื่อใช้เป็นวัสดุประกอบการตกแต่งโดยเฉพาะ หรือผลิตขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องเกาะเกี่ยว ที่นิยมใช้ส่วนใหญ่ผลิตออกมาในรูปแบบของกระจุม เข็มกลัด เป็นต้น

2.5.3.3 วัสดุตกแต่งประเภทที่ได้จากพืชและสัตว์

เป็นวัสดุตกแต่งจากธรรมชาติที่นิยมใช้ตกแต่งผลิตภัณฑ์ต่างๆ ให้เกิดความสวยงาม ซึ่งได้จากส่วนต่างๆ ของพืชและสัตว์ ดังนี้

1) ไม้และเมล็ดพืชแห้ง ในการผลิตวัสดุตกแต่งประเภทไม้และเมล็ดพืชแห้ง ต้องผ่านกระบวนการกลา หรือตัดแปลงเพื่อทำให้ไม้นั้นเป็นวัสดุตกแต่งที่สวยงาม นิยมใช้รูปแบบของลูกบิด หรือลักษณะอื่นๆ ตามสมัยนิยม

2) เปลือกหอย นิยมใช้เปลือกจริงที่มีขนาดเล็ก แต่ในกรณีเปลือกหอยขนาดใหญ่ จะนิยมไปผ่านกระบวนการกลา หรือตัดแปลงให้มีรูปร่างหรือลักษณะตามที่ต้องการ

3) หนังสัตว์ วัสดุตกแต่งประเภทหนังสัตว์ ส่วนใหญ่นิยมใช้ในรูปแบบแผ่นหนังเป็นผืน และนำมาเย็บต่อ ปะ หรือใช้หนังสัตว์ที่เป็นชิ้นเล็กๆ นำมาตัดแปลงในรูปของกระจุม พู่ ใช้ตกแต่งได้สวยงาม

2.5.3.4 วัสดุตกแต่งประเภทเซรามิก

การตกแต่งผลิตภัณฑ์ด้วยวัสดุประเภทเซรามิก นิยมนำมาใช้ในรูปของกระจุมและลูกบิด ซึ่งผลิตขึ้นมาโดยการอัด การพิมพ์ และการปั้น เป็นต้น

2.5.4 ประเภทของการตกแต่ง

2.5.4.1 การตัดต่อ (Patchwork) คือ การต่อผ้าชิ้นเล็กๆ หลายๆ สี เพื่อให้ได้ลวดลายสวยงามตามที่ออกแบบไว้ ซึ่งส่วนใหญ่จะตัดต่อผ้าเป็นรูปทรงเลขาคณิต และนำมาเย็บต่อกันเป็นลวดลายและรูปแบบต่างๆ ใช้สำหรับตกแต่งเสื้อผ้า หรือตัดเย็บเป็นเครื่องใช้ เป็นเทคนิคการตัดเย็บอีกชนิดหนึ่งที่ใช้ศิลปะผสมผสานกัน การต่อผ้าเป็นศิลปะชั้นสูง มีมาตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 12 การต่อผ้าในยุคแรกๆ วัสดุที่ใช้จะเป็นพวกหนังสัตว์ ต่อมาจึงได้เริ่มใช้ผ้าชิ้นเล็กๆ นำมาเย็บต่อกันให้เป็นผ้าผืนใหญ่ ใช้เป็นผ้าห่ม ผ้าคลุมเตียง และเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เป็นการใช้ประโยชน์จากเศษผ้าที่สวยงามได้อย่างคุ้มค่า ในช่วงแรกๆ เป็นการต่อเศษผ้าแบบไม่มีรูปแบบ และไม่มีกรออกแบบลวดลายใดๆ ลักษณะงานเป็นไปอย่างหยาบๆ ต่อมาจึงได้พัฒนามาเป็นการต่อผ้าแบบมีลวดลาย ตะเข็บที่ใช้ก็พัฒนามาจากตะเข็บที่ใช้เย็บแบบง่ายๆ มาเป็นตะเข็บที่มีลวดลายมากขึ้น การใช้เทคนิคการต่อผ้ามีความเป็นมาที่ยาวนาน และแพร่หลายไปทั่วโลกทั้งในเอเชีย ยุโรป

และอเมริกา สำหรับในประเทศไทย ได้มีการใช้เทคนิคการต่อผ้ามานานช้านานแล้วเช่นกัน แต่เริ่มตั้งแต่เมื่อใด ยังไม่มีหลักฐานแน่ชัด ที่พบว่ามีการใช้ศิลปะการตกแต่งเสื้อผ้าและเครื่องใช้ต่างๆ ที่ทำจากผ้า โดยใช้วิธีการต่อผ้าแบบต่างๆได้อย่างวิจิตรสวยงาม คือ ชาวไทยภูเขาทางภาคเหนือ ของ ประเทศไทยจากลักษณะเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายที่มีเอกลักษณ์สืบทอดศิลปวัฒนธรรมประเพณี มา ต่ออดีตจนถึงปัจจุบัน ที่เห็นได้ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ซึ่งนับเป็นตัวอย่างการต่อผ้าที่มี เอกลักษณ์ และมีความสวยงามยิ่งนัก

2.5.4.1 ควีนดิง (Quilting) คือ การเย็บสักหรือการเย็บบุ ประกอบด้วยผ้า 2 ชั้นหรือมากกว่า ที่เย็บประกบกับเส้นใยตรงกลาง โดยตกแต่งผ้าชั้นหน้าด้วยการนำผ้ามาเย็บติดกันเป็น ลวดลายก่อน หรือตัดเป็นลวดลาย และปะลงไป เมื่อนำมาประกบกับเส้นใยก็จะดันเป็นลวดลายให้ผ้า ที่สามชั้นติดกัน

2.6 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่อผู้บริโภค

2.6.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ตนเกี่ยวข้อง มีผู้ศึกษาให้ ความหมาย ความพึงพอใจ ดังนี้

ความพึงพอใจ หมายถึง ภาวะการแสดงออกถึงความรู้สึกในทางบวกที่เกิดจาก ประเมินเปรียบเทียบประสบการณ์และผลตอบแทน ที่ได้รับจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งในระดับที่เป็นไปตาม ความคาดหวังที่บุคคลตั้งไว้ (จิตตินันท์, 2543)

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ หรือพอใจที่มีต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจใน ด้านต่างๆ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง และได้รับการตอบสนองความต้องการ (รจนา, 2545)

ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการได้รับผลตอบแทน คือ ผลที่เป็นความพึงใจที่ทำให้บุคคล เกิดความรู้สึกกระตือรือร้น (ปรียาพร, 2544)

ความพึงพอใจเป็นผลจากทัศนคติที่มีต่อสิ่งต่างๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้นโดยตรง และสิ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับลักษณะของความต้องการของแต่ละบุคคล (อัญชลี, 2538)

บุคคลจะมีความพึงพอใจมากเพียงใด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่จะกระตุ้น หรือเป็นเครื่องก่อให้เกิดบุคคลตอบสนองต่อสิ่งจูงใจนั้น ทั้งสิ่งจูงใจในแง่บวก และสิ่งจูงใจในแง่ลบ (ศจี, 2542)

ความพึงพอใจในงาน หมายถึง ความรู้สึกชอบพอใจในงานที่ทำ และเต็มใจที่จะ ปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ บุคคลจะรู้สึกพึงพอใจในงานที่ทำเมื่องานนั้น

ให้ประโยชน์ตอบแทน ทั้งด้านวัตถุและจิตใจ และสามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคลได้ (Strauss, 1977)

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกมีความสุข เมื่อได้รับความสำเร็จตามความมุ่งหมาย ความต้องการ หรือแรงจูงใจ (Wolman, 1973)

จากความหมายและคำอธิบายเกี่ยวกับความพึงพอใจที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทศนคติที่ดีและไม่ดี ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความรู้สึกที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการได้รับการตอบสนองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ถ้าบุคคลได้รับการตอบสนองที่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ก็จะเกิดความพึงพอใจนั้น ในทางกลับกันถ้าไม่เป็นไปตามที่คาดหวังบุคคลก็จะเกิดความรู้สึกในทางลบ ซึ่งเป็นผลให้เกิดความไม่พึงพอใจได้

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กาญจนา (2554) ศึกษาการย้อมสีธรรมชาติจากใบสัก พบว่าน้ำส้กใบสักสด ที่เหมาะสมในการสกัดน้ำย้อม คือ 15 กรัมต่อน้ำ 500 มิลลิลิตร ผลการย้อมผ้าพบว่า วิธีย้อมโดยไม่ใช้สารช่วยติดสีได้สีม่วงแดง วิธีใช้จุลินทรีย์เป็นสารช่วยติดสีพร้อมการย้อมและก่อนการย้อมได้สีในโทนเทาดำ ขณะที่วิธีใช้จุลินทรีย์หลังการย้อมและการใช้สารส้มเป็นสารช่วยติดสีทุกวิธีได้สีม่วงแดง โทนเดียวกับวิธีไม่ใช้สารช่วยติดสี ซึ่งวิธีใช้สารส้มก่อนการย้อมทำให้ได้สีม่วงแดงเข้มขึ้น

รชกร (2549) ศึกษาผลของการสกัดน้ำสีจากเปลือกไม้โกกงาง พบว่าการสกัดน้ำสีจากเปลือกไม้โกกงางโดยการต้มเปลือกโกกงาง 1 ส่วน ต่อน้ำ 5 ส่วน อัตราส่วนน้ำหนักผ้าไหม 1 กรัม ต่อ น้ำย้อม 500 มิลลิลิตร นาน 30 นาที นำมากรองด้วยผ้าขาวบาง พบว่าน้ำสีที่ได้มีสีน้ำตาลแดง เมื่อใส่สารช่วยติดสีลงไปทำให้สีมีการเปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อย โดยในน้ำย้อมที่ใส่เกลือเป็นสารช่วยติดสีจะเปลี่ยนเป็นสีตาลคล้ำ ส่วนจุลินทรีย์จะให้น้ำย้อมเป็นสีน้ำตาลอ่อนกว่าเล็กน้อย ถ้าปล่อยทิ้งไว้จะมีตะกอนเกิดขึ้นทั้งสองชนิด

สุตารัตน์ (2550) ศึกษาชุดลำลองสตรีมีย้อมสีจากใบมังคุด พบว่าการย้อมผ้าฝ้ายโดยใช้สารช่วยติด คือ น้ำส้มสายชูและเกลือ โดยทิ้งน้ำย้อมไว้ 1 คืน จะได้โทนสีน้ำตาลเข้มที่สุด จึงนำมาย้อมชุดลำลองสำหรับตัดเย็บเพราะมีสีที่สดใสไม่หม่นและไม่อ่อนจนเกินไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

การออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห่งนั้น เริ่มจากการเตรียมน้ำย้อมใบสักแห้งหลังจากนั้นเข้าสู่กระบวนการย้อมผ้าแคนวาสที่ผ่านการฟอกขาว โดยใช้สารช่วยติด ซึ่งผ้าแคนวาสที่ผ่านการเตรียมน้ำย้อมจะถูกนำมาออกแบบชิ้นงานให้ผู้เชี่ยวชาญเลือก เพื่อจัดทำเป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋า และสอบถามความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห่งต่อไป สำหรับวิธีการดำเนินงาน ผู้ศึกษาโครงการพิเศษได้แบ่งการดำเนินงานเป็น 4 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การย้อมผ้าแคนวาสด้วยสีจากใบสักแห้ง

ระยะที่ 2 การออกแบบกระเป๋าสตรี

ระยะที่ 3 การจัดทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าต้นแบบ

ระยะที่ 4 การสำรวจความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการออกแบบกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง

3.1 ระยะที่ 1 การย้อมผ้าแคนวาสด้วยสีจากใบสักแห้ง

3.1.1 อุปกรณ์และเครื่องมือย้อมผ้า

3.1.1.1 ผ้าขาวบาง

3.1.1.2 ถ้วยตวง

3.1.1.3 กะละมัง

3.1.1.4 นาฬิกาจับเวลา

3.1.1.5 เครื่องชั่งน้ำหนัก

3.1.1.6 เต้าแก๊ส

3.1.1.7 ซ้อนตัก

3.1.2 วัสดุที่ใช้ในการย้อม

3.1.2.1 ผ้าแคนวาสสีขาว

3.1.2.2 ใบสักแห้ง ใช้เฉพาะส่วนของใบสักเท่านั้น ไม่ใช่ก้านของใบสัก

3.1.2.3 สารช่วยติด ได้แก่ เกลือ สารส้ม

3.1.3 วิธีการย้อม

3.1.3.1 ทำความสะอาดผ้าแคนวาสโดยซักด้วยน้ำอุ่น 2-3 ครั้ง ตากพอบวม

3.1.3.2 สกัดสีน้ำย้อมจากใบสักแห้ง โดยนำใบสักแห้งมาฉีกเป็นชิ้นเล็กๆ ต้มที่ อุณหภูมิ 100 องศาเซลเซียส โดยใช้ใบสักแห้ง 60 กรัม /น้ำ 4 ลิตร ต้มนาน 30 นาที กรองด้วยผ้า ขาวบาง ได้น้ำย้อมสีน้ำตาล

3.1.3.3 การย้อมสีผ้าแคนวาสด้วยน้ำย้อมจากใบสักแห้ง โดยใช้อัตราส่วนวัสดุ ต่อน้ำย้อม 1:40 และใช้สารส้มเป็นสารช่วยติด ความเข้มข้น 3 ระดับ คือ 5 10 และ 15 กรัม/ลิตร โดยใช้สารช่วยติดในขณะย้อม ทำการย้อมนาน 30 นาที อุณหภูมิ 100 องศาเซลเซียส คนผ้า ตลอดเวลาในขณะย้อม เมื่อครบเวลาตามที่กำหนด นำผ้าไปซักในน้ำสะอาดจนกระทั่งน้ำล้างไม่มีสี และนำไปตากลมให้แห้ง (ดังภาพที่ 3.1)

ภาพที่ 3.1 ผ้าที่ผ่านการย้อม

จากผลการดำเนินงานระยะที่ 1 การย้อมผ้าแคนวาสด้วยน้ำย้อมจากใบสักแห้ง พบว่า การใช้สารส้มเป็นสารช่วยติดที่ระดับความเข้มข้น 5 กรัม/ลิตร ผ้าที่ย้อมมีสีน้ำตาลปนเหลือง ระดับความเข้มข้น 10 กรัม/ลิตร ผ้าที่ย้อมมีสีน้ำตาลอ่อน และระดับความเข้มข้น 15 กรัม/ลิตร ผ้าที่ย้อมมีสีน้ำตาลอ่อนค่อนข้างสว่าง

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเลือกผ้าที่ใช้สารช่วยติดที่ระดับความเข้มข้น 5 กรัม/ลิตร เป็นหลัก เพราะผ้าที่ได้มีสีเข้มใกล้เคียงกับน้ำย้อมใบสักแห้งมากที่สุด ระดับความเข้มข้น 10 กรัม/ลิตร เป็นผ้า ตกแต่งรอง เพราะผ้าที่ย้อมได้มีสีน้ำตาลอ่อน

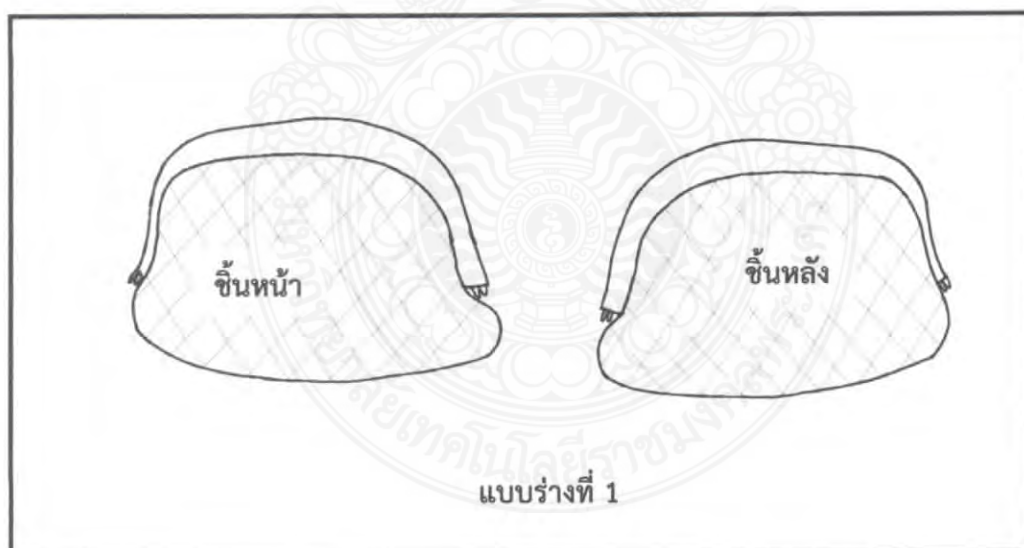
3.2 ระยะที่ 2 การออกแบบกระเป๋าสตรี

3.2.1 การออกแบบกระเป๋าสตรี

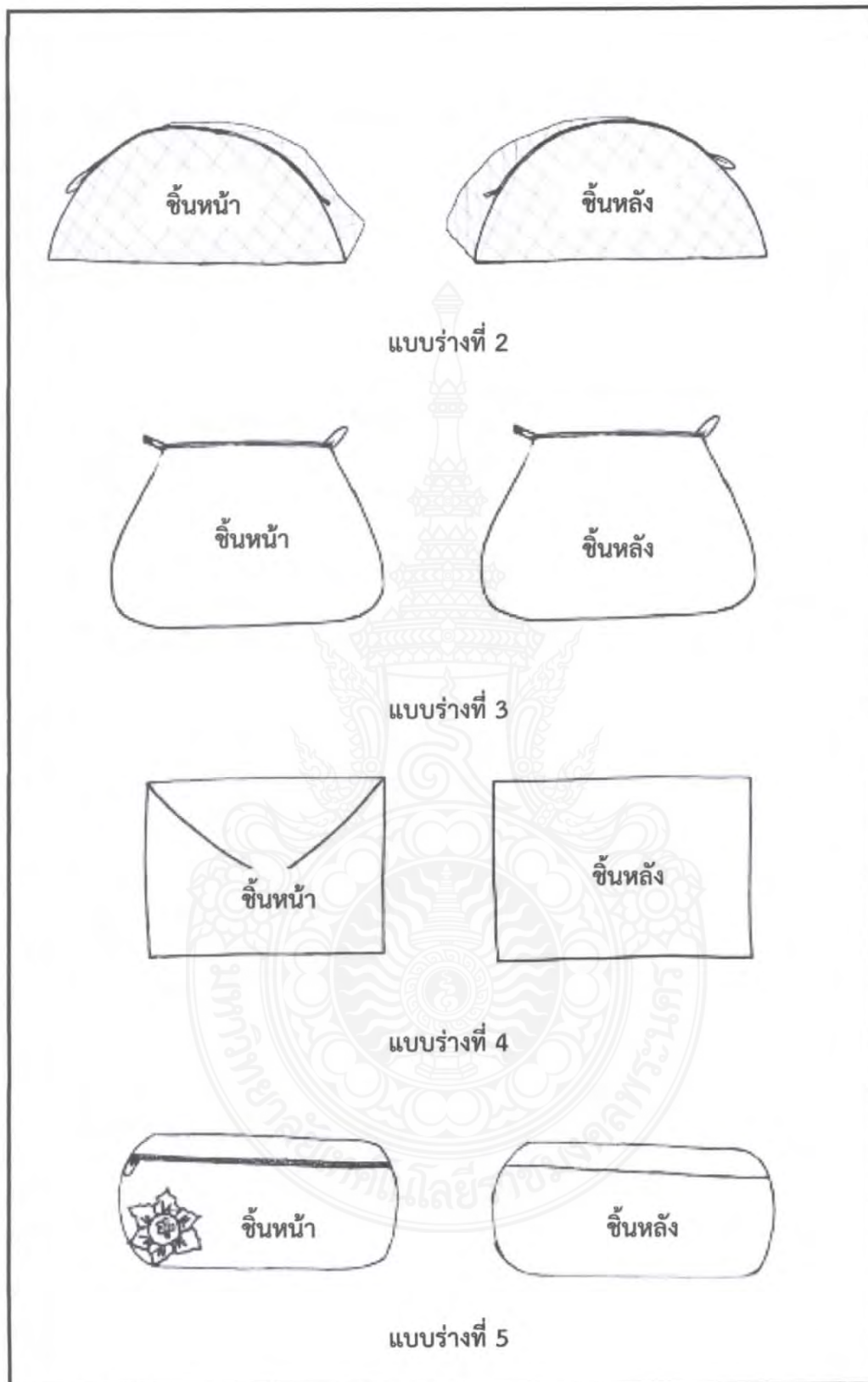
การออกแบบกระเป๋าผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง แบ่งประเภทกระเป๋าเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มกระเป๋าหนีบ กลุ่มกระเป๋าถือ และกลุ่มกระเป๋าสะพาย แต่ละกลุ่มประกอบด้วยกระเป๋า 6 แบบ รวมทั้งสิ้น 18 แบบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.1.1 กระเป๋าหนีบ

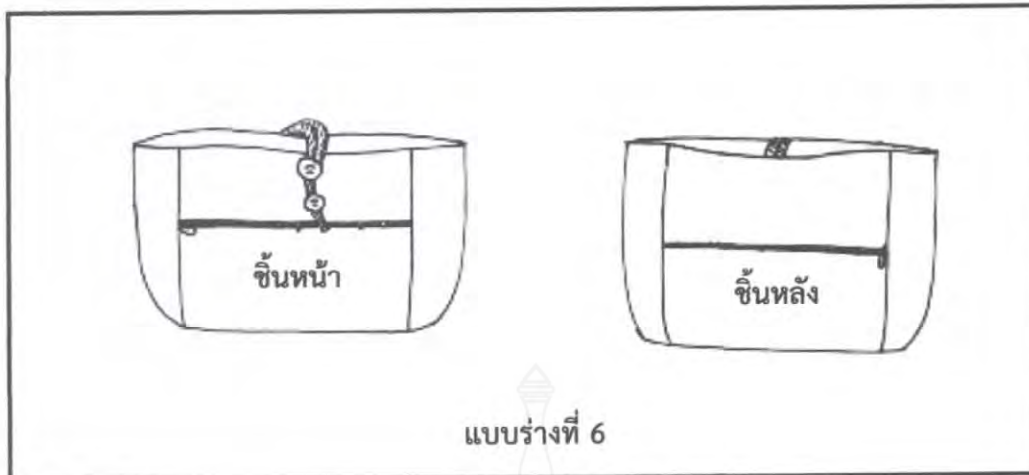
- 1) แบบร่างที่ 1 กระเป๋าทรงกันหอย ตัวกระเป๋าทกแต่งด้วยการเย็บเดินเส้นตัดกัน
- 2) แบบร่างที่ 2 กระเป๋ารูปครึ่งวงกลม ติดซิปปที่ปากกระเป๋าด้านส่วนโค้ง ตัวกระเป๋าทกแต่งด้วยการเย็บเดินเส้นตัดกัน
- 3) แบบร่างที่ 3 กระเป๋าสี่เหลี่ยมคางหมู ติดซิปปที่ปากกระเป๋า ตัวกระเป๋าทกแต่งด้วยการเดินเส้นตัดกัน
- 4) แบบร่างที่ 4 กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า
- 5) แบบร่างที่ 5 กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมมุมมน ตกแต่งด้วยดอกไม้
- 6) แบบร่างที่ 6 กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ตกแต่งด้วยกระดุม และเชือกฝ้าย

ภาพที่ 3.2 แบบร่างกระเป๋าหนีบ

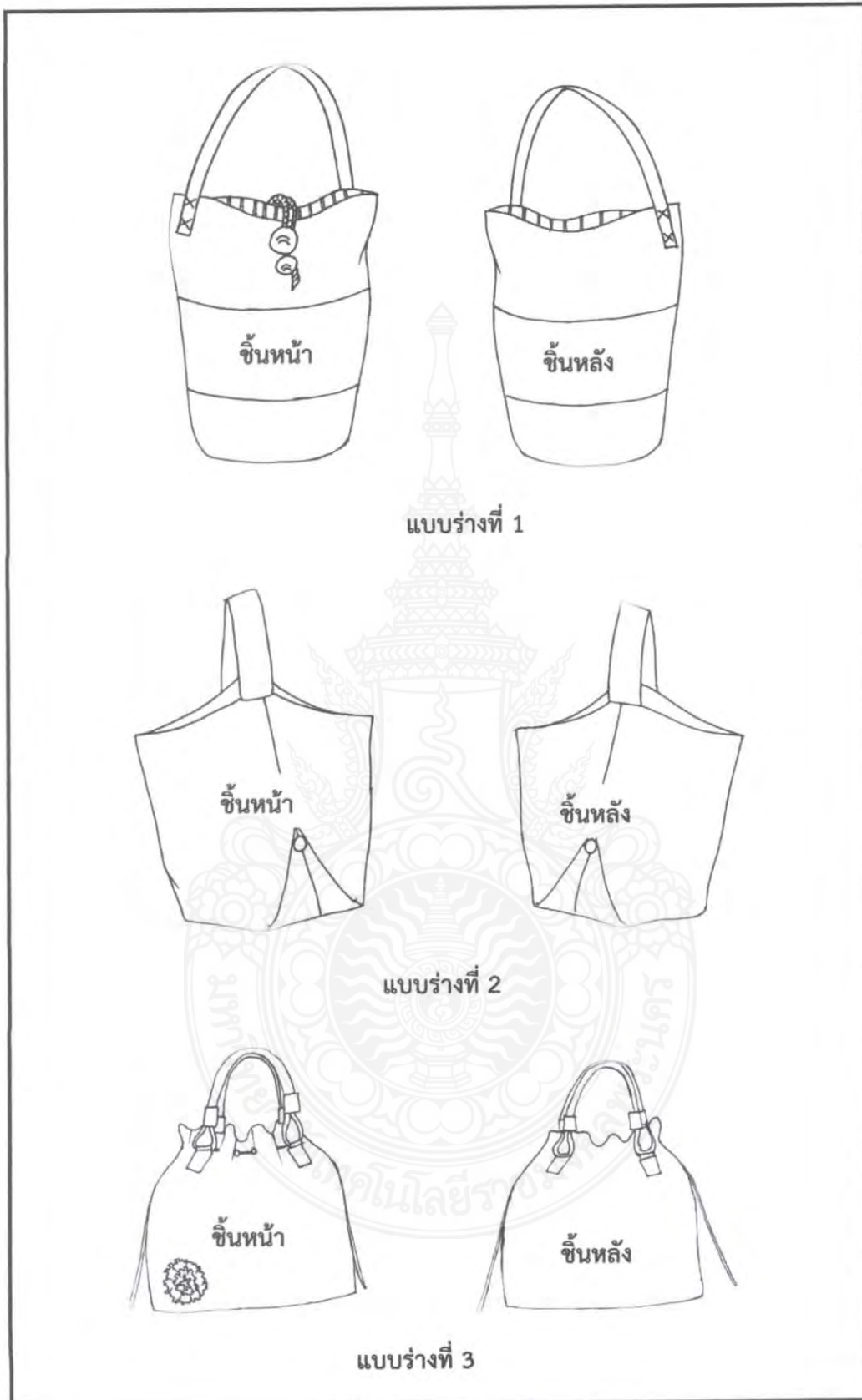
ภาพที่ 3.2 (ต่อ)

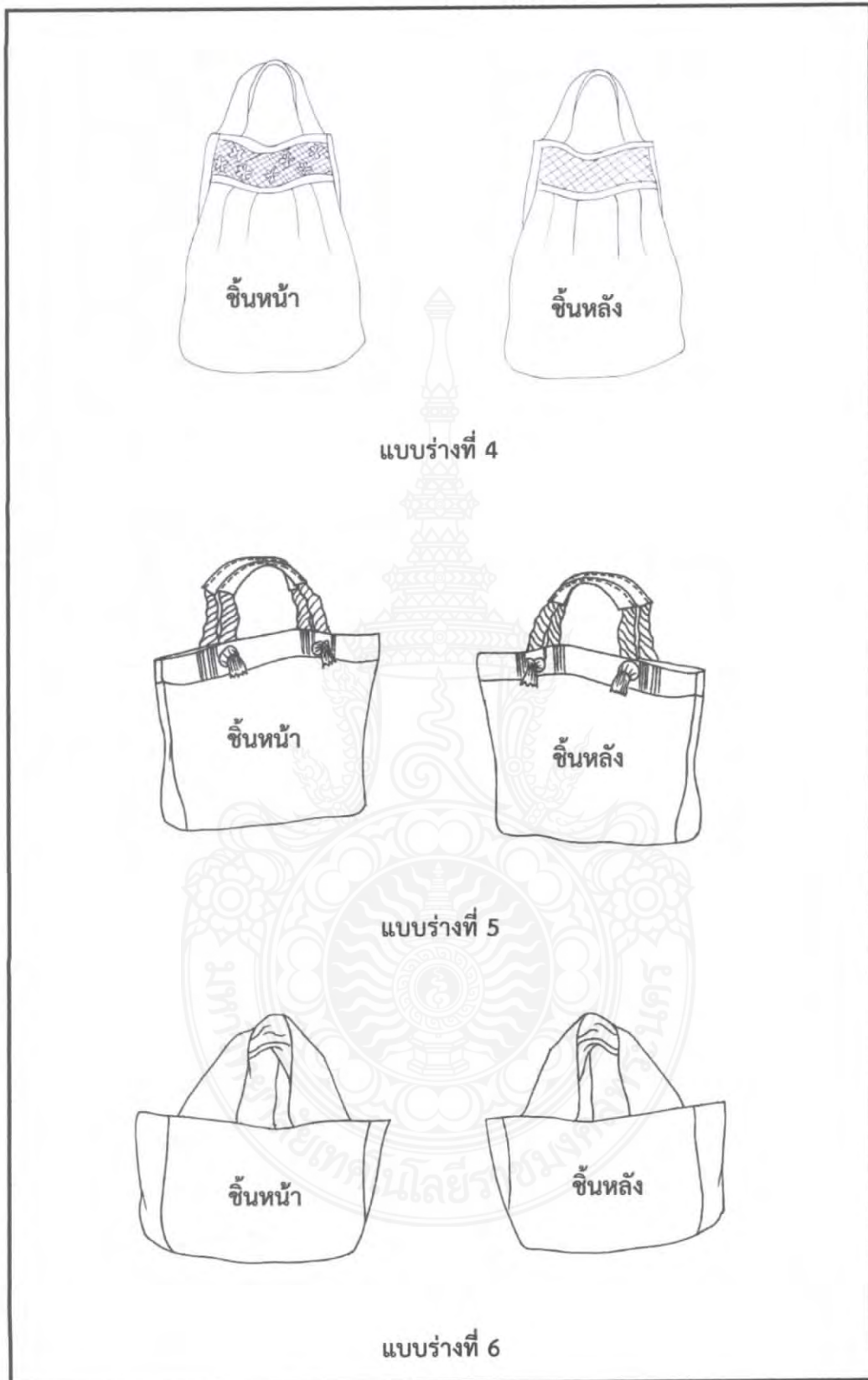
ภาพที่ 3.2 (ต่อ)

3.2.1.2 กระเป๋าถือ

- 1) แบบร่างที่ 1 กระเป๋าทรงตั้ง หูกระเป๋าทำจากสายหนังสีชมพู ตัดต่อผ้าบริเวณตัวกระเป๋า
- 2) แบบร่างที่ 2 กระเป๋าทรงตัว U สายกระเป๋าทำจากหนัง ตกแต่งด้วย กระดุมบริเวณก้นกระเป๋า
- 3) แบบร่างที่ 3 กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยม รูดปากกระเป๋า ตกแต่งด้วยลูกไม้ สายกระเป๋าทำจากหนังสีดำ
- 4) แบบร่างที่ 4 กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยม ปากกระเป๋าทดแต่งด้วยลูกไม้สีชมพู และจับจีบที่ตัวกระเป๋า หูกระเป๋าทำจากผ้า
- 5) แบบร่างที่ 5 กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมคางหมู ปากกระเป๋าทดแต่ง ด้วยการต่อขอบ หูกระเป๋าทำจากเชือกฝ้ายและหนัง
- 6) แบบร่างที่ 6 กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า หูกระเป๋าทำจากผ้า

ภาพที่ 3.3 แบบร่างกระเป๋าถือ

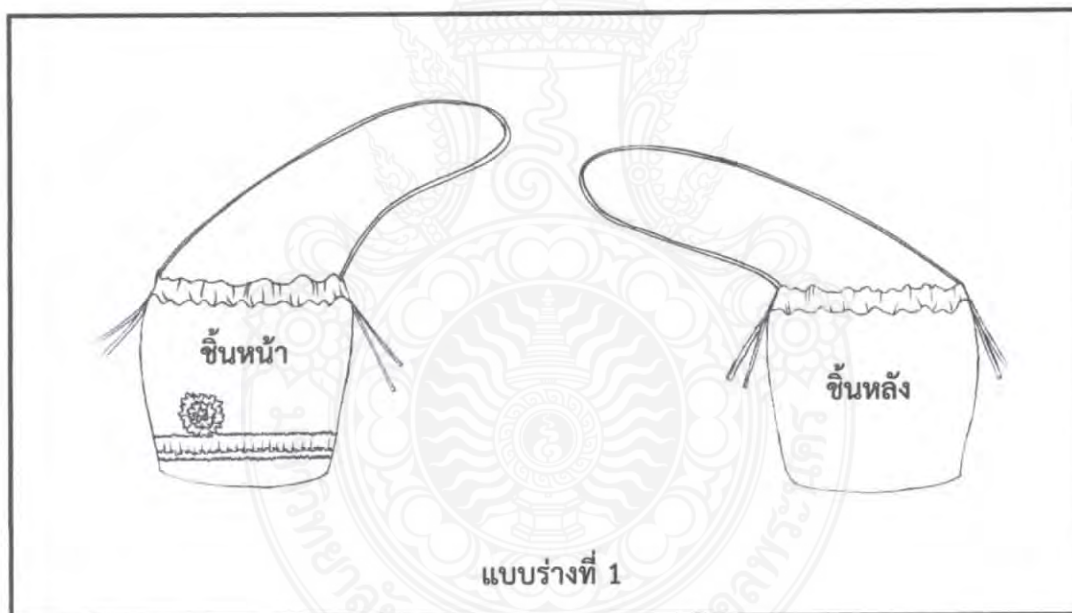

ภาพที่ 3.3 (ต่อ)

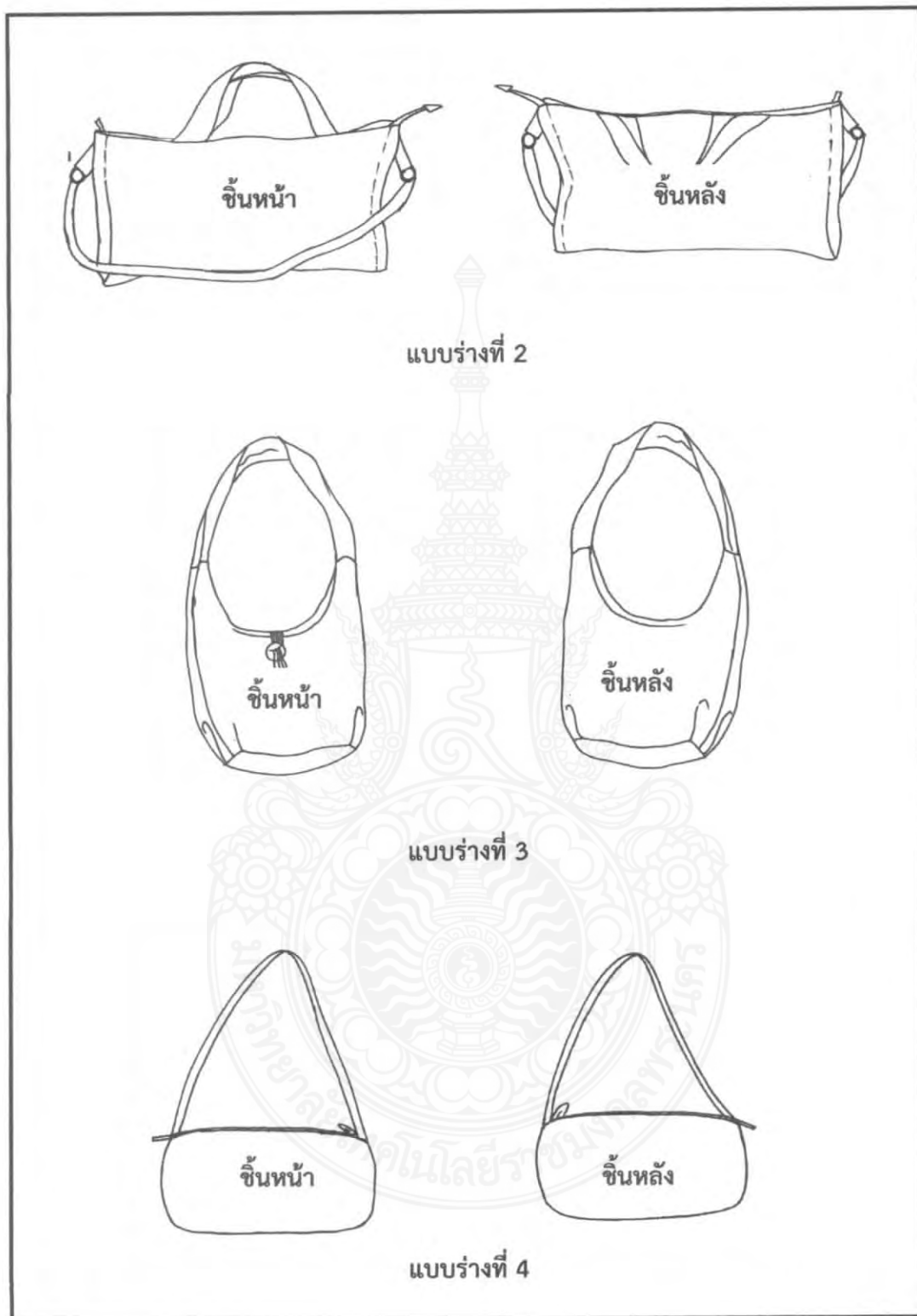

3.2.1.3 กระเป๋าสะพาย

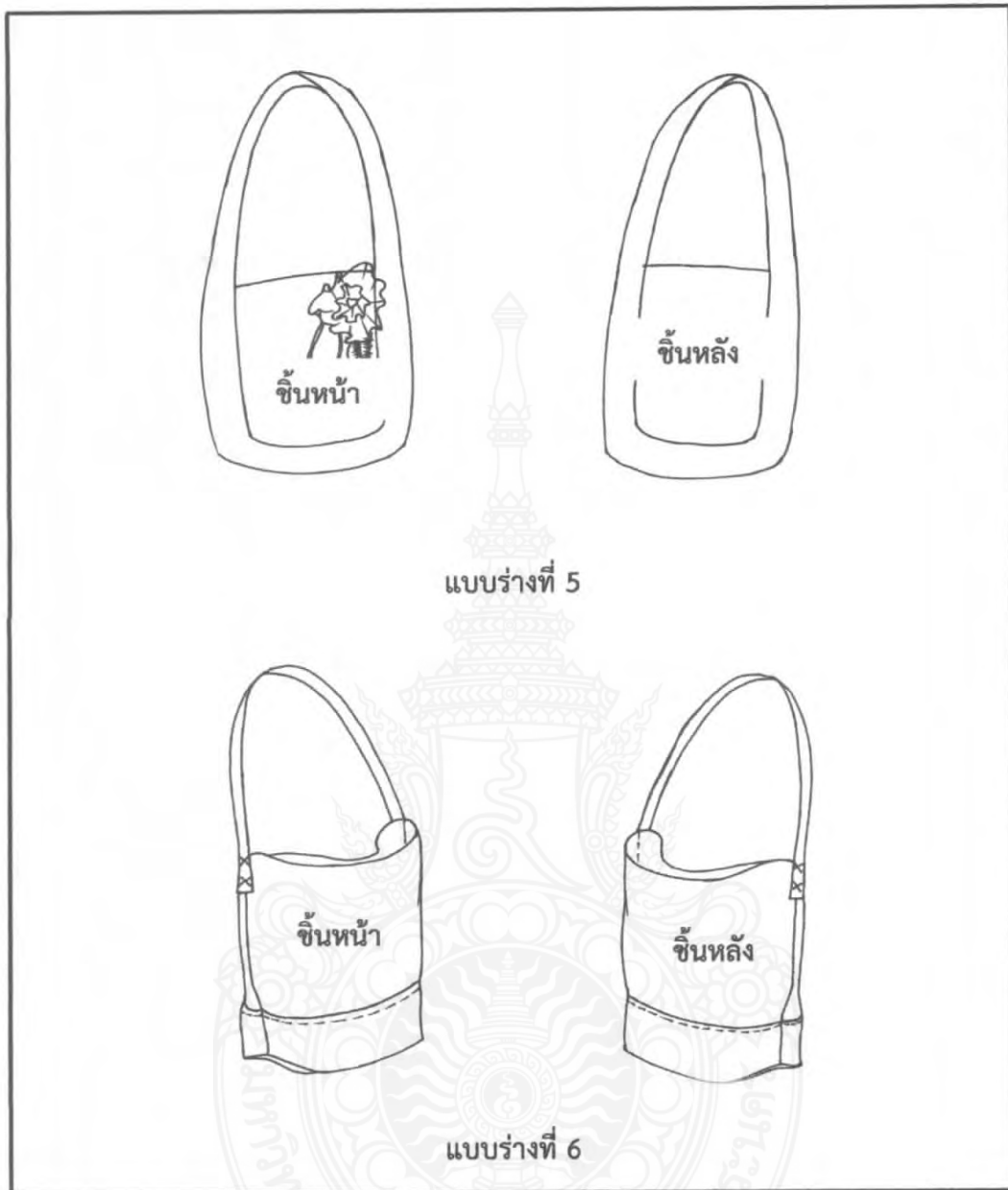
- 1) แบบร่างที่ 1 กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยม รูดปากสายกระเป๋าทำจากผ้า ชั้นหน้าตกแต่งด้วยลูกไม้สีดำ และดอกไม้
- 2) แบบร่างที่ 2 กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีหูกระเป๋า และสายกระเป๋า เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามต้องการ
- 3) แบบร่างที่ 3 กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยม หูกระเป๋าทำจากผ้า ตกแต่งด้วยการจับจีบที่ก้นกระเป๋า
- 4) แบบร่างที่ 4 กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมมุมมน ติดซิปลงตรงปากกระเป๋า
- 5) แบบร่างที่ 5 กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ตกแต่งสายสะพายด้วยกระดุม และดอกไม้ที่ชั้นหน้า
- 6) แบบร่างที่ 6 กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยม สายกระเป๋าทำจากหนังสีชมพู ตกแต่งด้วยการต่อผ้าบริเวณก้นกระเป๋า

ภาพที่ 3.4 แบบร่างกระเป๋าสะพาย

ภาพที่ 3.4 (ต่อ)

ภาพที่ 3.4 (ต่อ)

3.2.2 การคัดเลือกแบบกระเป๋

ให้ผู้เชี่ยวชาญคัดเลือกจำนวน 5 ท่าน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญคัดเลือกเหลือเพียง 6 แบบ เพื่อนำไปตัดเย็บประกอบทำโครงการพิเศษ ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ผลการคัดเลือกแบบกระเป๋โดยผู้เชี่ยวชาญ

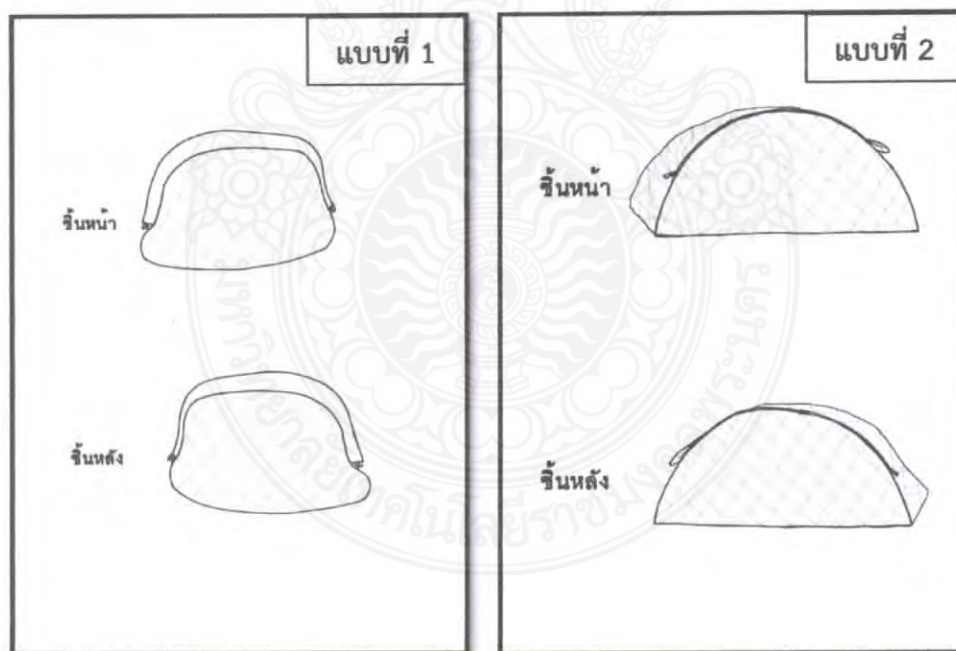
แบบกระเป๋	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	ท่านที่ 4	ท่านที่ 5	รวม
กระเป๋หีบ						
แบบที่ 1	√	√	√	-	-	3
แบบที่ 2	-	√	√	-	√	3
แบบที่ 3	√	-	-	√	-	2
แบบที่ 4	-	-	-	√	-	1
แบบที่ 5	-	-	-	-	√	1
แบบที่ 6	-	-	-	-	-	0
กระเป๋หูหิ้ว						
แบบที่ 1	-	√	√	-	√	3
แบบที่ 2	√	-	-	√	√	3
แบบที่ 3	-	-	-	-	-	0
แบบที่ 4	√	-	-	-	-	1
แบบที่ 5	-	√	√	√	-	3
แบบที่ 6	-	-	-	-	-	0
กระเป๋สะพาย						
แบบที่ 1	-	-	-	-	-	0
แบบที่ 2	-	√	√	√	-	3
แบบที่ 3	-	-	-	-	-	0
แบบที่ 4	√	-	-	-	-	1
แบบที่ 5	√	-	-	-	√	2
แบบที่ 6	-	√	√	√	√	4

สรุปผลการดำเนินการระยะที่ 2 ผลการคัดเลือกแบบกระเป๋าโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าแบบกระเป๋า 6 แบบที่ได้รับการคัดเลือกมากที่สุด คือ

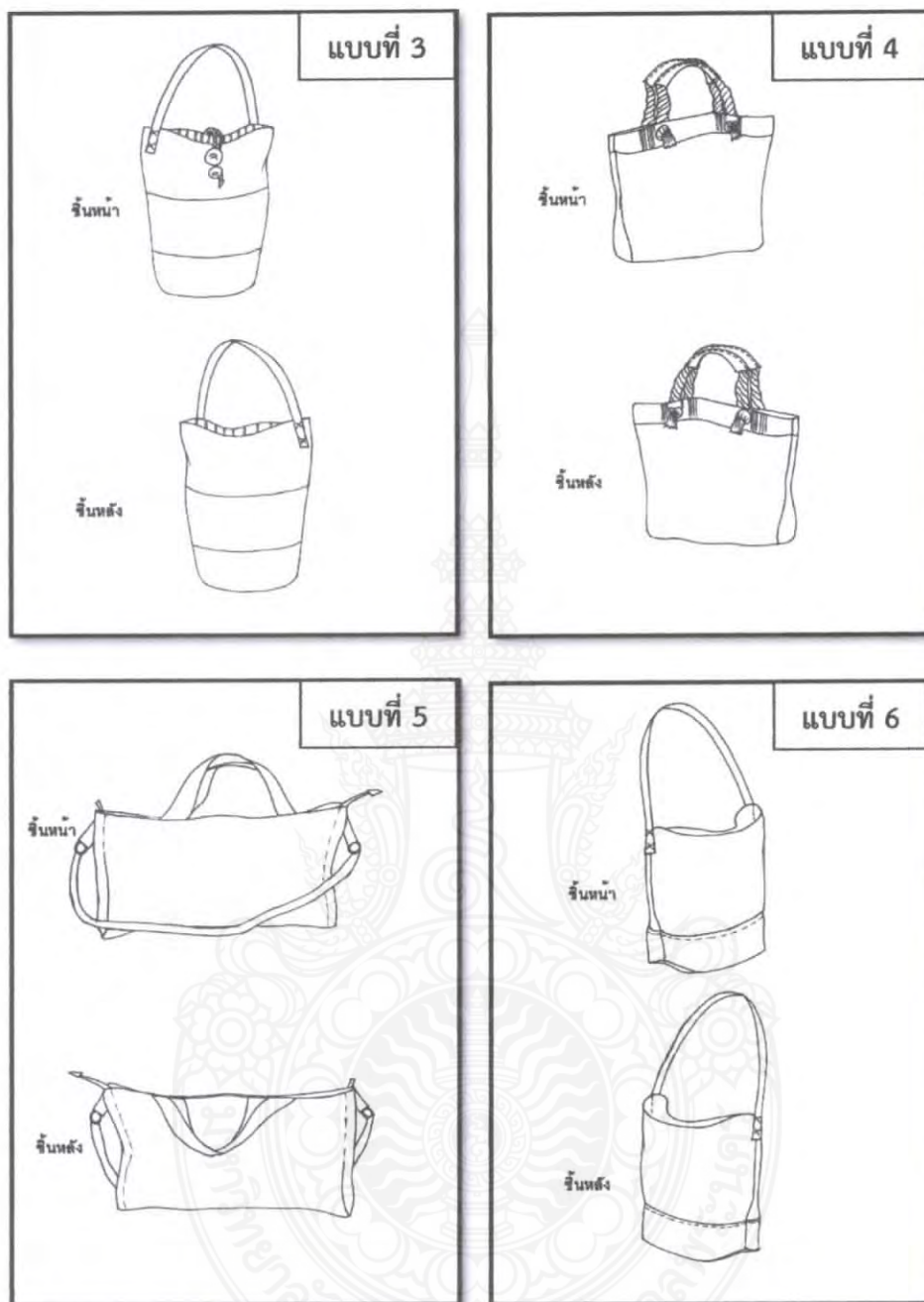
- กระเป๋าหนีบ แบบที่ 1 และแบบที่ 2
- กระเป๋าหูหิ้ว แบบที่ 1 และแบบที่ 5
- กระเป๋าสะพาย แบบที่ 2 และแบบที่ 6

เพื่อความสะดวกในการดำเนินการขั้นตอนต่อไป ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดหมายเลขใหม่ดังนี้

กระเป๋าหนีบแบบที่ 1	กำหนดเป็น แบบที่ 1
กระเป๋าหนีบแบบที่ 2	กำหนดเป็น แบบที่ 2
กระเป๋าหูหิ้วแบบที่ 1	กำหนดเป็น แบบที่ 3
กระเป๋าหูหิ้วแบบที่ 5	กำหนดเป็น แบบที่ 4
กระเป๋าสะพายแบบที่ 2	กำหนดเป็น แบบที่ 5
กระเป๋าสะพายแบบที่ 6	กำหนดเป็น แบบที่ 6

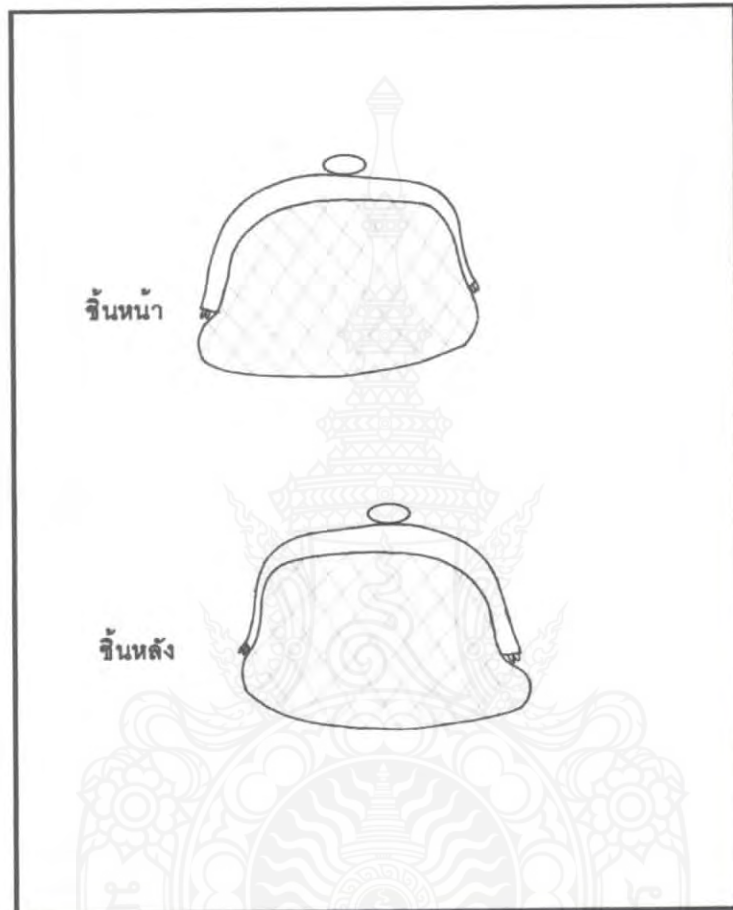
ภาพที่ 3.5 แบบกระเป๋าที่ได้รับการคัดเลือก

ภาพที่ 3.5 (ต่อ)

3.3 ระยะที่ 3 จัดทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าต้นแบบ

3.3.1 แบบที่ 1 กระเป๋าทรงก้นหอย ตัวกระเป๋าตกแต่งด้วยเดินเส้นตัดกัน

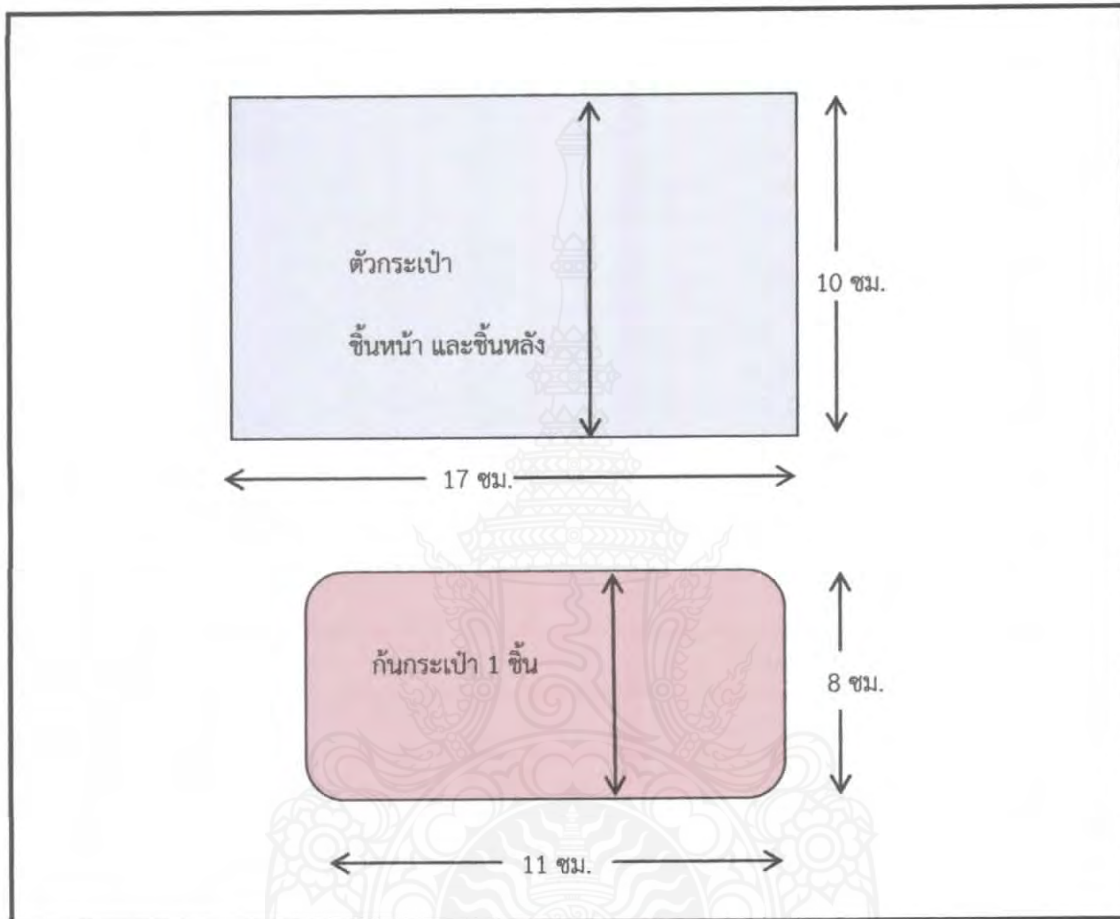
ภาพที่ 3.6 แบบกระเป๋าใบที่ 1

3.3.1.1 วัสดุอุปกรณ์

1. ฝ้าย้อมจากใบสักแห้ง 30 เมตร
2. ฝ้ายสำหรับทำซับใน 30 เมตร
3. หนังเทียม pvc สีชมพู 8*12 เซนติเมตร
4. โครงโลหะปากกระเป๋า (Metal Frame) ขนาด 16 เซนติเมตร 1 คู่
5. แผ่นใยพอลิเอสเตอร์ 30 เมตร
6. คีม สำหรับบีบขอบปากกระเป๋า
7. เข็ม และด้าย

3.3.1.2 ขั้นตอนการสร้างแบบ

1. ตัวกระเป่า ขนาด กว้าง 17 เซนติเมตร สูง 10 เซนติเมตร
2. ก้นกระเป่า ขนาด กว้าง 11 เซนติเมตร สูง 8 เซนติเมตร

ภาพที่ 3.7 แบบตัดกระเป่าใบที่ 1

3.3.1.3 ขั้นตอนการตัดผ้า (เผื่อเย็บโดยรอบ 1.5 เซนติเมตร ทุกชั้น)

1. ตัวกระเป่า (เผื่อย้อมจากใบสักแห้ง) 2 ชั้น
2. ก้นกระเป่า (หนังเทียม pvc) 1 ชั้น
3. ผ้าสำหรับทำซิปในตัวกระเป่า 2 ชั้น
4. ผ้าสำหรับทำซิปในก้นกระเป่า 1 ชั้น

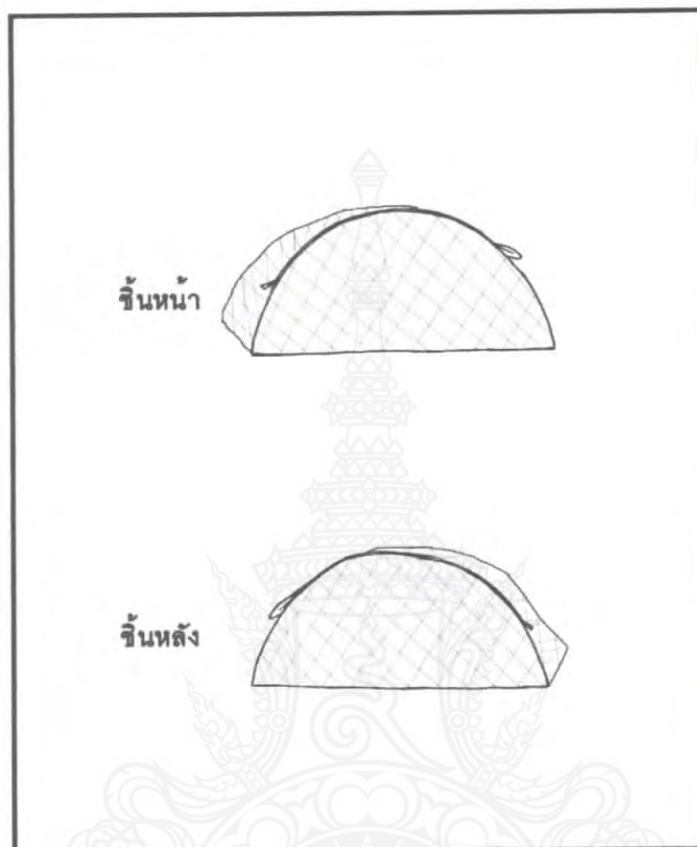
3.3.1.4 ขั้นตอนการตัดเย็บ

1. นำชิ้นหน้าและชิ้นหลังมาวางลงบนแผ่นใยโพลีเอสเตอร์ แล้วเนาให้ติดกัน เย็บติดตารางให้ทั่วผืน
2. เย็บผ้าสำหรับทำซิปใน
3. ประกอบตัวกระเป๋าเข้ากับกันกระเป๋า
4. ประกอบกระเป๋าขึ้นนอกและซิปใน โดยเว้นช่องไว้สำหรับกลับตะเข็บ ประมาณ 5 เซนติเมตร
5. กลับผ้านด้านถูกออก แล้วเย็บปิดช่องกลับผ้า
6. บีบขอบโครงโลหะปากกระเป๋าด้วยคีมและติดกาวบริเวณปากกระเป๋า

ภาพที่ 3.8 ผลิตภัณฑ์กระเป๋าด้านแบบใบที่ 1

3.3.2 แบบใบที่ 2 กระเป๋ารูปครึ่งวงกลม ติดซิปปากกระเป๋าด้านส่วนโค้ง ตัวกระเป๋า ตกแต่งด้วยการเย็บเดินเส้นตัดกัน

ภาพที่ 3.9 แบบกระเป๋าใบที่ 2

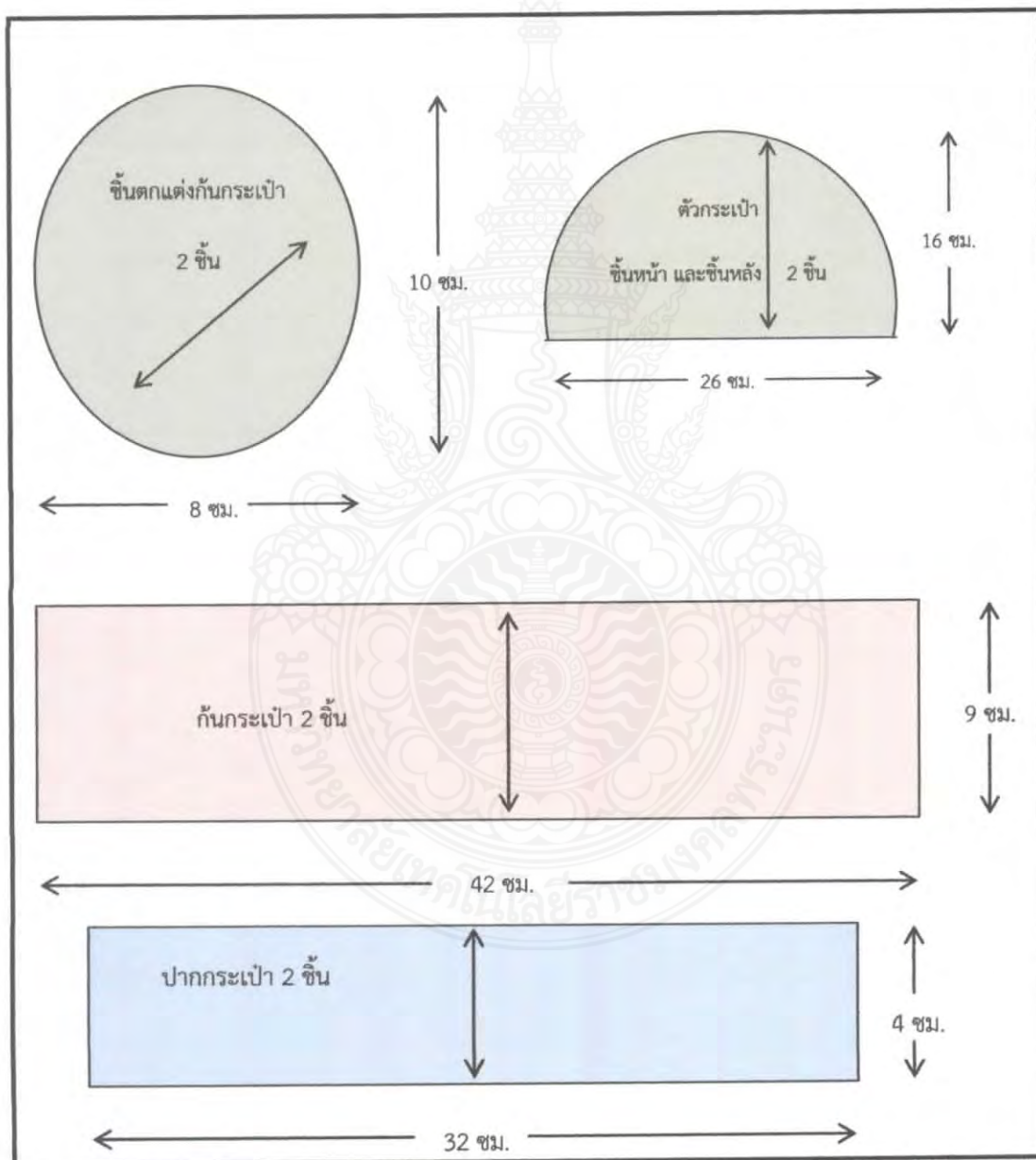
3.3.2.1 วัสดุอุปกรณ์

1. ฝ้าย้อมจากใบสักแห้ง 30 เมตร
2. ฝ้ายสำหรับทำซิปใน 30 เมตร
3. หนังเทียม pvc สีชมพู
4. ซิปโลหะ 14 นิ้ว 1 อัน
5. ห่วงครึ่งวงกลม 2 ชิ้น
6. หมุดสีทอง 4 อัน

3.3.2.2 ขั้นตอนการสร้างแบบ

1. ตัวกระเป่า ชั้นหน้า ขนาด กว้าง 26 เซนติเมตร สูง 16 เซนติเมตร
2. ก้นกระเป่า ขนาด กว้าง 42 เซนติเมตร สูง 9 เซนติเมตร
3. ปากกระเป่า ขนาด กว้าง 4 เซนติเมตร สูง 32 เซนติเมตร
4. ชั้นตักแต่งก้นกระเป่า ขนาด กว้าง 8 เซนติเมตร สูง 10 เซนติเมตร
5. ห่วงสำหรับคล้องสายกระเป่า ขนาด กว้าง 2 เซนติเมตร

สูง 6 เซนติเมตร

ภาพที่ 3.10 แบบตัดกระเป่าใบที่ 2

3.3.2.3 ขั้นตอนการตัดผ้า (เมื่อเย็บโดยรอบ 1.5 เซนติเมตร ทุกชั้น)

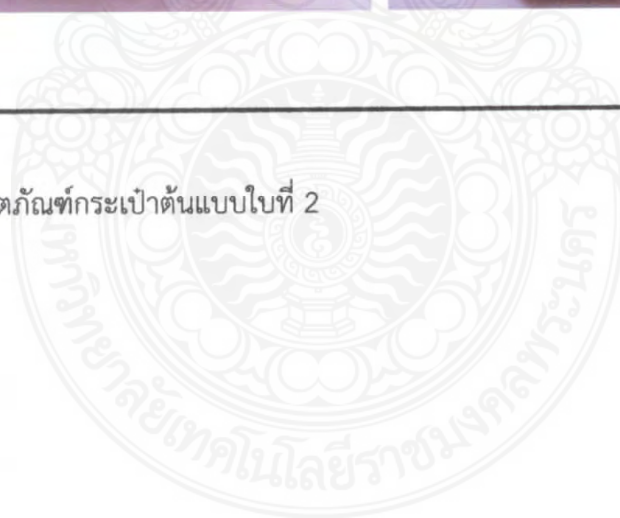
1. ตัวกระเป่า (ผ้าย้อมจากใบสักแห้ง) 2 ชั้น
2. ก้นกระเป่า (หนังเทียม pvc) 1 ชั้น
3. ปากกระเป่า (ผ้าย้อมจากใบสักแห้ง) 2 ชั้น
4. ชั้นตกแต่งก้นกระเป่า (หนังเทียม pvc) 2 ชั้น
5. ห่วงสำหรับคล้องสายกระเป่า 2 ชั้น
6. ผ้าสำหรับทำซิปในตัวกระเป่า 2 ชั้น
7. ผ้าสำหรับทำซิปในก้นกระเป่า 1 ชั้น
8. ผ้าสำหรับทำซิปในปากกระเป่า 2 ชั้น

3.3.2.4 ขั้นตอนการตัดเย็บ

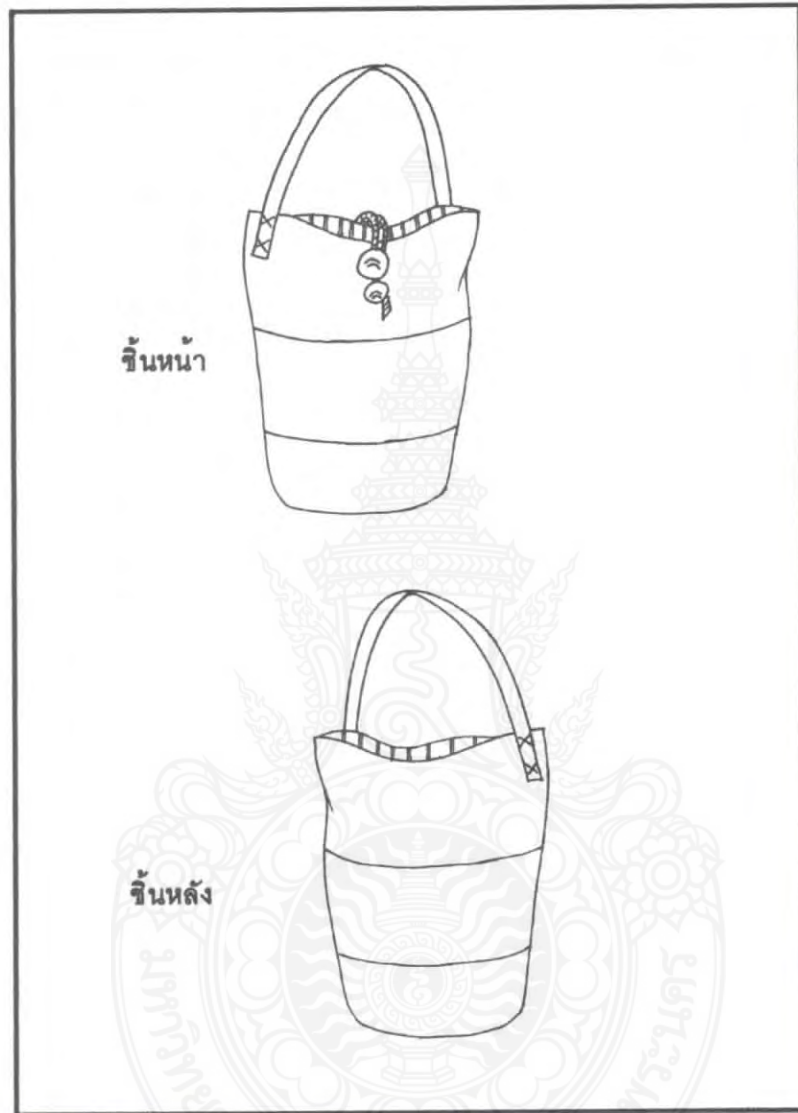
1. วางชิ้นส่วนตัวกระเป่า ชั้นหน้า ชั้นหลัง ปากกระเป่า ก้นกระเป่า ลงบนแผ่นใยโพลีเอสเตอร์ แล้วเนาให้ติดกัน เย็บตีตารางให้ทั่วผืน
2. ตัดซิปที่ปากกระเป่า และเย็บเดินคิ้วด้านบน ประกอบชั้นซิปในและปากกระเป่า
3. เย็บห่วงสำหรับคล้องสายกระเป่า
4. เย็บชั้นตกแต่งก้นกระเป่า โดยสอดห่วงสำหรับคล้องสายกระเป่าเข้าได้ด้วย และตอกหมุดบนชั้นตกแต่งที่ก้นกระเป่า
5. เย็บต่อชั้นปากกระเป่าและก้นกระเป่า
6. ประกอบซิปในชั้นก้นกระเป่า และเย็บเดินคิ้วด้านบน
7. ประกอบตัวกระเป่า ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง โดยแทรกไปบั้งในตะเข็บ
8. หุ้มตะเข็บด้านในด้วยผ้าเฉลียง
9. เย็บกลับสายกระเป่า นำไปประกอบกลับตัวกระเป่า

ภาพที่ 3.11 ผลิตภัณฑ์กระเป๋าต้นแบบใบที่ 2

3.3.3 แบบใบที่ 3 กระเป๋าทรงถัง หูกระเป๋าทำจากสายหนังสีชมพู ตัดต่อผ้าบริเวณตัว
กระเป๋า

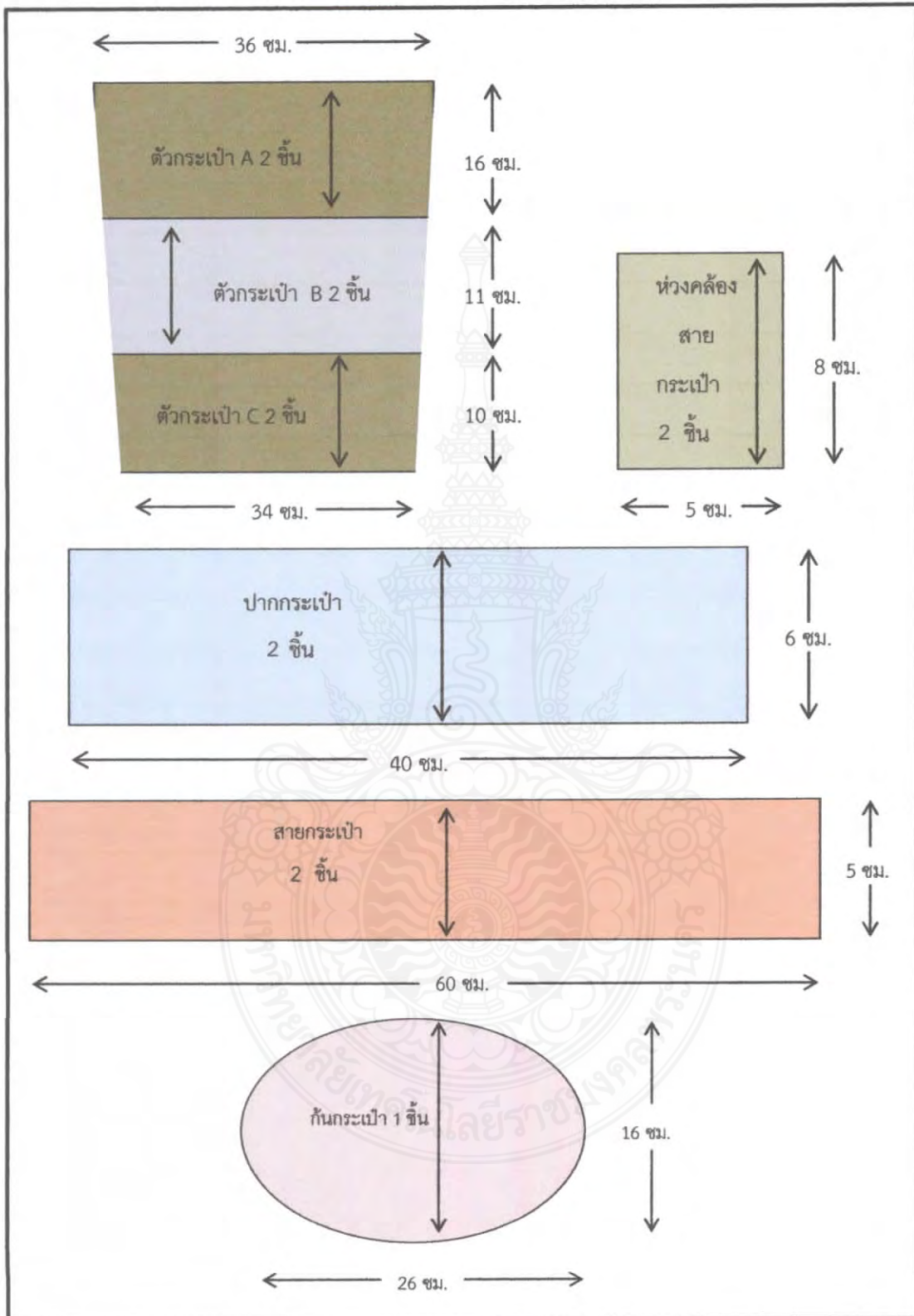
ภาพที่ 3.12 แบบกระเป๋าใบที่ 3

3.3.3.1 วัสดุอุปกรณ์

1. ฝ้าย้อมจากใบสักแห้ง 1 เมตร
2. ฝ้ายสำหรับทำซับใน 1 เมตร
3. หนังเทียม pvc สีชมพู
4. ห่วงวงรี 2 ชิ้น
5. กระจุดมสีน้ำตาล 1 ชิ้น
6. สายคล้องกระจุดมสีน้ำตาล 1 เส้น
7. ชิปรธรรมดา 6 นิ้ว 1 เส้น
8. ฝ้ายากว 1 เมตร

3.3.3.2 ขั้นตอนการสร้างแบบ

1. ตัวกระเป๋าส่งรูปสี่เหลี่ยม ขนาด ด้านบนกว้าง 36 เซนติเมตร ด้านล่างกว้าง 34 เซนติเมตร สูง 37 เซนติเมตร กำหนดแนวตัดต่อผ้า
  - ชั้น A สูง 16 เซนติเมตร
  - ชั้น B สูง 11 เซนติเมตร
  - ชั้น C สูง 10 เซนติเมตร
2. ซับในตัวกระเป๋าส่งรูปสี่เหลี่ยม ขนาด ด้านบนกว้าง 36 เซนติเมตร ด้านล่าง กว้าง 34 เซนติเมตร สูง 37 เซนติเมตร
3. ก้นกระเป๋าส่งรูปสี่เหลี่ยม ขนาด กว้าง 26 เซนติเมตร สูง 16 เซนติเมตร
4. ปากกระเป๋าส่งรูปสี่เหลี่ยม ขนาด กว้าง 40 เซนติเมตร สูง 6 เซนติเมตร
5. ห่วงสำหรับคล้องสายกระเป๋าส่งรูปสี่เหลี่ยม ขนาด กว้าง 5 เซนติเมตร สูง 8 เซนติเมตร
6. สายกระเป๋าส่งรูปสี่เหลี่ยม ขนาด กว้าง 60 เซนติเมตร สูง 5 เซนติเมตร

ภาพที่ 3.13 แบบตัดกระเป่าใบที่ 3

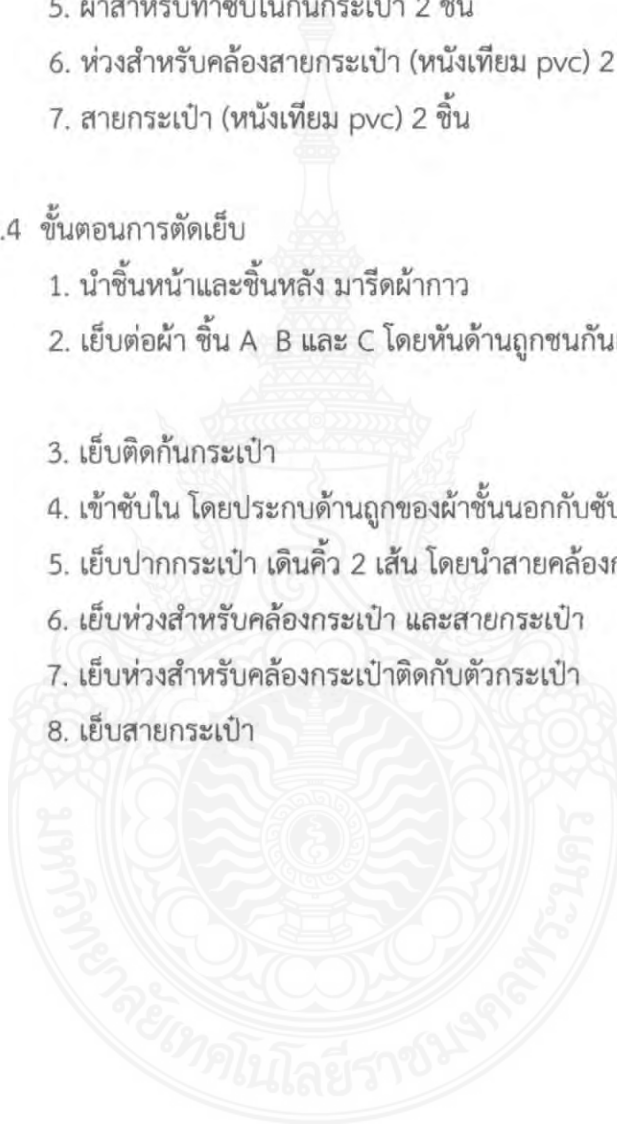
3.3.3.3 ขั้นตอนการตัดผ้า (เผื่อเย็บโดยรอบ 1.5 เซนติเมตร ทุกชั้น)

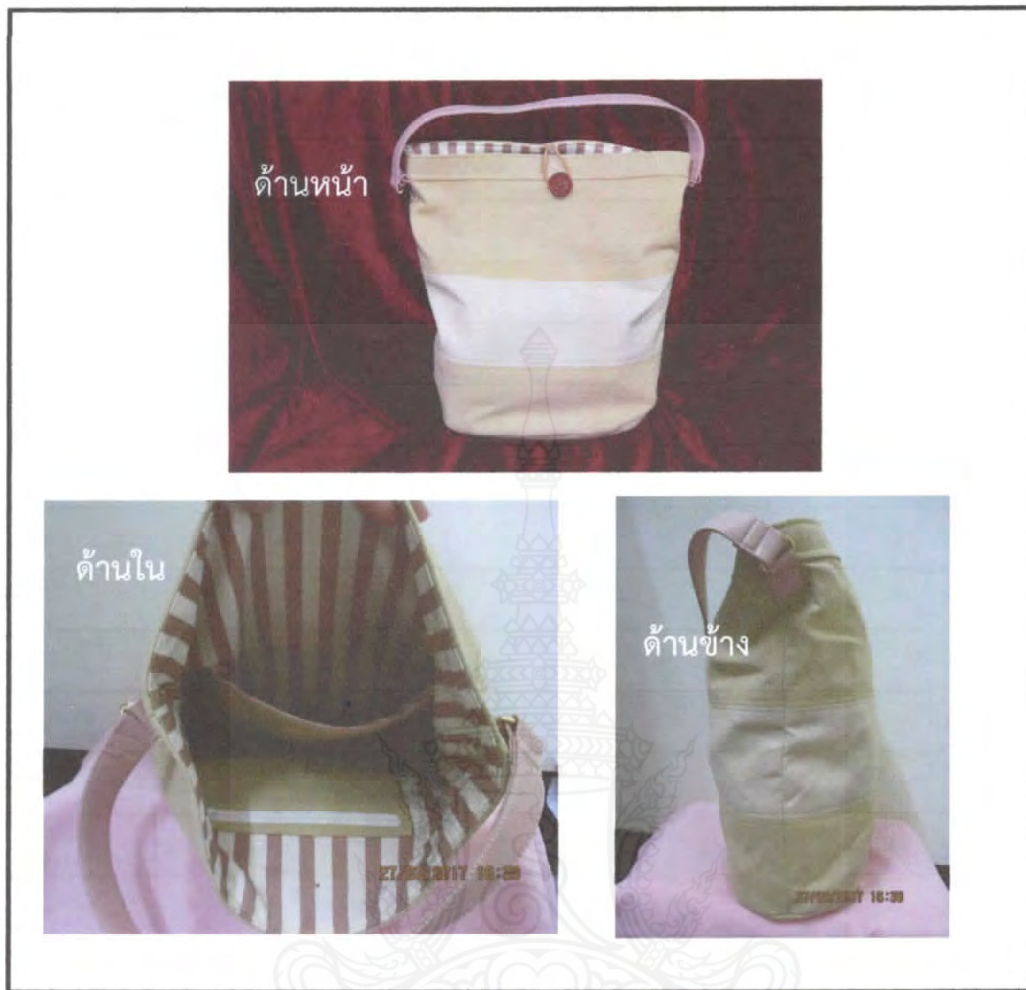
1. ตัวกระเป่า (ผ้าย้อมใบสักแห้ง) 6 ชั้น
2. ก้นกระเป่า (ผ้าย้อมใบสักแห้ง) 1 ชั้น
3. ปากกระเป่า (ผ้าย้อมใบสักแห้ง) 2 ชั้น
4. ผ้าสำหรับทำซิปในตัวกระเป่า 2 ชั้น
5. ผ้าสำหรับทำซิปในก้นกระเป่า 2 ชั้น
6. ห่วงสำหรับคล้องสายกระเป่า (หนังเทียม pvc) 2 ชั้น
7. สายกระเป่า (หนังเทียม pvc) 2 ชั้น

3.3.3.4 ขั้นตอนการตัดเย็บ

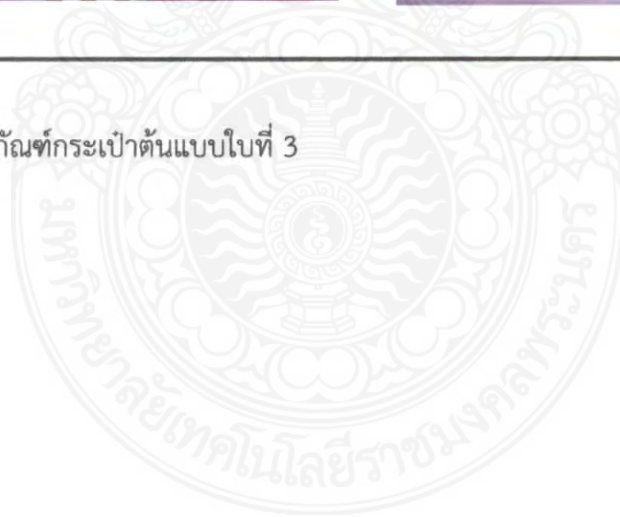
1. นำชิ้นหน้าและชิ้นหลัง มารีดผ้ากาว
2. เย็บต่อผ้า ชั้น A B และ C โดยหันด้านถูกชนกันแล้วเบะตะเข็บเดินคิ้ว
3. เย็บติดก้นกระเป่า
4. เข้าซิปใน โดยประกบด้านถูกของผ้าชั้นนอกกับซิปใน
5. เย็บปากกระเป่า เดินคิ้ว 2 เส้น โดยนำสายคล้องกระดุมใส่เข้าไปด้วย
6. เย็บห่วงสำหรับคล้องกระเป่า และสายกระเป่า
7. เย็บห่วงสำหรับคล้องกระเป่าติดกับตัวกระเป่า
8. เย็บสายกระเป่า

ด้านถูก

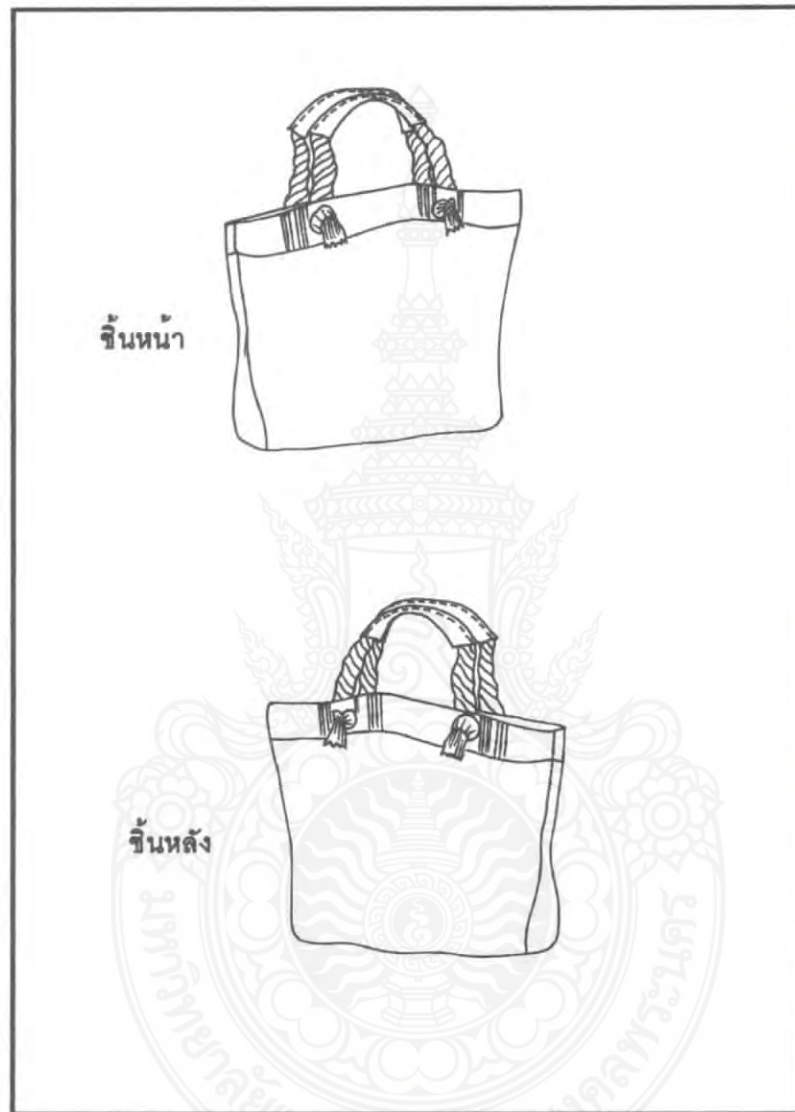

ภาพที่ 3.14 ผลิตภัณฑ์กระเป๋าต้นแบบใบที่ 3

3.3.4 แบบใบที่ 4 กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมคางหมู ปากกระเป๋าตกแต่งด้วยการต่อขอบ
หูกระเป๋าทำจากเชือกฝ้ายสีขาว

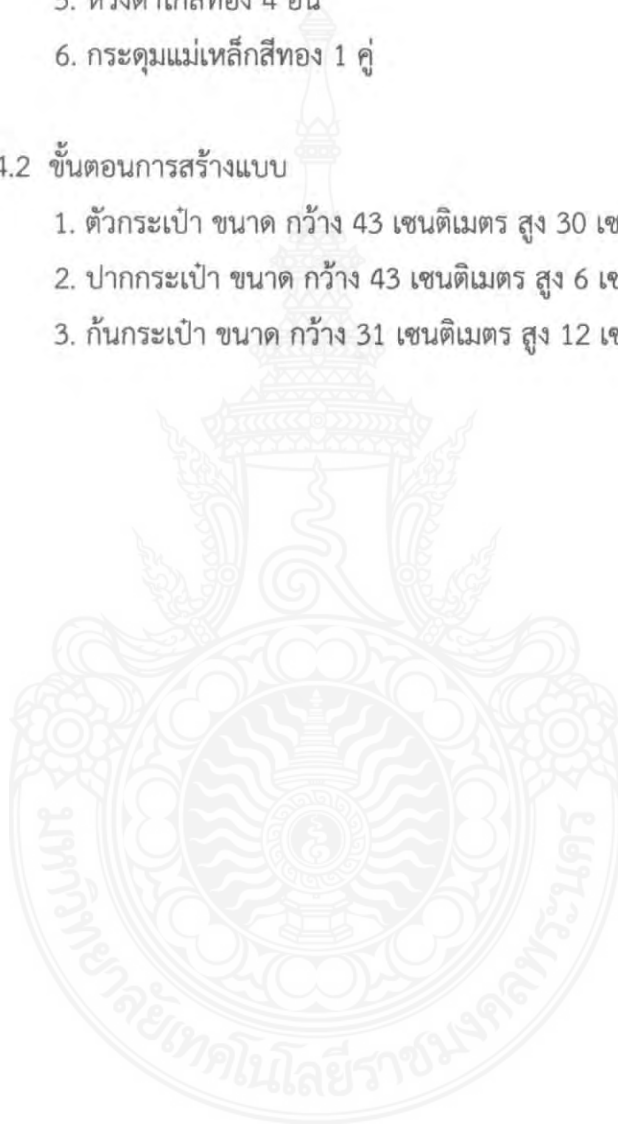
ภาพที่ 3.15 แบบกระเป๋าใบที่ 4

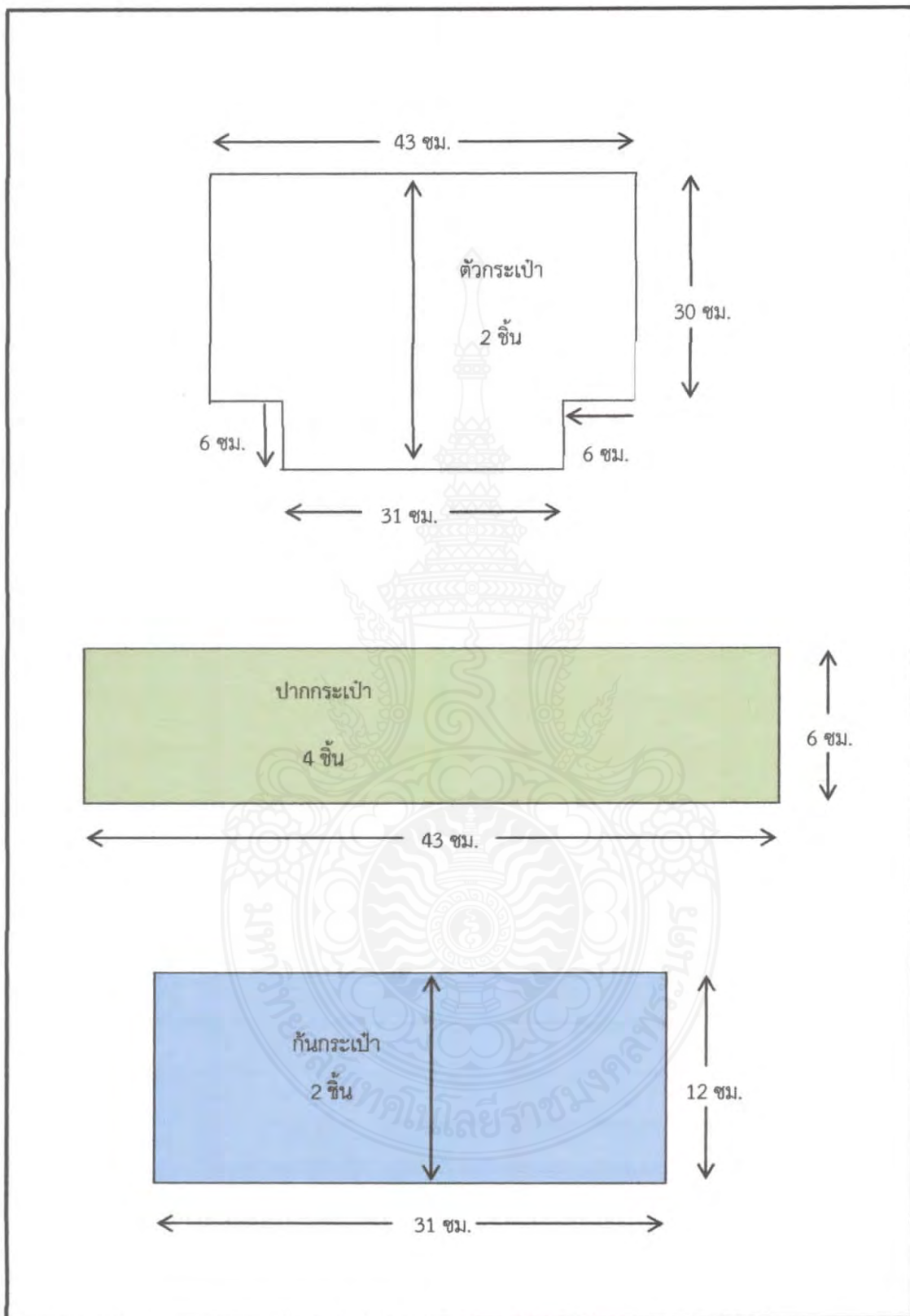
3.3.4.1 วัสดุอุปกรณ์

1. ฝ้าย้อมจากใบสักแห้ง 1 เมตร
2. ฝ้ายสำหรับทำซับใน 1 เมตร
3. หนังเทียม pvc สีชมพู
4. หมุดสีทอง 4 อัน
5. ห่วงตาไก่สีทอง 4 อัน
6. กระจุดมแม่เหล็กสีทอง 1 คู่

3.3.4.2 ขั้นตอนการสร้างแบบ

1. ตัวกระเป่า ขนาด กว้าง 43 เซนติเมตร สูง 30 เซนติเมตร
2. ปากกระเป่า ขนาด กว้าง 43 เซนติเมตร สูง 6 เซนติเมตร
3. ก้นกระเป่า ขนาด กว้าง 31 เซนติเมตร สูง 12 เซนติเมตร

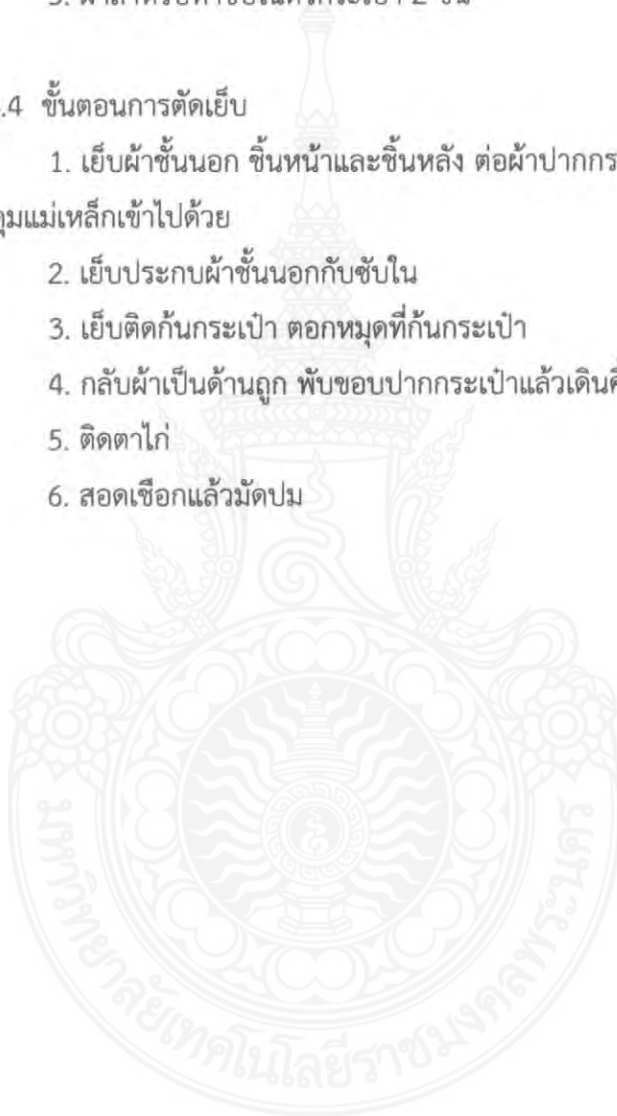
ภาพที่ 3.16 แบบตัดกระเป๋ายี่ ๔

3.3.4.3 ขั้นตอนการตัดผ้า (เมื่อเย็บโดยรอบ 1.5 เซนติเมตร ทุกชั้น)

1. ตัวกระเป่า (ผ้าย้อมใบสักแห้ง) 2 ชั้น
2. ปากกระเป่า (ผ้าย้อมใบสักแห้ง) 4 ชั้น
3. ก้นกระเป่า (หนังเทียม pvc) 1 ชั้น
4. สายกระเป่า (หนังเทียม pvc) 2 ชั้น
5. ผ้าสำหรับทำซิปในตัวกระเป่า 2 ชั้น

3.3.4.4 ขั้นตอนการตัดเย็บ

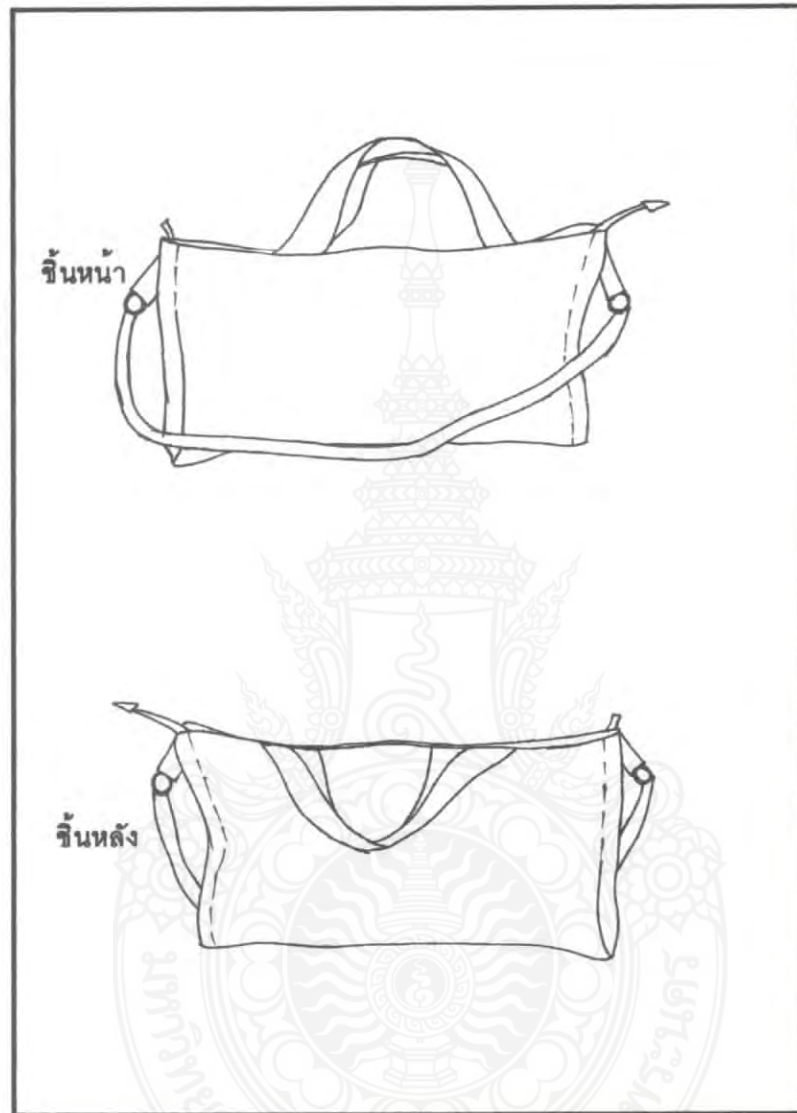
1. เย็บผ้าชั้นนอก ชั้นหน้าและชั้นหลัง ต่อผ้าปากกระเป่าแล้วเดินคิ้วขนานกับตะเข็บ โดยติดกระดุมแม่เหล็กเข้าไปด้วย
2. เย็บประกบผ้าชั้นนอกกับซิปใน
3. เย็บติดก้นกระเป่า ตอกหมุดที่ก้นกระเป่า
4. กลับผ้าเป็นด้านถูก พับขอบปากกระเป่าแล้วเดินคิ้ว
5. ตัดตาไก่
6. สอดเชือกแล้วมัดปม

ภาพที่ 3.17 ผลิตภัณฑ์กระเป๋าต้นแบบใบที่ 4

3.3.5 แบบใบที่ 5 กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีหูกระเป๋า และสายกระเป๋าเพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามต้องการ

ภาพที่ 3.18 แบบกระเป๋าใบที่ 5

3.3.5.1 วัสดุอุปกรณ์

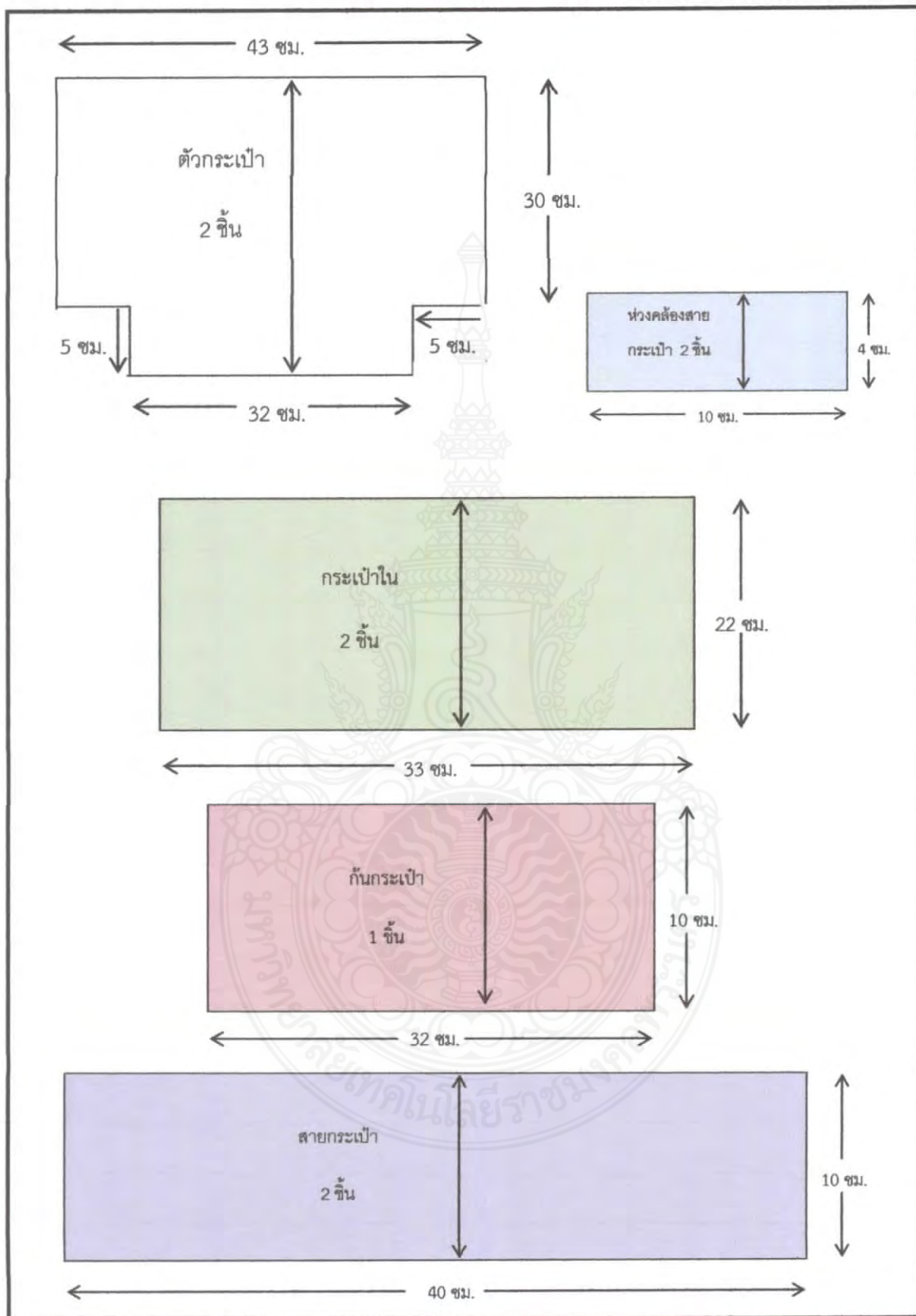
1. ฝ้าย้อมจากใบสักแห้ง 1 เมตร
2. ฝ้ายสำหรับทำซับใน 1 เมตร
3. หนังเทียม pvc สีชมพู
4. หมุดสีทอง 4 อัน
5. ซิปในลอน 14 นิ้ว
6. ห่วงครึ่งวงรี 2 อัน
7. กระจุดมแม่เหล็กสีทอง 1 คู่
8. พู่หนังสีชมพู 1 อัน

3.3.5.2 ขั้นตอนการสร้างแบบ

1. ตัวกระเป๋า ขนาด กว้าง 43 เซนติเมตร สูง 30 เซนติเมตร
2. ก้นกระเป๋า ขนาด กว้าง 32 เซนติเมตร สูง 30 เซนติเมตร
3. ห่วงสำหรับคล้องสายกระเป๋า ขนาด กว้าง 4 เซนติเมตร สูง 10 เซนติเมตร
4. สายกระเป๋า ขนาด กว้าง 8 เซนติเมตร สูง 40 เซนติเมตร
5. กระเป๋าใน ขนาด กว้าง 33 เซนติเมตร สูง 22 เซนติเมตร

เซนติเมตร

ภาพที่ 3.19 แบบตัดกระเป๋าคือ 5

3.3.5.3 ขั้นตอนการตัดผ้า (เผื่อเย็บโดยรอบ 1.5 เซนติเมตร ทุกชั้น)

1. ตัวกระเป๋า (ผ้าย้อมใบสักแห้ง) 2 ชั้น
2. ก้นกระเป๋า (หนังเทียม pvc) 1 ชั้น
3. ห่วงสำหรับคล้องสายกระเป๋า 2 ชั้น
4. สายกระเป๋า (หนังเทียม pvc) 2 ชั้น
5. กระเป๋าใน (ผ้าย้อมใบสักแห้ง) 2 ชั้น
6. ผ้าสำหรับทำซับในตัวกระเป๋า 2 ชั้น

3.3.6.4 ขั้นตอนการตัดเย็บ

1. เย็บผ้าชั้นนอก ชั้นหน้าและชั้นหลัง โดยติดห่วงสำหรับคล้องสายกระเป๋าเข้าไปด้วย

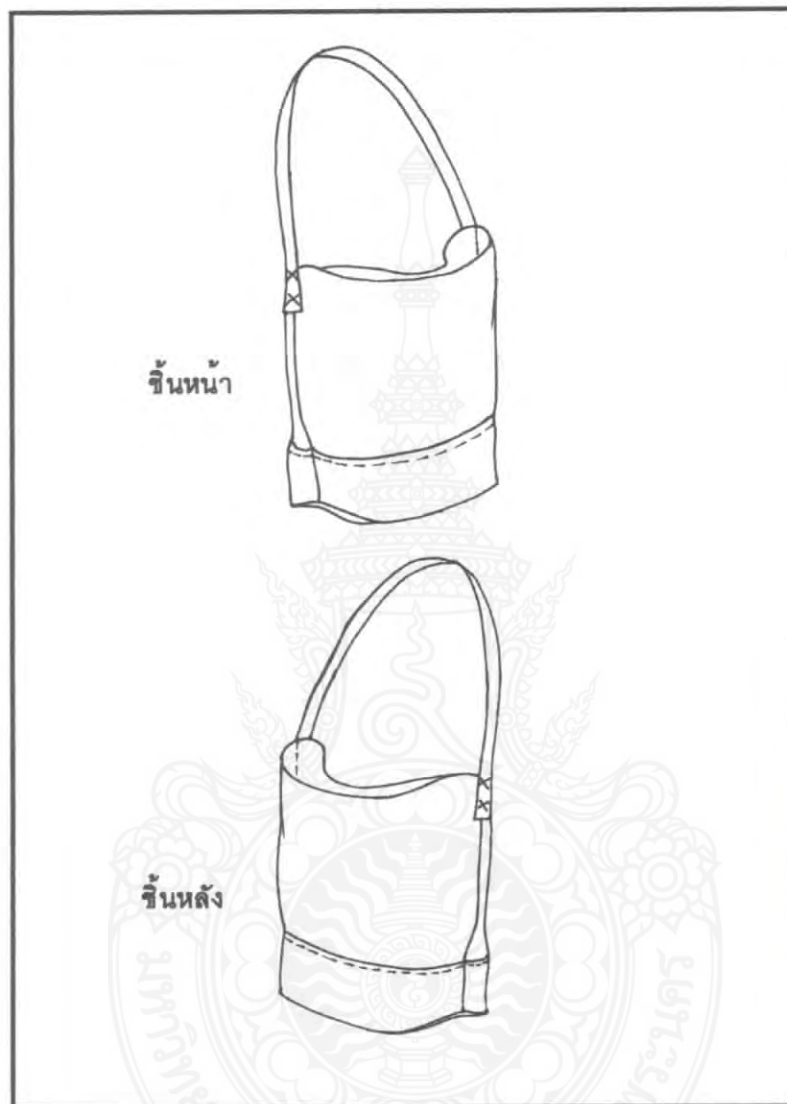
2. เย็บประกบผ้าชั้นนอกกับซับใน
3. เย็บกระเป๋าใน เย็บติดกับซับใน
4. เย็บติดก้นกระเป๋า ตอกหมุดที่ก้นกระเป๋า
5. กลับผ้าเป็นด้านถูก
6. เย็บติดสายกระเป๋า
7. ตัดกระดุมแม่เหล็ก

ภาพที่ 3.20 ผลิตภัณฑ์กระเป๋าต้นแบบใบที่ 5

3.3.6 แบบใบที่ 6 กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยม สายกระเป๋าทำจากหนังสีชมพู ตกแต่งด้วยการต่อ
ผ้าบริเวณก้นกระเป๋า

ภาพที่ 3.21 แบบกระเป๋าใบที่ 6

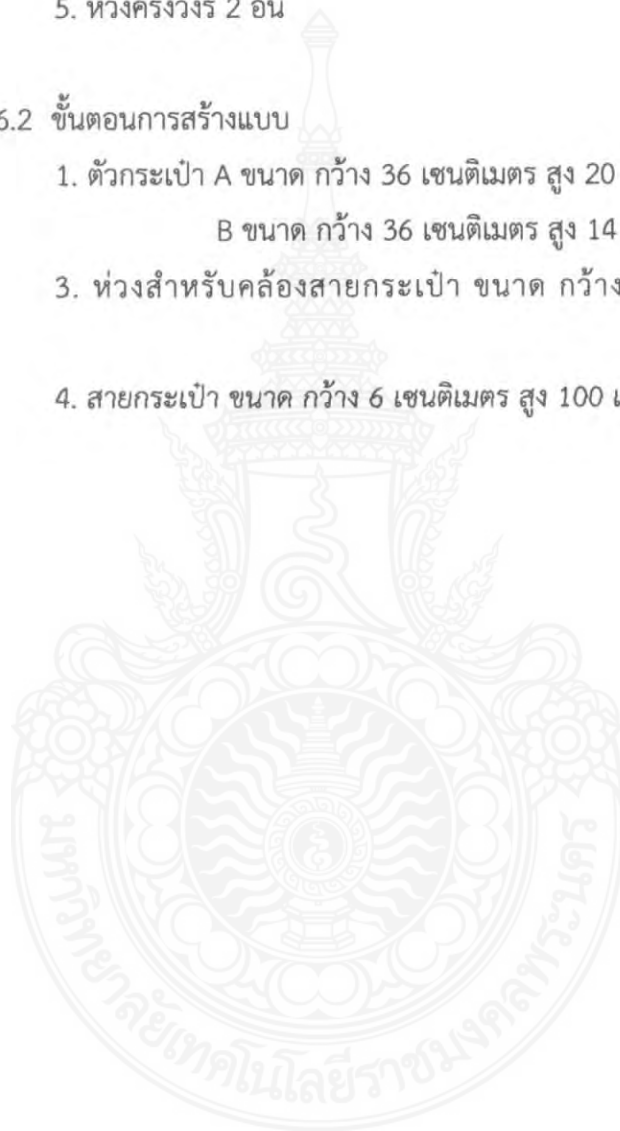
3.3.6.1 วัสดุอุปกรณ์

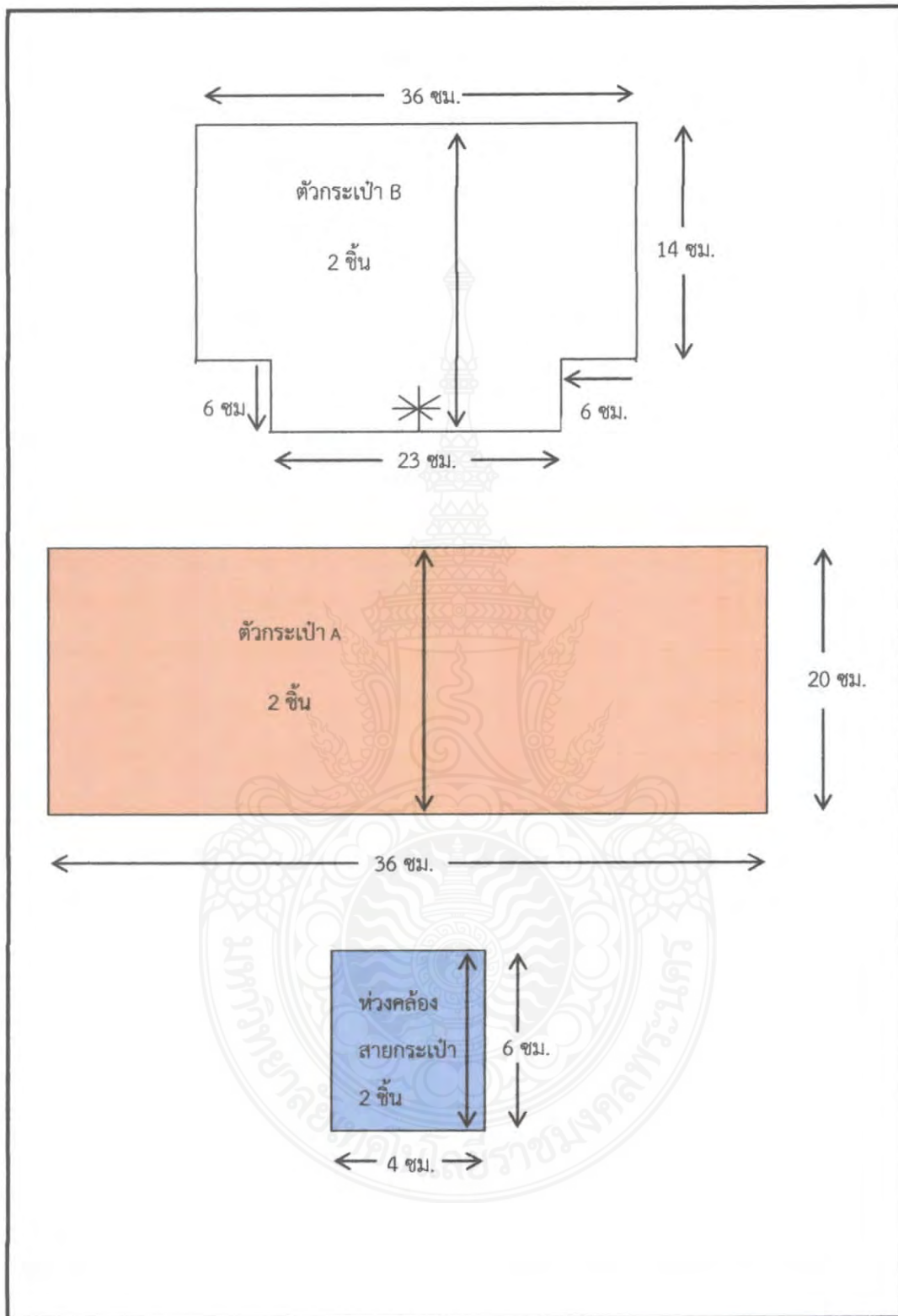
1. ฝ้าย้อมจากใบสักแห้ง 1 เมตร
2. ฝาสำหรับทำซบใน 1 เมตร
3. หนังเทียม pvc สีชมพู
4. ซิปไนลอน 12 นิ้ว
5. ห่วงครึ่งวงรี 2 อัน

3.3.6.2 ขั้นตอนการสร้างแบบ

1. ตัวกระเป๋า A ขนาด กว้าง 36 เซนติเมตร สูง 20 เซนติเมตร
B ขนาด กว้าง 36 เซนติเมตร สูง 14 เซนติเมตร
3. ห่วงสำหรับคล้องสายกระเป๋า ขนาด กว้าง 4 เซนติเมตร สูง 6 เซนติเมตร
4. สายกระเป๋า ขนาด กว้าง 6 เซนติเมตร สูง 100 เซนติเมตร

เซนติเมตร

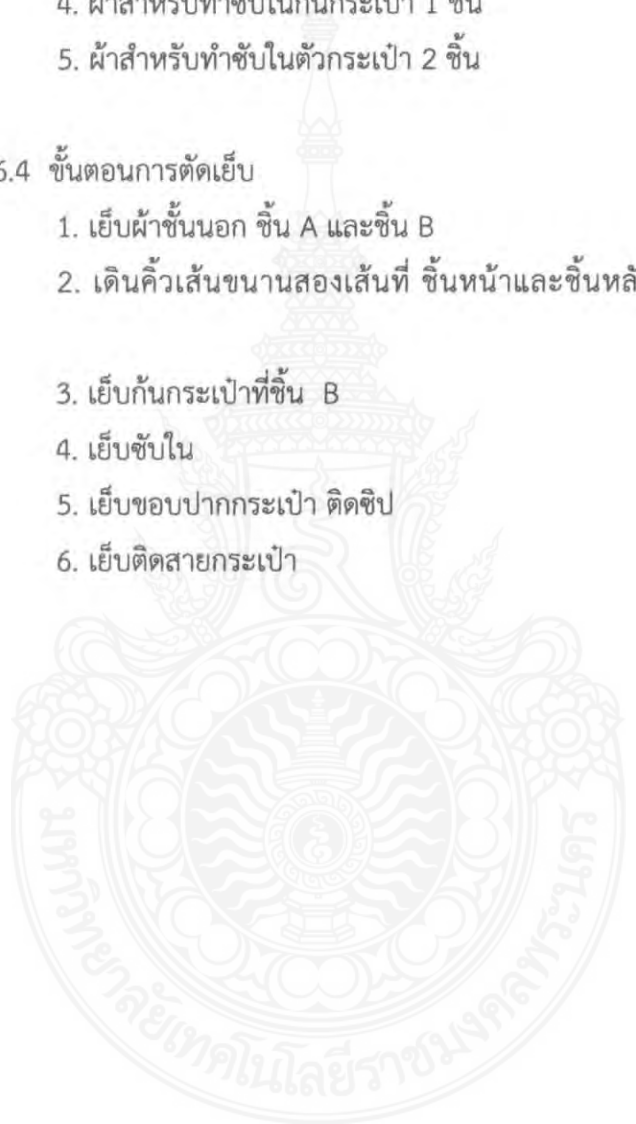
ภาพที่ 3.22 แบบตัดกระเป่าใบที่ 6

3.3.6.3 ขั้นตอนการตัดผ้า (เผื่อเย็บโดยรอบ 1.5 เซนติเมตร ทุกชั้น)

1. ตัวกระเป๋า A (ผ้าย้อมใบสักแห้ง) 2 ชั้น
B (ผ้าย้อมใบสักแห้ง) 2 ชั้น
2. ห่วงสำหรับคล้องสายกระเป๋า (หนังเทียม pvc) 2 ชั้น
3. สายกระเป๋า (หนังเทียม pvc) 1 ชั้น
4. ผ้าสำหรับทำซิปในก้นกระเป๋า 1 ชั้น
5. ผ้าสำหรับทำซิปในตัวกระเป๋า 2 ชั้น

3.3.6.4 ขั้นตอนการตัดเย็บ

1. เย็บผ้าชั้นนอก ชั้น A และชั้น B
2. เดินคิ้วเส้นขนานสองเส้นที่ ชั้นหน้าและชั้นหลัง A ชั้นหน้าและ
ชั้นหลัง B
3. เย็บก้นกระเป๋าที่ชั้น B
4. เย็บซิปใน
5. เย็บขอบปากกระเป๋า ติดซิป
6. เย็บติดสายกระเป๋า

ภาพที่ 3.23 ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเดินทางแบบใบที่ 6

ภาพที่ 3.24 ผลิตภัณฑ์กระเป๋าต้นแบบทั้ง 6 ใบ

3.4 ระยะที่ 4 การสำรวจความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง

ในการสำรวจความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ผู้ศึกษาได้จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจ นำไปสอบถามจากบุคคลทั่วไป เฉพาะสตรี จำนวน 120 คน แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากการย้อมสีผ้าแคนวาสด้วยใบสักแห้ง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ผลโดยใช้ความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยความพึงพอใจกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม, 2546)

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาโครงการพิเศษ เรื่อง การออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการย้อมผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง 2) เพื่อออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง โดยมีวิธีการดำเนินงาน 4 ระยะ คือ 1) การย้อมผ้าแคนวาสด้วยสีจากใบสักแห้ง 2) การออกแบบกระเป๋าสตรี 3) การจัดทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าต้นแบบด้วยการย้อมสีผ้าแคนวาสจากใบสักแห้งและ 4) การสำรวจความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคคลทั่วไป เฉพาะสตรี จำนวน 120 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย สรุปผลได้ดังนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐาน

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

	รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (n = 120)
1. อายุ			
	ต่ำกว่า 25 ปี	111	92.50
	26 - 30 ปี	4	3.33
	31 - 35 ปี	2	1.66
	35 ปีขึ้นไป	3	2.50
2. สถานภาพ			
	โสด	112	93.33
	สมรส	8	6.66

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

(n = 120)		
รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	23	19.16
ปริญญาตรี	96	80.00
ปริญญาโท	1	0.83
4. รายได้ต่อเดือน		
5,000 บาท หรือน้อยกว่า	69	57.50
5,001 - 10,000 บาท	41	34.16
10,001 - 20,000 บาท	8	6.66
20,001 - 30,000 บาท	2	1.66
5. สถานที่ในการทำแบบสอบถาม		
อาคารเรียนปัญญา มทร.พระนคร	100	83.33
หอพักสตรีนางเลิ้ง	20	16.66

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 25 ปี (ร้อยละ 92.50) สถานภาพโสด (ร้อยละ 93.33) วุฒิการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 80.00) รายได้ต่อเดือน 5,000 หรือ น้อยกว่า (ร้อยละ 57.50) สถานที่ในการทำแบบสอบถามบริเวณอาคารเรียนปัญญา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (ร้อยละ 83.33)

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ใบที่ 1

(n = 120)

รายการ	ความพึงพอใจ (คน)					$\bar{x}$	ระดับความพึงพอใจ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)		
1. การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง	50 (41.66)	62 (51.66)	8 (6.66)	-	-	4.35	มาก
2. วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า	59 (49.16)	56 (46.66)	5 (4.16)	-	-	4.45	มาก
3. การใช้วัสดุตกแต่ง	59 (49.16)	53 (44.16)	8 (6.66)	-	-	4.42	มาก
4. รูปทรงและขนาดของกระเป๋า	57 (47.5)	53 (44.16)	10 (8.33)	-	-	4.39	มาก
5. ความเหมาะสมในการใช้งาน	76 (63.33)	37 (30.83)	7 (5.83)	-	-	4.57	มากที่สุด
6. ความประณีตในการตัดเย็บ	77 (64.16)	39 (32.50)	4 (3.33)	-	-	4.60	มากที่สุด
7. รูปแบบโดยรวมของกระเป๋า	71 (59.16)	45 (37.50)	4 (3.33)	-	-	4.55	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม						4.47	มาก

จากตารางที่ 4.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ใบที่ 1 พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.47) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจมากที่สุด 3 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความประณีตในการตัดเย็บ (ค่าเฉลี่ย 4.60) ความเหมาะสมในการใช้งาน (ค่าเฉลี่ย 4.57) และรูปแบบโดยรวมของกระเป๋า (ค่าเฉลี่ย 4.55) และมีความพึงพอใจมาก 4 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า (ค่าเฉลี่ย 4.45) การใช้วัสดุตกแต่ง (ค่าเฉลี่ย 4.42) รูปทรงและขนาดของกระเป๋า (ค่าเฉลี่ย 4.39) และการใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง (ค่าเฉลี่ย 4.35)

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลที่เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ใบที่ 2

(n = 120)

รายการ	ความพึงพอใจ (คน)					$\bar{x}$	ระดับความพึงพอใจ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)		
1. การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง	50 (41.66)	57 (47.50)	13 (10.83)	-	-	4.30	มาก
2. วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า	45 (37.50)	64 (53.33)	11 (9.16)	-	-	4.28	มาก
3. การใช้วัสดุตกแต่ง	48 (40.00)	54 (45.00)	18 (15.00)	-	-	4.25	มาก
4. รูปทรงและขนาดของกระเป๋า	41 (34.16)	60 (50.00)	19 (15.83)	-	-	4.18	มาก
5. ความเหมาะสมในการใช้งาน	51 (42.50)	49 (40.83)	20 (16.66)	-	-	4.25	มาก
6. ความประณีตในการตัดเย็บ	63 (52.50)	51 (42.50)	6 (5.00)	-	-	4.47	มาก
7. รูปแบบโดยรวมของกระเป๋า	54 (45.00)	50 (41.66)	16 (13.33)	-	-	4.31	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						4.29	มาก

จากตารางที่ 4.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ใบที่ 2 พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.29) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกรายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความประณีตในการตัดเย็บ (ค่าเฉลี่ย 4.47) รูปแบบโดยรวมของกระเป๋า (ค่าเฉลี่ย 4.31) การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง (ค่าเฉลี่ย 4.30) วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า (ค่าเฉลี่ย 4.28) การใช้วัสดุตกแต่ง (ค่าเฉลี่ย 4.25) ความเหมาะสมในการใช้งาน (ค่าเฉลี่ย 4.25) และรูปทรงและขนาดของกระเป๋า (ค่าเฉลี่ย 4.18)

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลที่เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ใบที่ 3

(n = 120)

รายการ	ความพึงพอใจ (คน)					$\bar{x}$	ระดับความพึงพอใจ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)		
1. การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง	68 (56.66)	48 (40.00)	4 (3.33)	-	-	4.53	มากที่สุด
2. วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า	66 (55.00)	48 (40.00)	6 (5.00)	-	-	4.50	มากที่สุด
3. การใช้วัสดุตกแต่ง	62 (51.66)	49 (40.83)	9 (7.50)	-	-	4.44	มาก
4. รูปทรงและขนาดของกระเป๋า	64 (53.33)	42 (35.00)	14 (11.66)	-	-	4.41	มาก
5. ความเหมาะสมในการใช้งาน	68 (56.66)	42 (35.00)	10 (8.33)	-	-	4.48	มาก
6. ความประณีตในการตัดเย็บ	84 (70.00)	32 (26.66)	4 (3.33)	-	-	4.66	มากที่สุด
7. รูปแบบโดยรวมของกระเป๋า	70 (58.33)	44 (36.66)	6 (5.00)	-	-	4.53	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม						4.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ใบที่ 3 พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.51) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 4 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความประณีตในการตัดเย็บ (ค่าเฉลี่ย 4.66) รูปแบบโดยรวมของกระเป๋า (ค่าเฉลี่ย 4.53) การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง (ค่าเฉลี่ย 4.53) และวัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า (ค่าเฉลี่ย 4.50) และความพึงพอใจมาก 3 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความเหมาะสมในการใช้งาน (ค่าเฉลี่ย 4.48) การใช้วัสดุตกแต่ง (ค่าเฉลี่ย 4.44) และรูปทรงและขนาดของกระเป๋า (ค่าเฉลี่ย 4.41)

ตารางที่ 4.5 ข้อมูลที่เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ใบที่ 4

(n = 120)

รายการ	ความพึงพอใจ (คน)					$\bar{x}$	ระดับความพึงพอใจ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)		
1. การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง	64 (53.33)	50 (41.66)	6 (5.00)	-	-	4.48	มาก
2. วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า	58 (48.33)	57 (47.50)	5 (4.16)	-	-	4.44	มาก
3. การใช้วัสดุตกแต่ง	62 (51.66)	48 (40.00)	10 (8.33)	-	-	4.43	มาก
4. รูปทรงและขนาดของกระเป๋า	71 (59.16)	43 (35.83)	6 (5.00)	-	-	4.54	มากที่สุด
5. ความเหมาะสมในการใช้งาน	80 (66.66)	35 (29.16)	5 (4.16)	-	-	4.62	มากที่สุด
6. ความประณีตในการตัดเย็บ	79 (65.83)	37 (30.83)	4 (3.33)	-	-	4.62	มากที่สุด
7. รูปแบบโดยรวมของกระเป๋า	76 (63.33)	37 (30.83)	7 (5.83)	-	-	4.57	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม						4.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ใบที่ 4 พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.53) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 4 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความเหมาะสมในการใช้งาน (ค่าเฉลี่ย 4.62) ความประณีตในการตัดเย็บ (ค่าเฉลี่ย 4.62) รูปแบบโดยรวมของกระเป๋า (ค่าเฉลี่ย 4.57) และรูปทรงและขนาดของกระเป๋า (ค่าเฉลี่ย 4.54) และมีความพึงพอใจมาก 3 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง (ค่าเฉลี่ย 4.48) วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า (ค่าเฉลี่ย 4.44) และการใช้วัสดุตกแต่ง (ค่าเฉลี่ย 4.43)

ตารางที่ 4.6 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ใบที่ 5

(n = 120)

รายการ	ความพึงพอใจ (คน)					$\bar{x}$	ระดับความพึงพอใจ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)		
1. การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง	66 (55.00)	47 (39.16)	7 (5.83)	-	-	4.49	มาก
2. วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า	69 (57.50)	45 (37.50)	6 (5.00)	-	-	4.52	มากที่สุด
3. การใช้วัสดุตกแต่ง	68 (56.66)	43 (35.83)	9 (7.50)	-	-	4.49	มาก
4. รูปทรงและขนาดของกระเป๋า	70 (58.33)	38 (31.66)	12 (10.00)	-	-	4.48	มาก
5. ความเหมาะสมในการใช้งาน	64 (53.33)	53 (44.16)	3 (2.50)	-	-	4.50	มากที่สุด
6. ความประณีตในการตัดเย็บ	74 (61.66)	41 (34.16)	5 (4.16)	-	-	4.57	มากที่สุด
7. รูปแบบโดยรวมของกระเป๋า	73 (60.83)	38 (31.66)	9 (7.50)	-	-	4.53	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม						4.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ใบที่ 5 พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.51) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 4 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความประณีตในการตัดเย็บ (ค่าเฉลี่ย 4.57) รูปแบบโดยรวมของกระเป๋า (ค่าเฉลี่ย 4.53) วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า (ค่าเฉลี่ย 4.52) และความเหมาะสมในการใช้งาน (ค่าเฉลี่ย 4.50) และมีความพึงพอใจมาก 3 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การใช้วัสดุตกแต่ง (ค่าเฉลี่ย 4.49) การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง (ค่าเฉลี่ย 4.49) และรูปทรงและขนาดของกระเป๋า (ค่าเฉลี่ย 4.48)

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลที่เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ใบที่ 6

(n = 120)

รายการ	ความพึงพอใจ (คน)					$\bar{X}$	ระดับความพึงพอใจ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)		
1. การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง	58 (48.33)	57 (47.50)	5 (4.16)	-	-	4.44	มาก
2. วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า	59 (49.16)	56 (46.66)	5 (4.16)	-	-	4.45	มาก
3. การใช้วัสดุตกแต่ง	52 (43.33)	59 (49.16)	9 (7.50)	-	-	4.35	มาก
4. รูปทรงและขนาดของกระเป๋า	64 (53.33)	46 (38.33)	9 (7.50)	1 (0.83)	-	4.44	มาก
5. ความเหมาะสมในการใช้งาน	70 (58.33)	50 (41.66)	-	-	-	4.58	มากที่สุด
6. ความประณีตในการตัดเย็บ	69 (57.50)	50 (41.66)	1 (0.83)	-	-	4.56	มากที่สุด
7. รูปแบบโดยรวมของกระเป๋า	67 (55.83)	51 (42.50)	2 (1.66)	-	-	4.54	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม						4.48	มาก

จากตารางที่ 4.7 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ใบที่ 6 พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.48) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 3 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความเหมาะสมในการใช้งาน (ค่าเฉลี่ย 4.58) ความประณีตในการตัดเย็บ (ค่าเฉลี่ย 4.56) และรูปแบบโดยรวมของกระเป๋า (ค่าเฉลี่ย 4.54) และมีความพึงพอใจมาก 4 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า (ค่าเฉลี่ย 4.45) การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง (ค่าเฉลี่ย 4.44) รูปทรงและขนาดของกระเป๋า (ค่าเฉลี่ย 4.44) และการใช้วัสดุตกแต่ง (ค่าเฉลี่ย 4.35)

ตารางที่ 4.8 ข้อมูลที่เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง
จำนวนทั้งหมด 6 ใบ

(n = 120)

กระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาส ย้อมสีจากใบสักแห้ง	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
ใบที่ 1	4.47	มาก
ใบที่ 2	4.29	มาก
ใบที่ 3	4.51	มากที่สุด
ใบที่ 4	4.53	มากที่สุด
ใบที่ 5	4.51	มากที่สุด
ใบที่ 6	4.48	มาก
รวม	4.46	มาก

จากตารางที่ 4.8 สรุปค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง จำนวนทั้งหมด 6 ใบ พบว่ามีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.46) เมื่อพิจารณา ค่าเฉลี่ยกระเป๋าแต่ละใบ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ใบ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือใบที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 4.53) ใบที่ 3 และใบที่ 5 (ค่าเฉลี่ย 4.51 เท่ากัน)

4.2 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 4.1 ควรมีกระเป๋าเล็กๆ อยู่ข้างหน้าและข้างหลัง เพื่อใส่บัตรหรือเศษเหรียญ
- 4.2 ควรตกแต่งกระเป๋าให้มากกว่านี้

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากหัวข้อโครงการพิเศษ เรื่อง การออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการย้อมผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง เพื่อออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง โครงการพิเศษเรื่องนี้มีวิธีการดำเนินงาน 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การย้อมผ้าแคนวาสด้วยสีจากใบสักแห้ง ระยะที่ 2 การออกแบบกระเป๋าสตรี ออกแบบจำนวน 3 เซต 18 แบบ และได้นำแบบที่ออกแบบมาให้ผู้เชี่ยวชาญเลือก จำนวน 5 ท่าน คัดเลือกแบบมาจำนวน 6 แบบ เพื่อนำมาทำผลิตภัณฑ์ ระยะที่ 3 การจัดทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าต้นแบบ ระยะที่ 4 การสำรวจความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคคลทั่วไป เฉพาะสตรี จำนวน 120 คน นำมาวิเคราะห์โดยใช้ความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย สรุปผลการดำเนินการได้ดังนี้

5.1 สรุปผล

ผลการดำเนินงานระยะที่ 1 การย้อมผ้าแคนวาสด้วยสีจากใบสักแห้ง เริ่มจากการเตรียมน้ำย้อม โดยสกัดสีน้ำย้อมจากใบสักแห้ง นำใบสักแห้งมาฉีกเป็นชิ้นเล็กๆ ต้มที่อุณหภูมิ 100 องศาเซลเซียส โดยใช้ใบสักแห้ง 60 กรัม /น้ำ 4 ลิตร ต้มนาน 30 นาที กรองด้วยผ้าขาวบาง ได้น้ำย้อมสีน้ำตาล การย้อมสีผ้าแคนวาสด้วยน้ำย้อมจากใบสักแห้ง โดยใช้อัตราส่วนวัสดุต่อน้ำย้อม 1:40 และใช้สารส้มเป็นสารช่วยติด ความเข้มข้น 3 ระดับ คือ 5 10 และ 15 กรัม/ลิตร โดยใส่สารช่วยติดในขณะย้อม ทำการย้อมนาน 30 นาที ผลการย้อมผ้าแคนวาสด้วยน้ำย้อมจากใบสักแห้ง พบว่าการใช้สารส้มเป็นสารช่วยติดที่ระดับความเข้มข้น 5 กรัม/ลิตร ผ้าที่ย้อมมีสีน้ำตาลปนเหลือง ระดับความเข้มข้น 10 กรัม/ลิตร ผ้าที่ย้อมมีสีน้ำตาลอ่อน และระดับความเข้มข้น 15 กรัม/ลิตร ผ้าที่ย้อมมีสีน้ำตาลอ่อนค่อนข้างสว่าง ดังนั้น ผู้ศึกษาผู้ศึกษาจึงเลือกผ้าที่ใช้สารช่วยติดที่ระดับความเข้มข้น 5 กรัม/ลิตร เป็นหลัก เพราะผ้าที่ได้มีสีเข้มใกล้เคียงกับน้ำย้อมใบสักแห้งมากที่สุด ระดับความเข้มข้น 10 กรัม/ลิตร เป็นผ้าตกแต่งรอง เพราะผ้าที่ย้อมมีสีน้ำตาลอ่อน

ผลการดำเนินงานระยะที่ 2 การออกแบบกระเป๋าสตรี โดยศึกษาแบบกระเป๋าของสตรี เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน นำมาเป็นแนวทางในการออกแบบกระเป๋า และได้ออกแบบกระเป๋าสตรี มาจำนวน 3 เซต เซตละ 6 แบบร่าง รวม 18 แบบร่าง ประกอบไปด้วยกระเป๋าหิ้ว กระเป๋าหูหิ้ว และกระเป๋าสะพาย จากนั้นนำไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญ เพื่อคัดเลือกแบบกระเป๋า จำนวน 6 แบบร่าง แบบร่างที่ได้รับการคัดเลือกมากที่สุด คือ กระเป๋าหิ้ว ได้แก่ แบบร่างที่ 1 แบบร่างที่ 2 กระเป๋าหูหิ้ว ได้แก่ แบบร่างที่ 1 แบบร่างที่ 5 และกระเป๋าสะพาย ได้แก่ แบบร่างที่ 2 แบบร่างที่ 6

ผลการดำเนินงานระยะที่ 3 การจัดทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าด้านแบบด้วยการย้อมสีผ้า แคนวาสจากใบสักแห้ง จำนวน 6 ใบ ใบที่ 1 และใบที่ 2 เป็นกระเป๋าหิ้ว ใบที่ 3 และใบที่ 4 เป็นกระเป๋าหูหิ้ว ส่วนใบที่ 5 และใบที่ 6 เป็นกระเป๋าสะพาย

ผลการดำเนินงานระยะที่ 4 การสำรวจความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อการออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 25 ปี สถานภาพโสด วุฒิการศึกษาปริญญาตรี รายได้ต่อเดือน 5,000 หรือ น้อยกว่า สถานที่ในการทำแบบสอบถามบริเวณอาคารเรือนปัญญา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ใบที่ 1 พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจมากที่สุด 3 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความประณีตในการตัดเย็บ ความเหมาะสมในการใช้งาน และรูปแบบโดยรวมของกระเป๋า และมีความพึงพอใจมาก 4 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า การใช้วัสดุตกแต่ง รูปทรง และขนาดของกระเป๋า และการใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง

ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ใบที่ 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกรายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความประณีตในการตัดเย็บ รูปแบบโดยรวมของกระเป๋า การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า การใช้วัสดุตกแต่ง ความเหมาะสมในการใช้งาน และรูปทรงและขนาดของกระเป๋า

ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ใบที่ 3 พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 4 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความประณีตในการตัดเย็บ รูปแบบโดยรวมของกระเป๋า การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง และวัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า และมีความพึงพอใจมาก 3 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความเหมาะสมในการใช้งาน การใช้วัสดุตกแต่ง และรูปทรงและขนาดของกระเป๋า

ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ใบที่ 4 พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 4 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความเหมาะสมในการใช้งาน ความประณีตในการตัดเย็บ รูปแบบโดยรวมของกระเป๋า และรูปทรงและขนาดของกระเป๋า และมีความพึงพอใจมาก 3 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า และการใช้วัสดุตกแต่ง

ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ใบที่ 5 พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 4 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความประณีตในการตัดเย็บ รูปแบบโดยรวมของกระเป๋า วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า และความเหมาะสมในการใช้งาน และมีความพึงพอใจมาก 3 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การใช้วัสดุตกแต่ง การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง และรูปทรงและขนาดของกระเป๋า

ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง ใบที่ 6 พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 3 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความเหมาะสมในการใช้งาน ความประณีตในการตัดเย็บ และรูปแบบโดยรวมของกระเป๋า และมีความพึงพอใจมาก 4 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง รูปทรงและขนาดของกระเป๋า และการใช้วัสดุตกแต่ง

ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง จำนวนทั้งหมด 6 ใบ พบว่ามีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยกระเป๋าแต่ละใบ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ใบ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือใบที่ 4 ใบที่ 3 และใบที่ 5

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้

การใช้ผ้าแคนวาส เนื่องจากผ้ามีลักษณะเนื้อบาง และไม่อยู่ทรง ควรเสริมด้วยการรีดผ้ากาวสังเคราะห์ เพื่อให้กระเป๋าอยู่ทรงมากกว่านี้

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

5.2.2.1 จัดทำผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่น เสื้อยืด โดยการตัดต่อหลายเฉดสี และเพิ่มเทคนิคการมัดลวดลาย

5.2.2.2 ศึกษาความคงทนของสีในด้านต่างๆ เช่น ความคงทนของสีต่อการซัก ความคงทนของสีต่อแสง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา จันทรวี. 2554. **สีย้อมธรรมชาติจากใบสัก**. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเคมีศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- การทำน้ำหมักชีวภาพสูตรน้ำข้าวข้าว. 2559. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.krupawana.igetweb.com>, 5 พฤศจิกายน 2559.
- การทำผ้ามัดย้อมด้วยสีธรรมชาติ. 2552. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.cknation.nationtv.tv.com>, 5 พฤศจิกายน 2559.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. 2543. **จิตวิทยบริการ หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 4**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; กรุงเทพฯ.
- จุฑาทิพ รัตนะนนราพันธ์. 2556. **การออกแบบและทำแบบตัด**. พิมพ์ครั้งที่ 2. โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์; กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2546. **การหาค่าเฉลี่ย**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.srichinda.com/index.php>, 20 ธันวาคม 2559.
- บรรยง กาสินพิล. 2547. **เทคโนโลยีชาวบ้าน**. โอเดียนสโตร์; กรุงเทพฯ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2544. **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ; กรุงเทพฯ.
- ปรัชญา รัศมีธรรมวงศ์. 2537. **การปลูกและการดูแลรักษาสวนป่าไม้สักทองไม้เศรษฐกิจของชาติ**. เพชรกระรัต; กรุงเทพฯ
- พัชชาภา ตันพันธ์. 2556. **ต้นสัก**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.sites.com>, 20 ธันวาคม 2559.
- พลอย จริยะเวช. 2547. **หลักและเคล็ดลับเพื่อการแต่งตัวอย่างมีสไตล์**. แพลน พริ้นติ้ง กรุงเทพฯ.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- มาตุลักษณ์ รอดโต. 2548. การตกแต่งกระเป๋าด้วยอริกามีจากผ้า. แผนงานพิเศษปริญญาตรี.
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตโชติเวช, กรุงเทพฯ.
- ยุพินศรี สายทอง. 2555. มัดย้อม เทคนิคการออกแบบลวดลายบนสิ่งทอ. โอ เอส พริ้นติ้ง
เฮ้าส์; กรุงเทพฯ.
- รจนา ช่วงกระจ่าง. 2545. ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท
ปตท. จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- รชกร สุขวิเศษ. 2549. การย้อมผ้าไหมจากเปลือกโกก้าง. แผนงานพิเศษปริญญาตรี.
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตโชติเวช, กรุงเทพฯ.
- ศจี อนันต์นพคุณ. 2542. กลวิธีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ. ชลบุตรกราฟฟิค; สงขลา.
- ศศธร ศรีทองกุล และคณะ. 2556. มัดย้อม. เอ็มไอเอส; กรุงเทพฯ.
- สุภารัตน์ จะรา. 2550. ชุดลาลองสตรีมัดย้อมด้วยสีจากใบมังคุด. แผนงานพิเศษปริญญาตรี.
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตโชติเวช, กรุงเทพฯ.
- สถาบันวิจัยแพชั่นแห่งประเทศไทย. 2555. พจนานุกรมศัพท์แพชั่น อังกฤษ-ไทย.
มูลนิธิเพื่อสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ และมูลนิธิพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย;
กรุงเทพฯ.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2548. เทคนิคการย้อมผ้าหม้อห้อมให้มี
คุณภาพมาตรฐาน. โอเดียนสโตร์; กรุงเทพฯ.
- สนั่น บุญลา. 2553. ความรู้เรื่องผ้าทอ. สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ; กรุงเทพฯ.
- สมบัติ ประจัญศานต์ และคณะ. 2545. รายงานการวิจัยกรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของ
อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์. สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- สุรรัตน์ ธีญญเจริญ. 2554. การตกแต่งกระเป๋าถือสตรีด้วยเทคนิคจับจีบ. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลพระนคร.
- สอ เสถบุตร. 2537. *New Model English - Thai Dictionary*. ไทยวัฒนาพานิช; กรุงเทพฯ.
- สาคร ชลสาคร. 2548. *วัสดุที่ใช้ผลิตและตกแต่งเสื้อผ้า*. สายธาร; กรุงเทพฯ.
- อัญชลี แจ่มเจริญ. 2538. *จิตวิทยารัฐกิจ*. เจริญผล; กรุงเทพฯ.
- อารี สุทธิพันธุ์. 2519. *ปรัชญาศิลปะ*. เอ การพิมพ์; กรุงเทพฯ.
- Carpenter, Michael E. 2015. *Properties of Canvas Fabric*. [online]. Available:
http://www.ehow.com/info_8385449_properties-canvas-fabric.html,
7 January 2017.
- Jurina, Katie. 2015. *What Is Canvas Fabric?*. [online]. Available:
http://www.ehow.com/info_8385449_properties-canvas-fabric.html,
7 January 2017.
- Strauss, G and L.R. Sayless. 1977. *Englewood Cliffs. y; Prentice-Hall; New Jerse*.
- Wikipedia. 2016. *Canvas*. [online]. Available:<https://en.wikipedia.org/wiki/Canvas>,
7 January 2017.
- Wolman, B.B. 1973. *Dictionary of Behavior Science*. Van & Stranel Reinhark Co.,
Ltd; New York.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. นางสาวเสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
2. นางสาวกฤตพร ชูเส็ง
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
3. คุณวงศ์ศิริ ชูสกุล
อาชีพ ผู้ประกอบการโอท็อป "กระเป๋าคู่ Chailai choo"
ที่อยู่ 88/1 ถ.แหลมใหญ่ ต.แม่กลอง อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม 75000
เบอร์โทร 089-0147941
4. นายสมประสงค์ สงฆ์ทอง
ตำแหน่ง หัวหน้าแผนกแฟชั่นและสิ่งทอ
อาจารย์ประจำแผนกสาขาแฟชั่นและสิ่งทอ
คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม
5. นางสาวโสภา อินทรสร
ตำแหน่ง ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกแฟชั่นและสิ่งทอ
อาจารย์ประจำแผนกสาขาแฟชั่นและสิ่งทอ
คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์.....

ที่ อฟ พิเศษ/๒๕๕๙ ..... วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๐.....

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาผลงานประกอบการทำโครงการพิเศษ.....

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย

ด้วย นางสาวอภิศรา ลัมบริสุทธิ์ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย กำลังดำเนินการทำโครงการพิเศษ ในหัวข้อ “การออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง” โดยมีอาจารย์มัลลิกา จงจิตต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย พิจารณาพบว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสมในเรื่อง การออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาการออกแบบประกอบการทำโครงการพิเศษ ดังกล่าว จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

กมลจินดา กริ่ง

(นางสาวเกศทิพย์ กริ่งเงิน)

หัวหน้าสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์.....

ที่ อฟ พิเศษ/๒๕๕๙..... วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๐.....

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาผลงานประกอบการทำโครงการพิเศษ.....

เรียน อาจารย์กฤตพร ชูแสง

ด้วย นางสาวอภิศรา ลัมบริสุทธิ์ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย กำลังดำเนินการทำโครงการพิเศษ ในหัวข้อ “การออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง” โดยมีอาจารย์มัลลิกา จงจิตต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย พิจารณาพบว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสมในเรื่อง การออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาการออกแบบประกอบการทำโครงการพิเศษ ดังกล่าว จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นางสาวเกตทิพย์ กรี่เงิน)

หัวหน้าสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์.....

ที่ อพ.พิเศษ/๒๕๕๙ ..... วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๐ .....

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาผลงานประกอบการทำโครงการพิเศษ.....

เรียน คุณวงศ์ศิริ ชูสกุล

ด้วย นางสาวอภิศรา ลัมบริสุทธิ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย กำลังดำเนินการทำโครงการพิเศษ ในหัวข้อ “การออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง” โดยมีอาจารย์มัลลิกา จงจิตต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย พิจารณาพบว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสมในเรื่อง การออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาการออกแบบประกอบการทำโครงการพิเศษ ดังกล่าว จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

Indira ศรีดี

(นางสาวเกศทิพย์ กรีเงิน)

หัวหน้าสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

ที่ อพ พิเศษ/๒๕๕๙ วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาผลงานประกอบการทำโครงการพิเศษ

เรียน อาจารย์สมประสงค์ สงฆ์ทอง (หัวหน้าแผนกแฟชั่นและสิ่งทอ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม)

ด้วย นางสาวอภิศรา ลิ้มบริสุทธิ์ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย กำลังดำเนินการทำโครงการพิเศษ ในหัวข้อ “การออกแบบกระเป๋าสตริงด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง” โดยมีอาจารย์มัลลิกา จงจิตต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย พิจารณาพบว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสมในเรื่อง การออกแบบกระเป๋าสตริงด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาการออกแบบประกอบการทำโครงการพิเศษ ดังกล่าว จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

Indira รัตน์

(นางสาวเกศทิพย์ กริ่งเงิน)

หัวหน้าสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

ที่ อพ.พิเศษ/๒๕๕๙ วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาผลงานประกอบการทำโครงการงานพิเศษ

เรียน อาจารย์โสภา อินทรสร (ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกแฟชั่นและสิ่งทอ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม)

ด้วย นางสาวกิติรา ลีมบริสุทธิ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย กำลังดำเนินการทำโครงการงานพิเศษ ในหัวข้อ “การออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง” โดยมีอาจารย์มัลลิกา จงจิตต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย พิจารณาพบว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสมในเรื่อง การออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาการออกแบบประกอบการทำโครงการงานพิเศษ ดังกล่าว จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

กมลทิพย์ กริ่งเงิน

(นางสาวกมลทิพย์ กริ่งเงิน)

หัวหน้าสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง การออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง

เรียน ผู้เชี่ยวชาญ

ด้วยข้าพเจ้านางสาวอภิศรา ลี้มบริสุทธิ์ นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและเครื่องแต่งกาย ดำเนินการทำโครงการพิเศษ เรื่อง "การออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง" โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษากระบวนการย้อมผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง
2. เพื่อออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง

ขอขอบคุณท่านผู้เชี่ยวชาญ ที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งความคิดเห็นของท่าน เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อโครงการพิเศษ เรื่อง กระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง

ขอขอบพระคุณ

นางสาวอภิศรา ลี้มบริสุทธิ์

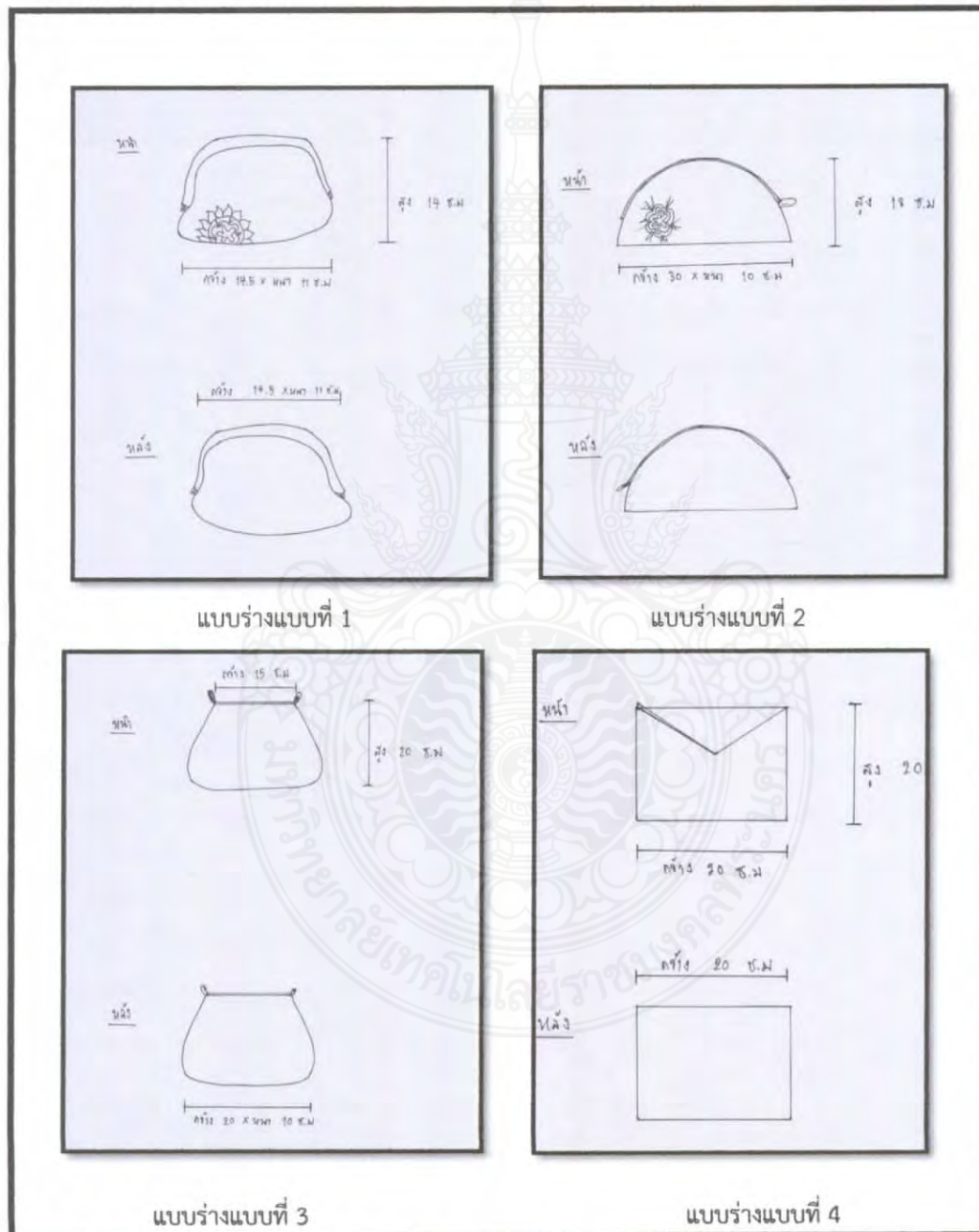
นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและเครื่องแต่งกาย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

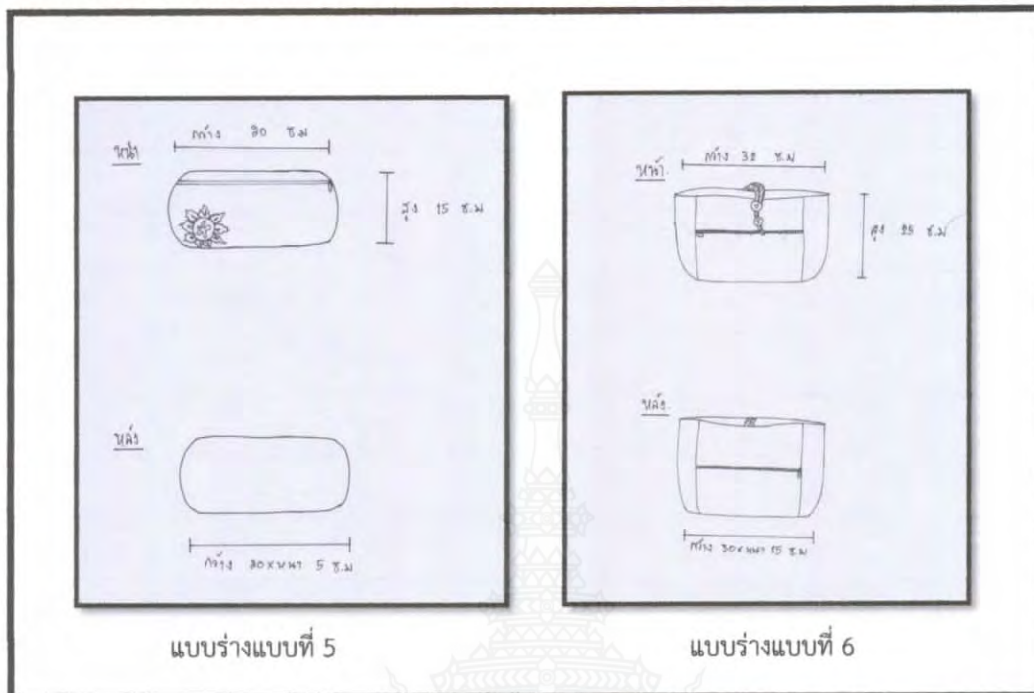
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "เลือก" แบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสี จากใบสั๊กแห้ง ที่ท่านคิดเห็นว่าเป็นแบบกระเป๋าที่เหมาะสมในการทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรีประกอบ โครงการพิเศษ กระเป๋าสตรีแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กระเป๋านีบ กระเป๋าหูหิ้ว กระเป๋าสะพาย ให้ ผู้เชี่ยวชาญเลือกเพียง กลุ่มละ 2 แบบ

แบบร่างกระเป๋าหนีบ

ภาพที่ 1 แบบร่างกระเป๋าหนีบ

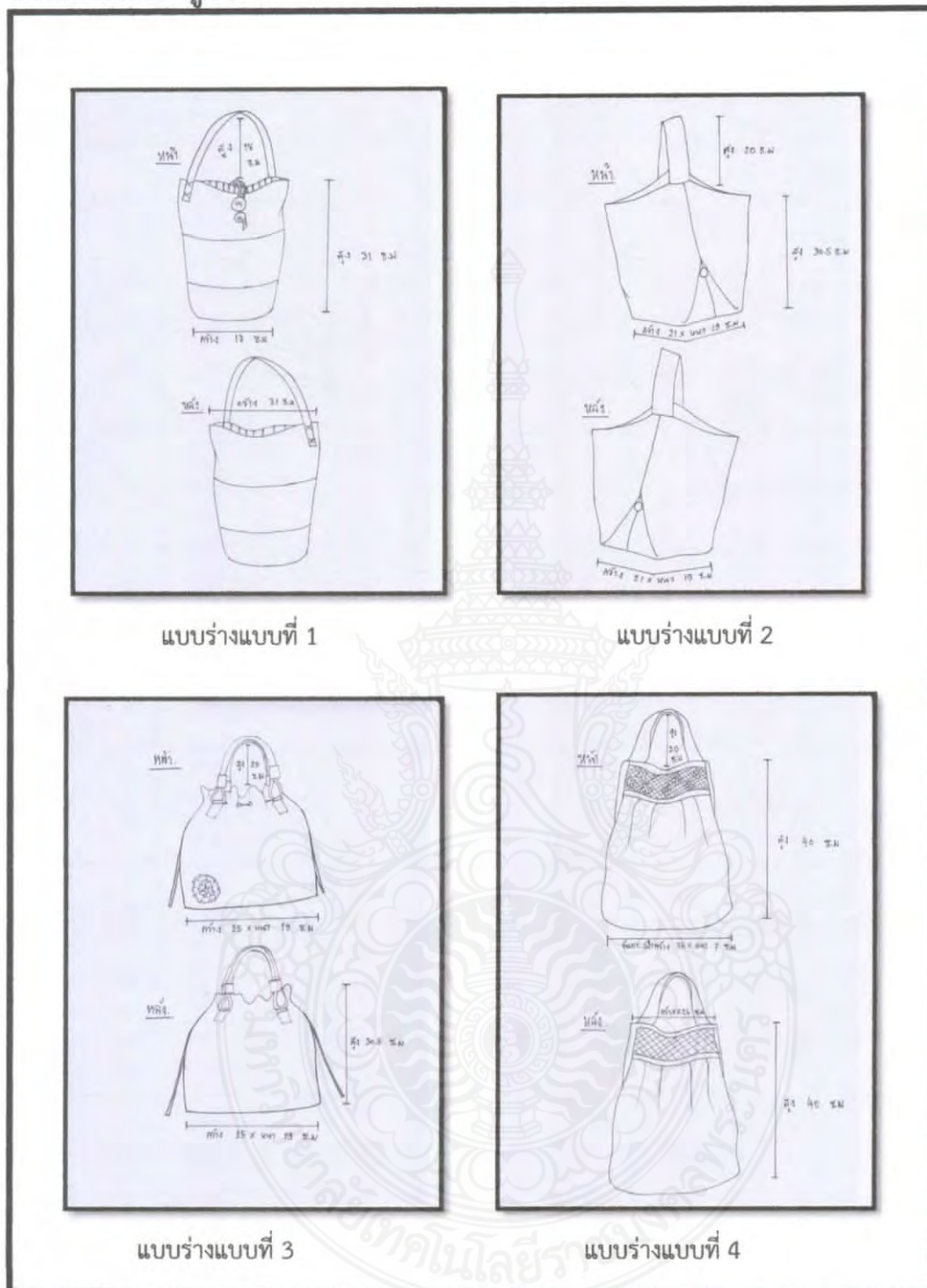
แบบร่างกระเป๋านีบ (ต่อ)

ภาพที่ 2 แบบร่างกระเป๋านีบ

แบบที่	เลือก	เหตุผลที่เลือก/ข้อเสนอนแนะ
1		
2		
3		
4		
5		
6		

แบบร่างกระเป๋าหิ้ว

แบบร่างแบบที่ 1

แบบร่างแบบที่ 2

แบบร่างแบบที่ 3

แบบร่างแบบที่ 4

ภาพที่ 3 แบบร่างกระเป๋าหิ้ว

แบบร่างกระเป๋าหูหิ้ว (ต่อ)

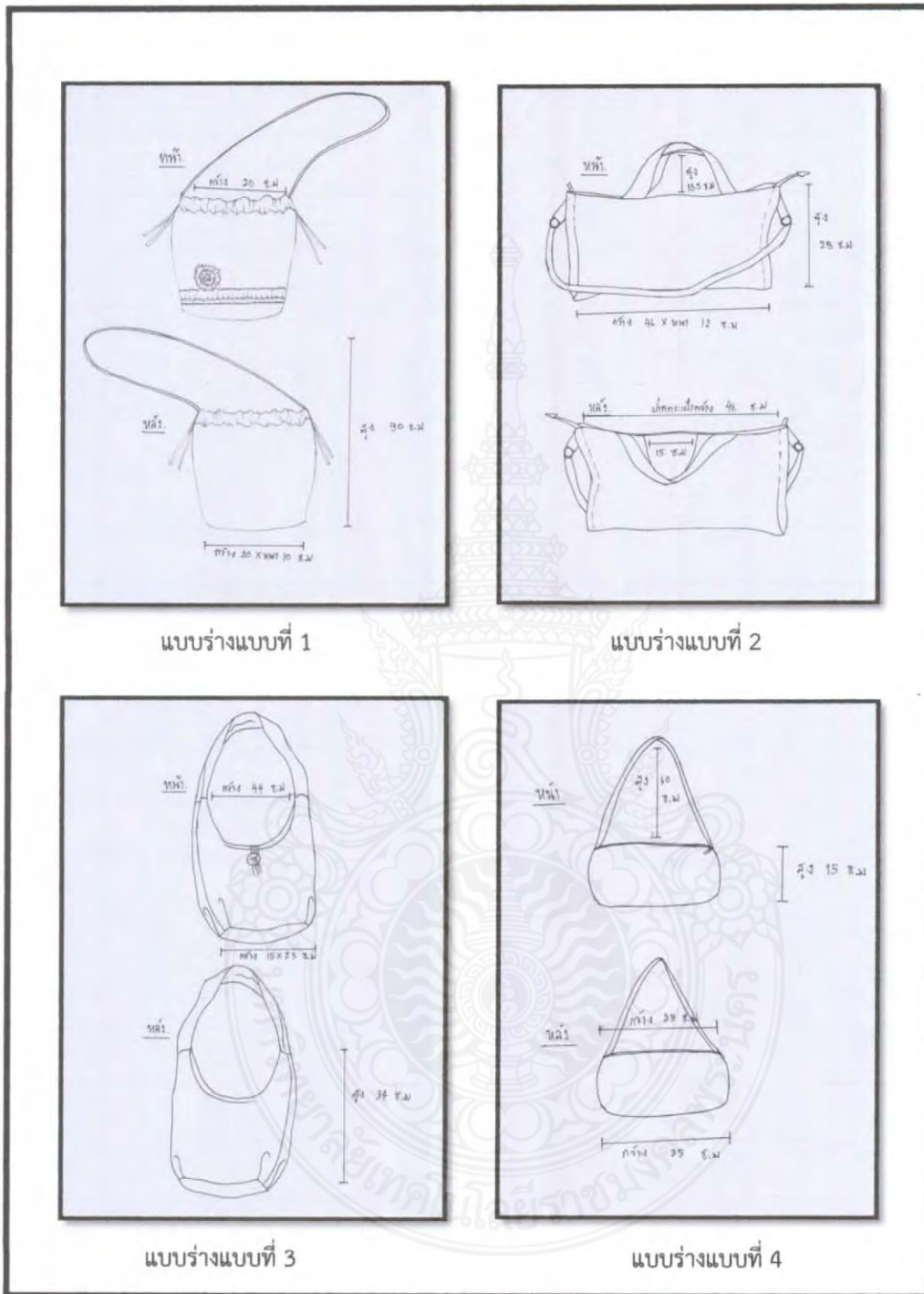

ภาพที่ 4 แบบร่างกระเป๋าหูหิ้ว

แบบที่	เลือก	เหตุผลที่เลือก/ข้อเสนอแนะ
1		
2		
3		
4		
5		
6		

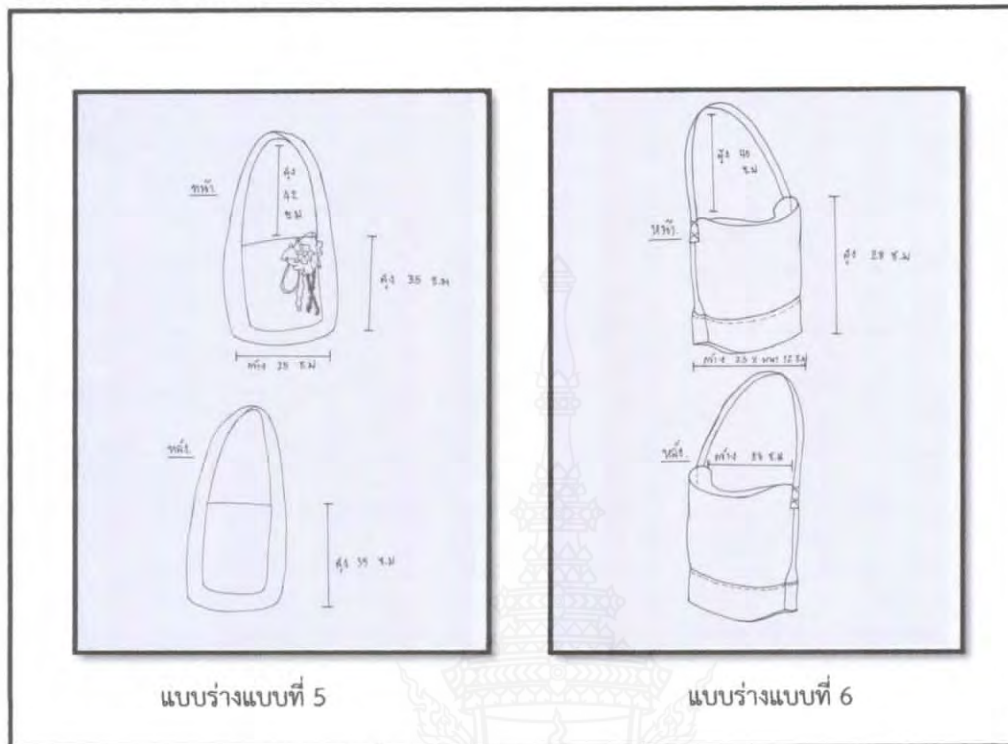

แบบร่างกระเป๋าสะพาย

ภาพที่ 5 แบบร่างกระเป๋าสะพาย

แบบร่างกระเป๋าสะพาย (ต่อ)

ภาพที่ 6 แบบร่างกระเป๋าสะพาย

แบบที่	เลือก	เหตุผลที่เลือก/ข้อเสนอแนะ
1		
2		
3		
4		
5		
6		

ข้อเสนอแนะ .....

.....

.....

ภาคผนวก ค
แบบสอบความพึงพอใจ

แบบสอบถามความพึงพอใจ
เรื่อง กระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง

คำชี้แจงแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อประกอบศึกษาโครงการงานพิเศษด้านออกแบบแฟชั่นผ้า และเครื่องแต่งกาย เรื่อง การออกแบบกระเป๋าสตรีด้วยผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง โดย นางสาวอภิศรา ลิ้มบริสุทธิ์ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยมีอาจารย์มัลลิกา จงจิตต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์เกศทิพย์ กรีเงิน เป็นที่ปรึกษาร่วม

2. แบบสอบถามความพึงพอใจฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง 3) ข้อเสนอแนะ

3. ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงของท่านมากที่สุด และตอบให้ครบทุกข้อเพื่อประโยชน์สูงสุดในการนำข้อมูลไปใช้ประกอบการศึกษาโครงการงานพิเศษต่อไป

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือนตอบแบบสอบถาม

นางสาวอภิศรา ลิ้มบริสุทธิ์
สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( )

หรือกรอกข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. อายุ

( ) ต่ำกว่า 25 ปี

( ) 26 - 30 ปี

( ) 31 - 35 ปี

( ) 35 ปีขึ้นไป

2. สถานภาพ

( ) โสด

( ) สมรส

3. วุฒิการศึกษา

( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี

( ) ปริญญาตรี

( ) ปริญญาโท

( ) ปริญญาเอก

( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. รายได้ต่อเดือน

( ) 5,000 หรือ น้อยกว่า

( ) 5,001 - 10,000 บาท

( ) 10,001 - 20,000 บาท

( ) 20,001 - 30,000 บาท

( ) 30,001 บาทขึ้นไป

5. สถานที่ในการทำแบบสอบถาม (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อกระเป๋าสตรีจากผ้าแคนวาสย้อมสีจากใบสักแห้ง

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่านมากที่สุด

กระเป๋าแบบที่ 1	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง					
2. วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า					
3. การใช้วัสดุตกแต่ง					
4. รูปทรงและขนาดของกระเป๋า					
5. ความเหมาะสมในการใช้งาน					
6. ความประณีตในการตัดเย็บ					
7. รูปแบบโดยรวมของกระเป๋า					

กระเป๋แบบที่ 2	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง					
2. วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า					
3. การใช้วัสดุตกแต่ง					
4. รูปทรงและขนาดของกระเป๋า					
5. ความเหมาะสมในการใช้งาน					
6. ความประณีตในการตัดเย็บ					
7. รูปแบบโดยรวมของกระเป๋า					

กระเป๋แบบที่ 3	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง					
2. วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า					
3. การใช้วัสดุตกแต่ง					
4. รูปทรงและขนาดของกระเป๋า					
5. ความเหมาะสมในการใช้งาน					
6. ความประณีตในการตัดเย็บ					
7. รูปแบบโดยรวมของกระเป๋า					

กระเป่าแบบที่ 4	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง					
2. วัสดุที่ใช้ทำกระเป่า					
3. การใช้วัสดุตกแต่ง					
4. รูปทรงและขนาดของกระเป่า					
5. ความเหมาะสมในการใช้งาน					
6. ความประณีตในการตัดเย็บ					
7. รูปแบบโดยรวมของกระเป่า					

กระเป่าแบบที่ 5	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง					
2. วัสดุที่ใช้ทำกระเป่า					
3. การใช้วัสดุตกแต่ง					
4. รูปทรงและขนาดของกระเป่า					
5. ความเหมาะสมในการใช้งาน					
6. ความประณีตในการตัดเย็บ					
7. รูปแบบโดยรวมของกระเป่า					

กระเป๋แบบที่ 6	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การใช้สีย้อมจากใบสักแห้ง					
2. วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า					
3. การใช้วัสดุตกแต่ง					
4. รูปทรงและขนาดของกระเป๋า					
5. ความเหมาะสมในการใช้งาน					
6. ความประณีตในการตัดเย็บ					
7. รูปแบบโดยรวมของกระเป๋า					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

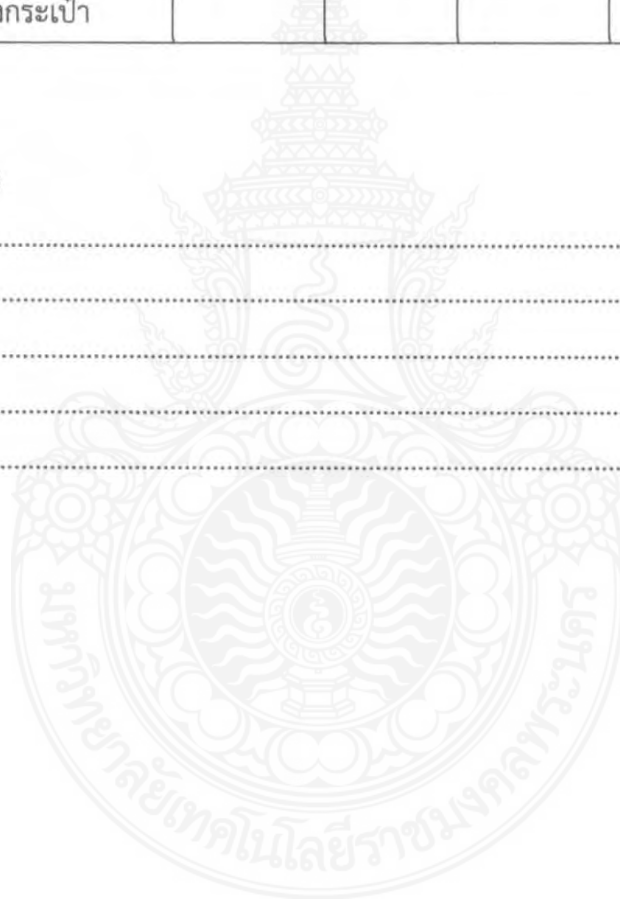
.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ นามสกุล นางสาวอภิศรา ลิ้มบริสุทธิ์
 วัน เดือน ปีเกิด 7 เมษายน 2537
 ที่อยู่ปัจจุบัน 35 หมู่ 6 ต. หนองสองห้อง อ. บ้านแพ้ว
 จ. สมุทรสาคร 74120

ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
คหกรรมศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	2559
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม	2556
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม	2554

